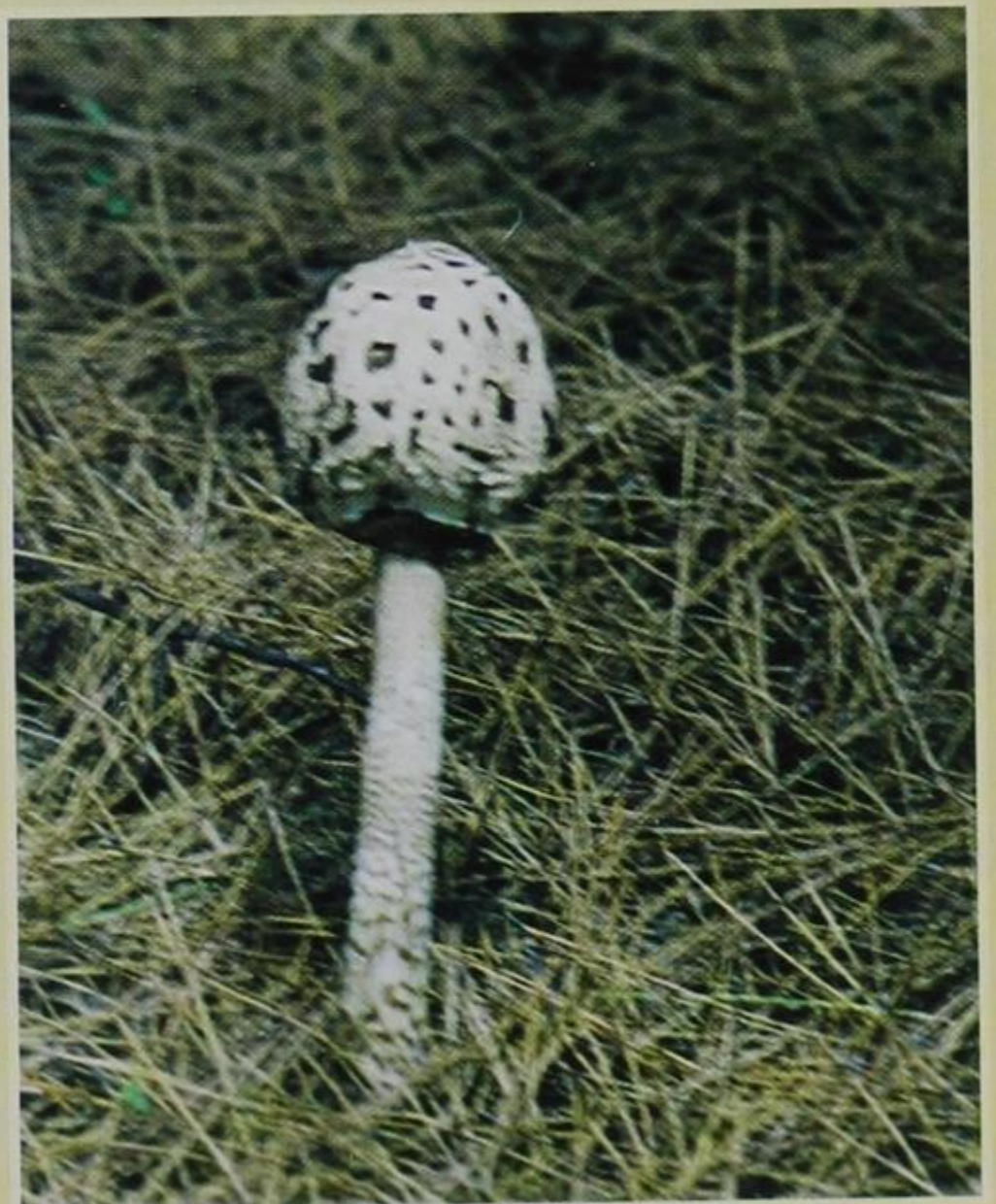

ΚΟΝΙΤΣΑ

109. Μάρτης - Απρίλης 2003

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ ΤΕΥΧΟΣ 109 € 1,5

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
Ο πόλεμος, η τηλεόραση και η παιδική ψυχή, Ν. Ρεμπέλη	81
Ελευθερία και Δημοκρατία από βαρβάρους επιδρομείς, Σ.Τ.	83
Αναμνήσεις από τα χρόνια της μεγάλης πίκρας, Ι. Λυμπερόπουλου	85
Ο άδικος χαμός του παπα-Θανάση, Αγ. Πολίτη	93
Άνοιξη και Πασχαλιά, Τ. Κανάση	96
Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Κόνιτσας	97
Μοσχομανίταρα και μορχέλες, Π. Τουφίδη	101
Ηπειρώτες αγωνιστές του 1821, Χ. Σωτηρίου	103
Αναμνήσεις από το Γοργοπόταμο, Σ. Οικονόμου	109
Η αρχή της Γεωργίας... Β. Γκότζου	113
Ξανασυναντηθήκαμε, Ε. Αντωνιάδου	118
Σελίδες ημερολογίου Ειρήνης Κίτσιου	119
90 χρόνια από την απελευθέρωση των Ιωαννίνων, Ι. Δάφνη	123
Ετήσιο αντάμωμα βετεράνων ΕΔΕΣ, Ι. Δάφνη	125
Προς ελεύθερη επιλογή, Σωκρ. Ράγγα	129
Βιβλιοπαρουσίαση, Ι.Τ.	133
Εορτή Παναγίας Πληκατιώτισσας, Γ. Τσίτσου	137
Ψαρεύοντας στο Βουρκοπόταμο, Σπ. Ξεινού	139
Αποκριάτικες εκδηλώσεις Πολιτιστ. Συλλόγου "Αγ. Νικόλαος"	141
Σύλλογος Οξυάς, Α. Ζούκη	146
Απόκριες στην Οξυά Κ.Α.Α.	148
Ο ουρανός (ποίημα), Β. Τσάγκα	151
Αρμοδιότητες Τοπ. Συμβουλίων, Χρ. Γ. Φασούλη	152
Αποκριάτικος χορός Ζέρμας-Λυκόρραχης, Δ. Σδούκου	157
Πορεία του Ορ. Συλλόγου Κόνιτσας, Α. Κίτσιου	159
Δυο χρόνια χωρίς τον Οδυσσέα, Δ. Σκαλωμένου	161
Αφιέρωμα, Μ. Νάτση	161
Ειδήσεις - Κοινωνικά	162

Φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ (Μανιτάρια της περιο-
Κόνιτσας)

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:
Σωτη. Τουφίδης**

**Κόνιτσα 44.100
Τηλ. 26550 22464-22212
Fax: 26550 22464**

**Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Γαριβάλδη 10, 45221 Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: 0651 - 77358

**Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού 7 €
Εξωτερικού, Δολ. USA 25 Αυστραλία 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο "ΕΛΕΓΕΙΟ" Θ. Ζώτου, Κόνιτσα**

Ο πόλεμος, η τηλεόραση, και η παιδική ψυχή

ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟ, ΠΡ. ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ

|| Πόλεμος πατήρ πάντων” είχε πει ο “σκοτεινός” εκείνος φιλόσοφος της Εφέσου Ηράκλειπος, που έζησε στην εποχή των Περσικών πολέμων. Πράγματι, κάθε πόλεμος κυριαρχεί και εξουσιάζει τα πάντα, αφού προκαλεί παντός είδους περιπέτειες και κοσμοϊστορικές αλλαγές και μεταβολές.

Δυστυχώς, λαοί και κράτη, που διαθέτουν αρκετή υλική δύναμη και υπέρμετρη αλαζονεία, βρίσκουν αιτίες και αφορμές για να κηρύξουν κατακτητικούς πολέμους εναντίον άλλων ασθενεστέρων, αποβλέποντας, φυσικά, σε οικονομικά και μόνο οφέλη, κι ας θέλουν να επικαλύπτουν τις αδικαιολόγητες επιθέσεις τους, με δήθεν αγαθές προθέσεις και άγιους σκοπούς.

Έτσι, και ο προ πολλού αναμενόμενος πόλεμος των Η.Π.Α. και της Μ. Βρετανίας κατά του Ιράκ μοναδικό κίνητρο έχει τα πετρέλαια της περιοχής και τον έλεγχο των γύρω από το Ιράκ κρατών, κι ας λέει ο Πλανητάρχης Μπους ότι η επέμβαση γίνεται για την απελευθέρωση της χώρας από το δικτατορικό καθεστώς του Σαντάμ, λες και η ίδια η Αμερική δεν εγκατέστησε στο παρελθόν δικτάτορες σε πολλές χώρες της Λατινικής Αμερικής και όπου αλλού. Προφάσεις εν αμαρτίαις!..

Η υπεροψία του Προέδρου Μπους κι όλων εκείνων, που κινούν τα νήματα του πολέμου, θόλωσε τα μυαλά τους και κατάντησαν όλοι τους “τυφλοί τα τ’ ότα, τον τε νουν τα τ’ όμματα”

(Σοφ. Οιδ. Τυρ., 371).

Πράγματι, όλοι τους είναι τυφλοί, κουφοί και άφρονες. Δεν βλέπουν τις ογκώδεις διαδηλώσεις, που εκδηλώθηκαν και εκδηλώνονται σ’ όλο τον κόσμο, ακόμα και στην Αμερική και την Αγγλία, δεν ακούνε τις έντονες διαμαρτυρίες εκατομμυρίων ανθρώπων, δεν συνετίζονται.

Και ο Πλανητάρχης, αφού περιφρόνησε τους πάντες και τα πάντα, πιστός στο δόγμα των Ρωμαίων Καισάρων “sic volo, sic jubeo” (= έτσι θέλω, έτσι διατάζω) εκήρυξε, με τη συναίνεση του άλλου Φαιδρού ηγεμονίσκου της Αγγλίας Μπλέρ, τον παράνομο αυτόν πόλεμο.

* * *

Ήδη βομβαρδίζονται και σφυροκοπούνται ανηλεώς όχι μόνο στρατιωτικοί στόχοι, αλλά και κατοικημένες περιοχές με εκατοντάδες νεκρούς από τον άμαχο πληθυσμό. Κάθε μέρα βλέπουμε φρικιαστικές εικόνες που μεταδίδει η τηλεόραση: Θάνατοι, τραυματισμοί γυναικών, αθώων παιδιών, νηπίων και βρεφών, που δεν πρόλαβαν να ιδούν το φως του ήλιου, καταστροφές κτιρίων, έρείπια, κομμένα χέρια και πόδια ακρωτηριασμένων ανθρώπων, σπαρακτικές κραυγές οδύνης και πόνου, αιματωμένα κεφάλια παιδιών κλ. κλ. συνθέτουν τις πιο σκληρές, απάνθρωπες και τραγικές εικόνες του πολέμου. Η βαρβαρότητα, η εγωπάθεια και η αλαζονεία της υλικής ισχύος των εισβολέων πυρακτώνουν τις αιμοχαρείς ψυχές τους και υποχρεώ-

νουν τον Άδη να δέχεται καθημερινά εκατοντάδες θύματα.

Πώς θα μπορέσουν τα μικρά αυτά παιδιά του Ιράκ να συνέλθουν και ν' απαλλαγούν από τους Εφιάλτες των βομβαρδισμών και τις εκρήξεις των πυραύλων; Πώς να επουλωθούν τα ψυχικά τραύματά τους, πώς θα απαλλαγούν από τις φοβίες, και τον τρόμο, που ενσταλάχτηκαν μέσα στην ψυχή τους, πώς θα λησμονήσουν όσα δοκίμασαν και δοκιμάζουν κάθε μέρα;

Ω ισχυροί της Γης, της Γης αυτής την οποία, αντί να μετατρέψετε σε Γη της Επαγγελίας, την έχετε μεταβάλει με την αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά σας σε Γη κολάσεως, οδύνης, λύπης και σπαραγμού, γιατί ρίχνετε τις βόμβες σας σε λαϊκές φτωχογειτονιές; Μέχρι πού θα φθάσει η αναληψία σας; Τα ακρωτηριασμένα και ξεκοιλιασμένα από τους πυραύλους αθώα παιδιά (*miserabile visu* = οικτρόν ιδείν, όπως έλεγαν οι Ρωμαίοι), τα ματωμένα πρόσωπά τους, δεν σας συγκινούν, δεν σαν συγκλονίζουν; Πού είναι ο ανθρωπισμός και η ανθρωπιά σας; Ή μήπως θεωρείτε, ως ένδειξη ανθρωπισμού, την ανθρωπιστική σας βοήθεια, που δίνετε σε πεινασμένους και ρακένδυτους ανθρώπους, αφού πρώτα φροντίσατε να τους εξουθενώσετε ψυχικά; Αυτή, λοιπόν, η ανθρωπιστική σας βοήθεια αποτελεί καθαρό εμπαιγμό και εξευτελισμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

* * *

Τα παιδιά όλου του κόσμου βλέπουν στην τηλεόραση όλες αυτές τις φρικαλεότητες του πολέμου. Και διερωτάται κανείς: Τί συναισθήματα δημιουργούνται

στις ψυχές τους από αυτά τα αποτρόπαια θεάματα; Ποιά εικόνα σχηματίζεται μέσα τους για τον κόσμο, στον οποίο τα φέραμε να ζήσουν; Γιατί τα κανάλια να προβάλλουν συνεχώς τέτοιες σκληρές σκηνές, που τραυματίζουν την παιδική ψυχή τους; Φυσικό είναι σε μερικά παιδιά όλοι αυτοί οι εφιάλτες του πολέμου να διαταράξουν την ψυχική τους ισορροπία και καλό θα ήταν να μη βλέπουν τέτοιες σκληρές εικόνες.

* * *

Η ενωμένη Ευρώπη ας βγάλει τα συμπεράσματά της από τον παράνομο αυτόν πόλεμο και ας διακρίνει τους απώτερους σκοπούς και τις πραγματικές επιδιώξεις του Πενταγώνου. Η ανακοίνωση του Μπούς ότι η Αμερική με χαρά πολεμάει για την απελευθέρωση του Ιράκ από τον δικτάτορα Σαντάμ, μόνο ειρωνικά σχόλια μπορεί να προκαλέσει. Αν, όντως, είναι έτσι, τότε ας απελευθερώσει και το βόρειο τμήμα της Κύπρου, το οποίο παράνομα κατέχουν οι Τούρκοι.

* * *

Οι ισχυροί της Γης ας αλλάξουν τακτική έναντι των άλλων λαών, ας αφήσουν την αλαζονική τους συμπεριφορά προς τους ασθενεστερούς και ας συνειδητοποιήσουν ότι η υπεροψία προηγείται της πώσεως.

Ακόμη ας μάθουν ότι η "ύβρις", κατά τους αρχ. Έλληνες, αργά ή γρήγορα τιμωρείται, γιατί "οψέ αλέουσι (= αλέθουν) μύλοι θεών· αλέουσι δε λεπτά".

Διαφορετικά θα παραπαίουν και θα εισπράττουν το χλευασμό και την περιφρόνηση ανθρώπων και λαών.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΠΟ ΝΕΟΒΑΡΒΑΡΟΥΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΙΣ

Μετά τους απάνθρωπους βομβαρδισμούς στη Σερβία από τους Αμερικάνους, που είχαν ως αποτέλεσμα χιλιάδες θύματα και τεράστιες καταστροφές, το έγκλημα επαναλαμβάνεται από τους ίδιους δράστες στο Ιράκ.

Εκατοντάδες χιλιάδες μισθοφόροι στρατιώτες με τον πιο σύγχρονο οπλισμό πραγματοποίησαν την από πολύ καιρό προμελετημένη εισβολή στις 18/3/03.

Ο πλανητάρχης Μπους στο διάγγελμά του προς τον αμερικάνικο λαό είπε ότι, η εισβολή γίνεται ... “για έναν ευγενικό σκοπό, για την ελευθερία του ιρακινού λαού και τη δημοκρατία...”.

Φαίνεται ότι οι λέξεις έχουν χάσει το νόημά τους στην κοινωνία που ζούμε.

Πως είναι δυνατόν να χαρακτηρίζουμε ευγενή σκοπό τον ανελέητο βομβαρδισμό ενός λαού που προκαλεί γενοκτονία σκοτώνοντας ενόπλους και αόπλους, αθώα γυναικόπαιδα και γεμίζει ερείπια μια ήδη αποδυναμωμένη από πολέμους χώρα;

Και τι σόι ελευθερία θα φέρει ο Μπους και ο συνεταίρος του ο Μπλέρ, αφού θα αντικαταστήσουν τη δικτατορία του Σαντάμ με την αμερικανοαγγλική κατοχή;

Αν οι Ιρακινοί καταπιέζονταν από τον δικτάτορα Σαντάμ, ας τον έδιωχναν μόνοι τους. Από πότε έγιναν τόσο

πονόψυχοι οι αγγλοαμερικάνοι “ελευθερωτές” αφού έχουν στο ενεργητικό τους πλήθος εισβολών σε διάφορες χώρες, εγκαθίδρυση δικτατορικών καθεστώτων κ.λ.

Με τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, που ήταν η μόνη αποτρεπτική δύναμη στις ορέξεις των Αμερικανών για μισό αιώνα, οι πέραν του Ατλαντικού αφέντες αποθρασύνθηκαν.

Υπερφίαλος ο Μπους, μαριονέτα του οικονομικού-πολιτικού-στρατιωτικού κατεστημένου της παγκόσμιας σιωνοπλουτοκρατίας που απομυζά τους πόρους της ανθρωπότητας χάριν των ολίγων, διακήρυξε το νέο του δόγμα: “Ή είστε με μας ή είστε εχθροί μας”. Για το χτύπημα της Τρομοκρατίας” πρέπει προληπτικά να εισβάλλουν και να καταστρέφουν οποιαδήποτε χώρα που νομίζουν οι Αμερικάνοι ότι υποθάλλει τρομοκράτες ή σκέφτεται να δράσει εναντίον τους μελλοντικά...

Ήδη έχουν κάνει κατάλογο για εξήντα υποψήφια, για βομβαρδισμούς, χώρες (Συρία, Ιράν, Β. Κορέα κ.λ.).

Εδώ βλέπουμε μεγάλη υποκρισία, αναίδεια και υπεροψία που ξεπερνά κάθε όριο, γιατί πάει να κρύψει την πραγματικότητα που είναι οι μεγάλες μπίζνες και όχι η ελευθερία και η δημοκρατία.

Είναι πια πασίγνωστο ότι ο Μπους έχει σχέση με τα πετρέλαια, η γυναίκα

νουν τον Άδη να δέχεται καθημερινά εκατοντάδες θύματα.

Πώς θα μπορέσουν τα μικρά αυτά παιδιά του Ιράκ να συνέλθουν και ν' απαλλαγούν από τους Εφιάλτες των βομβαρδισμών και τις εκρήξεις των πυραύλων; Πώς να επουλωθούν τα ψυχικά τραύματά τους, πώς θα απαλλαγούν από τις φοβίες, και τον τρόμο, που ενσταλάχτηκαν μέσα στην ψυχή τους, πώς θα λησμονήσουν όσα δοκίμασαν και δοκιμάζουν κάθε μέρα;

Ω ισχυροί της Γης, της Γης αυτής την οποία, αντί να μετατρέψετε σε Γη της Επαγγελίας, την έχετε μεταβάλει με την αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά σας σε Γη κολάσεως, οδύνης, λύπης και σπαραγμού, γιατί ρίχνετε τις βόμβες σας σε λαϊκές φτωχογειτονιές; Μέχρι πού θα φθάσει η αναληψία σας; Τα ακρωτηριασμένα και ξεκοιλιασμένα από τους πυραύλους αθώα παιδιά (*miserabile visu* = οικτρόν ιδείν, όπως έλεγαν οι Ρωμαίοι), τα ματωμένα πρόσωπά τους, δεν σας συγκινούν, δεν σαν συγκλονίζουν; Πού είναι ο ανθρωπισμός και η ανθρωπιά σας; Ή μήπως θεωρείτε, ως ένδειξη ανθρωπισμού, την ανθρωπιστική σας βοήθεια, που δίνετε σε πεινασμένους και ρακένδυτους ανθρώπους, αφού πρώτα φροντίσατε να τους εξουθενώσετε ψυχικά; Αυτή, λοιπόν, η ανθρωπιστική σας βοήθεια αποτελεί καθαρό εμπαιγμό και εξευτελισμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

* * *

Τα παιδιά όλου του κόσμου βλέπουν στην τηλεόραση όλες αυτές τις φρικαλεότητες του πολέμου. Και διερωτάται κανείς: Τί συναισθήματα δημιουργούνται

στις ψυχές τους από αυτά τα αποτρόπαια θεάματα; Ποιά εικόνα σχηματίζεται μέσα τους για τον κόσμο, στον οποίο τα φέραμε να ζήσουν; Γιατί τα κανάλια να προβάλλουν συνεχώς τέτοιες σκληρές σκηνές, που τραυματίζουν την παιδική ψυχή τους; Φυσικό είναι σε μερικά παιδιά όλοι αυτοί οι εφιάλτες του πολέμου να διαταράσσουν την ψυχική τους ισορροπία και καλό θα ήταν να μη βλέπουν τέτοιες σκληρές εικόνες.

* * *

Η ενωμένη Ευρώπη ας βγάλει τα συμπεράσματά της από τον παράνομο αυτόν πόλεμο και ας διακρίνει τους απώτερους σκοπούς και τις πραγματικές επιδιώξεις του Πενταγώνου. Η ανακοίνωση του Μπούς ότι η Αμερική με χαρά πολεμάει για την απελευθέρωση του Ιράκ από τον δικτάτορα Σαντάμ, μόνο ειρωνικά σχόλια μπορεί να προκαλέσει. Αν, όντως, είναι έτσι, τότε ας απελευθερώσει και το βόρειο τμήμα της Κύπρου, το οποίο παράνομα κατέχουν οι Τούρκοι.

* * *

Οι ισχυροί της Γης ας αλλάξουν τακτική έναντι των άλλων λαών, ας αφήσουν την αλαζονική τους συμπεριφορά προς τους ασθενεστερούς και ας συνειδητοποιήσουν ότι η υπεροψία προηγείται της πτώσεως.

Ακόμη ας μάθουν ότι η "ύβρις", κατά τους αρχ. Έλληνες, αργά ή γρήγορα τιμωρείται, γιατί "οψέ αλέουσι (= αλέθουν) μύλοι θεών· αλέουσι δε λεπτά".

Διαφορετικά θα παραπαίουν και θα εισπράττουν το χλευασμό και την περιφρόνηση ανθρώπων και λαών.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΠΟ ΝΕΟΒΑΡΒΑΡΟΥΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΙΣ

Μετά τους απάνθρωπους βομβαρδισμούς στη Σερβία από τους Αμερικάνους, που είχαν ως αποτέλεσμα χιλιάδες θύματα και τεράστιες καταστροφές, το έγκλημα επαναλαμβάνεται από τους ίδιους δράστες στο Ιράκ.

Εκατοντάδες χιλιάδες μισθοφόροι στρατιώτες με τον πιο σύγχρονο οπλισμό πραγματοποίησαν την από πολύ καιρό προμελετημένη εισβολή στις 18/3/03.

Ο πλανητάρχης Μπους στο διάγγελμά του προς τον αμερικάνικο λαό είπε ότι, η εισβολή γίνεται ... “για έναν ευγενικό σκοπό, για την ελευθερία του ιρακινού λαού και τη δημοκρατία...”.

Φαίνεται ότι οι λέξεις έχουν χάσει πια το νόημά τους στην κοινωνία που ζούμε.

Πως είναι δυνατόν να χαρακτηρίζουμε ευγενή σκοπό τον ανελέητο βομβαρδισμό ενός λαού που προκαλεί γενοκτονία σκοτώνοντας ενόπλους και αόπλους, αθώα γυναικόπαιδα και γεμίζει ερείπια μια ήδη αποδυναμωμένη από πολέμους χώρα;

Και τι σόι ελευθερία θα φέρει ο Μπους και ο συνεταίρος του ο Μπλέρ, αφού θα αντικαταστήσουν τη δικτατορία του Σαντάμ με την αμερικανοαγγλική κατοχή;

Αν οι Ιρακινοί καταπιέζονταν από τον δικτάτορα Σαντάμ, ας τον έδιωχναν μόνοι τους. Από πότε έγιναν τόσο

πονόψυχοι οι αγγλοαμερικάνοι “ελευθερωτές” αφού έχουν στο ενεργητικό τους πλήθος εισβολών σε διάφορες χώρες, εγκαθίδρυση δικτατορικών καθεστώτων κ.λ.

Με τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, που ήταν η μόνη αποτρεπτική δύναμη στις ορέξεις των Αμερικανών για μισό αιώνα, οι πέραν του Ατλαντικού αφέντες αποθρασύνθηκαν.

Υπερφίαλος ο Μπους, μαριονέτα του οικονομικού-πολιτικού-στρατιωτικού κατεστημένου της παγκόσμιας σιωνοπλουτοκρατίας που απομυζά τους πόρους της ανθρωπότητας χάριν των ολίγων, διακήρυξε το νέο του δόγμα: “Ή είστε με μας ή είστε εχθροί μας”. Για το χτύπημα της Τρομοκρατίας” πρέπει προληπτικά να εισβάλλουν και να καταστρέφουν οποιαδήποτε χώρα που νομίζουν οι Αμερικάνοι ότι υποθάλλει τρομοκράτες ή σκέφτεται να δράσει εναντίον τους μελλοντικά...

Ήδη έχουν κάνει κατάλογο για εξήντα υποψήφιος, για βομβαρδισμούς, χώρες (Συρία, Ιράν, Β. Κορέα κ.λ.).

Εδώ βλέπουμε μεγάλη υποκρισία, αναίδεια και υπεροψία που ξεπερνά κάθε όριο, γιατί πάει να κρύψει την πραγματικότητα που είναι οι μεγάλες μπίζνες και όχι η ελευθερία και η δημοκρατία.

Είναι πια πασίγνωστο ότι ο Μπους έχει σχέση με τα πετρέλαια, η γυναίκα

του, ο αντιπρόεδρος και οι υπουργοί του είναι όλοι μέτοχοι σε πολεμικές, οικοδομικές και άλλες εταιρίες. Έτσι όλες αυτές οι εταιρίες βάλθηκαν να αδειάσουν τις αποθήκες των φονικών όπλων πάνω στους ταλαίπωρους Ιρακινούς, οπότε θα κάνουν χρυσές δουλειές τα εργοστάσια αρκετά χρόνια για την αντικατάστασή τους. Όσο μεγαλύτερες καταστροφές γίνουν, τόσο το καλύτερο για τους επιχειρηματίες του θανάτου, γιατί συμφώνησαν και εκ των προτέρων ποιές Εταιρίες θα πάνε στο Ιράκ... για την ανοικοδόμησή του. (Ιδού η κυνικότητα και η παράνοια!).

Ίσως διερωτηθεί κάποιος αναγνώστης, γιατί ασχολούμαστε σήμερα στο περιοδικό μας μ' αυτό το θέμα.

Νομίζουμε ότι η υποκριτική και άδικη αυτή εισβολή που επηρεάζει το 90% των Ελλήνων δεν μπορεί να αφήσει αδιάφορους και ασυγκίνητους κι αυτούς που γράφουν ή διαβάζουν αυτό περιοδικό. Οι κάτοικοι αυτής της επαρχίας έχουν υποστεί τις ολέθριες συνέπειες πολλών πολέμων και στον τελευταίο μάλιστα τον εμφύλιο - που τον υποδαύλισαν οι ίδιοι σημερινοί μακελάρηδες, δοκίμασαν στο κορμί τους τις βόμβες του Τρούμαν (π.χ. τα μικρά παιδιά που διαμελίστηκαν στο Κεράσοβο κ.λ.).

Τέλος, εμείς οι Έλληνες έχουμε μέσα μας τα γονίδια των προγόνων μας που μας κρατούν πάντα σε εγρήγορση. Οι πρόγονοί μας δίδαξαν στην ανθρωπότητα τη Δημοκρατία και αγωνίστηκαν χύνοντας ποτάμια αίματος για την

Ελευθερία από το μακρινό παρελθόν, μέχρι τις μέρες μας.

Όταν οι πρόγονοί μας έβαζαν τα θεμέλια της Δημοκρατίας και αγωνίζονταν για Ελευθερία, οι πρόγονοι των Μπούσηδων - Μπλέρηδων, ζούσαν σε σπηλιές και τρέφονταν με σαύρες και ποτίκια.

Και οι πρόγονοι των Ιρακινών είχαν δημιουργήσει μεγάλο πολιτισμό συνεισφέροντας πολλά στην ανθρωπότητα. Εισέβαλαν σήμερα οι νεοβάρβαροι της Δύσης να καταστρέψουν τα πάντα. Δυστυχώς ούτε τα μουσεία με χιλιάδες πολύτιμα εκθέματα δεν προστάτεψαν αφήνοντάς τα σκόπιμα στη διάθεση μερικών εκατοντάδων βαζιβουζούκων να τα διαλύσουν...

Αυτή τη στιγμή οι Μπούσηδες νεοβάρβαροι δείχνουν παντοδύναμοι, αλλά ας λάβουν υπόψη ότι "ουδεμία δόξα έμεινε επί γης αμετάθετος (για να θυμηθούμε τις γραφές). Έστι δίκης οφθαλμός, ος τα πανθ'ορά".

Νομοτελειακά θα 'ρθει κάποια στιγμή το τέλος των σημερινών πλανηταρχών.

Άλλες αντίρροπες δυνάμεις θα αναδειχτούν στην αέναη πορεία της ανθρωπότητας και θα ανατρέψουν αυτή την τρελή παρανοϊκή "τάξη πραγμάτων".

Ως τότε όμως η μόνη δύναμη που θα αντιπαρατάσσεται στους δαίμονες του κακού και της αδικίας, είναι η λαϊκή κατακραυγή και κινητοποίηση που εντείνεται σ' όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης.

Ας καταλάβουν λοιπόν, ότι "φωνή λαού, οργή Θεού".

Σ.Τ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΙΚΡΑΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Στο Μακρονήσι, είμαστε σχεδόν απ' τους πρώτους στρατιώτες και δεν είχαμε ιδέα περί τίνος πρόκειται. Το θεωρούσαμε κάτι προσωρινό, ένα πέρασμα. Κι από κει θα φεύγαμε... Για πού; Κανένας μας δεν ήξερε.

Φτάσαμε, μόλις νύχτωνε, με μια μεγάλη βενζινάκατο. Ίσαμε εκατό-εκατόν είκοσι άντρες.

Μπροστά μας ένα μαύρο φόντο, με κάτι φώτα σαν κωλοφωτιές και μεις κουρέλια απ' το ολοήμερο ταξίδι, το κύμα της θάλασσας, τη βρώμα του καϊκιού και την ξινίλα των συναδέλφων.

Κι άρχισαν οι φωνές, το σιχτίρισμα, το βρίσιμο, το σπρώξιμο, το πέταμα των πραγμάτων μας, μόλις αράξαμε. Σ' ένα λεπτό θα'πρεπε να βγούμε απ' το σκάφος, που ταλαντεύονταν όχι μόνο από 'να τρομερό κύμα, που ξέσπαγε πάνω του, αλλά κι απ' όλους εμάς που κινούμαστε σα νευρόσπαστα προσπαθώντας να ισορροπήσουμε αδέξια κι ήταν αδύνατο να δεθεί σ' ένα υποτυπώδη κάβο. Κι απομακρύνονταν. Και κάποιοι ναύτες προσπαθούσαν να το ξαναφέρουν. Και να φωνάξουν όλοι μαζί. Και μεις να πέφτουμε στο κενό, άλλος στη θάλασσα, άλλος στα βράχια, άλλος πάνω στον προηγούμενο... Και να'ναι κάποιοι γίγαντες παντού, θεόρατοι μέσ' στη νύχτα, να ρίχνονται πάνω μας προτού ορθοποδήσουμε προτού μαζέψουμε το ξεχυμένο πέρα-δώθε στρατιωτικό βιος μας, σαν αφιονισμένοι δερβίσηδες, με μανία, με λύσσα, δαιμόνια πραγματικά της κόλασης και να μας χτυπούν αλύπητα, με καλάμια, με γκλομπς, με πέτρες, με γροθιές, με κλωτσιές, να μας φτύνουν, να μας βρίζουν, να μας σπρώχνουν, να μας κυλούνε καταγής και μ' έναν απερίγραφο σαδισμό να μας διαλύουνε τα πράγματα κλωτσώντας τα μέσ' στη νύχτα. Και να γελάνε... να γελάνε σαν κτήνη... αποκαλώντας μας Βούλγαρους, Κουκούδια. Πούστηδες... Να μην ξέρουμε τι μας γίνεται... Και πόσο ακόμα μας μέλλει να ζήσουμε, δευτερόλεπτα, ώρες, μέρες... κι αν ζήσουμε, μέσα σε τέτοια κόλαση... Ανάμεσα σ' αυτές τις ύαινες που μούγκριζαν, πεινασμένες. Ν' ακούμε κάποιες διαταγές και να μην καταλαβαίνουμε τι μας λένε, σε ποιόν τα λένε, γιατί τα λένε... κι έπεπα να μας σπρώχνουνε προς έναν κλοιό, να μας μαντρώνουν, σαν πατημένα μερμήγκια, όλοι εμείς, έτοιμοι να ξεράσουμε οι περισσότεροι, για ν' αντκρίσουμε τον "Επικεφαλής", χυδαίο, με μian αλυσίδα παίζοντας στο χέρι, χαμογελαστό για το "αστείο" που μας έπαιξε, την "πλάκα" που είχε το πράμα και διασκέδασαν τα "παιδιά", που ωστόσο γι' αυτόν τον ίδιο, καθώς δήλωσε, αυτή η "ανώμαλη προσγείωση" ήταν απλώς μια "πρόγευση μικρή" αυτού που μας περιμένει στο Στρατόπεδο "Αν μέναμε Βούλγαροι στην ψυχή κι αν δεν γινόμαστε Έλληνες... κι αν δεν υπογράφαμε αμέσως τώρα δήλωση μετάνοιας, που οπωσδήποτε σε λίγο καιρό θα υπογράψουμε, γιατί κανένας μέχρι σήμερα δεν έφυγε

απ' αυτή την Κιβωτό, χωρίς να υπογράψει"...

Δεν ξέρω τι σκέφτονταν οι άλλοι... αλλά εγώ σικάθηκα τον εαυτό μου, κείνη τη στιγμή, που'μαι άνθρωπος. Όμοιος μ' αυτά τα κτήνη, μ' αυτόν τον απερίγραπτο Διοικητή, το σκουλήκι αυτό που γέννησε ο τόπος μου. Αυτή την απειλή, που'ρχεται καταπάνω μας. Αυτό το ζώο που θα μας πνίξει όλους. Εμάς εκεί πέρα... που μας είχανε σβερκώσει και τσαλαπατήσει κάτω. Όλους εκείνους που 'ταν όρθιοι δίπλα μας και μας απειλούσαν να μας γδάρουν ζωντανούς, παριστάνοντας το δήμιο, από συνήθεια. Αυτούς απέναντι στη στεριά, που κυκλοφορούσανε αμέριμνοι κι ανύποπτοι με τ' αυτοκίνητά τους, στο δρόμο Σούνιο-Λαύριο και νόμιζαν ότι ο "Κέρβερός τους αυτός εδώ" είναι μόνο για μας...

Κι αποφάσισα: "Μ' αυτούς εδώ ποτέ... Ποτέ μου δε συμπαρατάσσομαι με δήμιους, με κτήνη... Δεν ξέρω τι διαφορές μπορεί να'χω με το Κουκουέ κι αν συμφωνώ με την πολιτική του... Μ' αυτούς, όμως, εδώ... Ποτέ".

Ωστόσο δίπλα μου και μέσ' στο σκοτάδι, παρατηρούσα κάποιους ν' αναδεύουνε. Άλλους να ρωτούν τους όρθιους φρουρούς. Μια αγωνία, ένας εκνευρισμός σαν αλάφιασμα, που σε χρόνο μηδέν μετατράπηκε σ' ομαδική παράκρουση... και πανικό... Δίπλα στον Επικεφαλής σχηματίζονταν μια ουρά, που 'θελε σώνει και καλά απόψε να υπογράψει δήλωση... Σχεδόν εκλιπαρούσε. Κι ανάμεσα σ' όλους αυτούς κι ο Στρατής, που φάνταζε με την πληθωρικότητά του και τις φωνάρες του...

Η καρδιά μου σφίγγονταν. Ένωθα να πέφτω στο κενό. Να νιώθω μέσα μου κάτι ν' αδειάζει. Να μένω ξεκρέμαστος. Έρημος. Απροσιάτευτος μέσα στους λύκους... Κι άρχισα να κρυώνω... Να ζαλίζουμαι... Να μην μπορώ να διακρίνω δίπλα μου, ποιοι μείναμε στο μαντρί... να μην πολυακούω τον Επικεφαλής, που αφήνοντας το κοπάδι της ουράς, προχώρησε προς εμάς τους άλλους... ρωτώντας ένα-ένα "Εσύ... είσαι Βούλγαρος ή Έλληνας; ...Θα υπογράψεις δήλωση; Ναι ή όχι". Και μόλις και μετά βίας ν' αφουγκράζουμαι, μέσ' στη θολούρα μου, τα "όχι, όχι", που λέγανε οι περισσότεροι, που κι εγώ το επανάλαβα μηχανικά, όταν ήρθε η σειρά μου και τα οποία συνοδεύονταν κάθε φορά από την υπόδειξη και πρόσκληση του Επικεφαλής προς τους παραστεκόμενους δήμιους: "Παιδιά, να τον έχετε υπόψη σας... Είναι Βούλγαρος αυτός".

Το κοπάδι της "ουράς", το πήραν πρώτο... και μας, που μείναμε στη μάντρα, καμιά τριανταριά, μας σήκωσαν βρίζοντας και σπρώχνοντας, να τους ακολουθήσουμε... Λίγο πιο κει ήταν το Στρατόπεδο... Μέσ' στο σκοτάδι βλέπαμε σκηνές σπημένες και κάποιους στρατιώτες όρθιους μπροστά, σκιές σχεδόν που δεν κουιόνταν και δε μίλαγαν. Φτάνοντας στο κέντρο του πλατώ, τράβηξαν την "ουρά" προς τ' αριστερά, υποχρεώνοντάς την ν' ανεβεί ένα λόφο και μας, μας πήγαν κατευθείαν μπροστά, στην άκρη του Στρατόπεδου, για να βολευτούμε πάνω σε κάτι αφάνες...

Κάποιος που μας συνόδευε ίσαμε κει, μας είπε, πως είναι υποδεκανέας, αλλά στο λόχο μας θα κάνει τον επιλοχία.

- Αύριο, είπε, θα μας φέρουνε σκηνές και θα τις σπύσετε. Δέκα σκαπανείς σ' ένα τσαντήρι... Τρεις από σας εδώ κι εφτά απ' αυτούς που'ναι τώρα στο Γραφείο Εθνικής και Ηθικής Αγωγής, στο καθένα.

Πέσαμε σαν ξεροί, ο καθένας μας όπου βρήκε. Οι περισσότεροι βογγούσαν απ' τους πόνους του ξυλοδαρμού. Κάποιος παραπονιότανε για σπάσιμο του χεριού του, και ζήτηγε Υπηρεσία Περίθαλψης.

Ο υποδεκανέας τον έκοψε...

- Μην το ψάχνεις φίλε μου... Δεν έχει τέτοια εδώ...

Οι άλλοι, της ουράς, καθώς μου 'πε ο Στρατής την άλλη μέρα, πήγανε στο γραφείο Εθνικής και ηθικής αγωγής που'τανε μια τεράστια σκηνή, πάνω στο λόφο των Αξιωματικών. Κάτσανε απ' όξω κι ένας-ένας έμπαιναν μέσα.

Από κει μέσα, δεν ακούγονταν μιλιά... πότε-πότε έπεφτε κανένα χαστούκι, αλλά κι αυτό πέρναγε στο ντούκο... Από δίπλα όμως, γίνονταν περίεργα πράματα.

Σε μια μικρότερη σκηνή, δέκα μέτρα πιο κει, που δεν επιτρεπόταν να ζυγώσεις, κάποιος ούρλιαζε... Ακούγονταν χτυπήματα. Πότε αργά. Πότε γρήγορα. Πότε σα να 'σπαγαν ξύλα. Πότε σα να σέρνονταν έπιπλα... Και πάλι ουρλιαχτά... Φωνές: "Δεν υπογράφω" και μπαμ-μπουμ... "Πούστη. Βούλγαρε!"

Και πιο πέρα, κάτω στα βράχια, κοντά στη θάλασσα, ξεκαθαρίζονταν πιο χοντροί λογαριασμοί. Ακούγονταν υπόκωφα χτυπήματα. Και πότε-πότε όπως το 'φερνε η βουή της θάλασσας, κάτι σπαραχτικά βογγητά που δάγκωναν σαν μυκηθμοί σφαγμένων ζώων...

Δυο τρεις άγνωστοι μέσ' στο σκοτάδι, ανακατεύονταν ανάμεσά τους και διάδιδαν πως αυτοί δήθεν, παρά την απαγόρευση πήγαν μέχρι τη μικρή σκηνή... και κει γίνονταν το σώσε... "Έβγαιναν νύχια. Αυτιά που έτρεχαν αίμα. Κάποιος ανάποδα κρεμασμένος με ποδάρια τούμπανο, να του στρίβουνε τ' αχαμνά.

Όπως μάθαμε αργότερα, η μικρότερη σκηνή, εκεί δίπλα, ήταν φιάσκο. Κι αυτός που ούρλιαζε, μέσα, ήταν ένας πατριώτης του Στρατή. Χτύπαγε κάτι ξύλα και κάτι μαξιλάρια. Ένας παλιάνθρωπος, που στην αρχή της κατοχής χαρτόπαιζε με τους Ιταλούς. Αργότερα έγινε εαμίτης, αλλάζοντας χωριό. Μετά Υπολοχαγός της Πολιτοφυλακής με μια στολή του παλιού καιρού γιομάτη σιρίτια και φρουφρού. Στο τέλος αποδείχτηκε μεταβαρκιζιανός δολοφόνος. Ένας τύπος, που κατόρθωνε κάθε φορά να ξεφεύγει και να βγαίνει σαν η τρίχα απ' το ζυμάρι... Αλώβητος. Έπαιζε τώρα, αυτή τη μάπα, για να σκορπάει πανικό στους έξω...

Στο άλλο, πιο πέρα, κάτω στους βράχους, ήταν το αυθεντικό εργαστήρι... η καταχθόνια μηχανή του διαστραμμένου Επικεφαλής. Σε δυο σκηνές, απομονωμένες, που προορίζονταν για τους "αμετανόητους" και τους "μεγάλους". Έπεφτε ουράνιο ξύλο. Οι πρωτόγονοι δράκοι έσπαζαν πόδια, χέρια, κεφάλια. Άφηναν ανάπηρους. Ισοπέδωναν συνειδήσεις... Κατασκεύαζαν τρελούς...

Πάνω στις αφάνες εμείς προσπαθούσαμε να καλμάρουμε. Ακούγαμε τα ουρλιαχτά και τους βόγγους, αλλά δεν καταλαβαίναμε τι γίνεται... Όσο ξαστέρωνε το μυαλό μας, τόσο πιο πολύ συνειδητοποιούσαμε την τρομερή εμπλοκή μας. Γιατί σε μας; Τι είμαστε μεις; Σε τι φταιζαμε; Ποιανού τις αμαρτίες πληρώνουμε; Εμείς τους Ιταλούς και τους Γερμανούς, εχτρούς μας πολεμήσαμε... Γιατί πέφτει πάνω μας όλη η αθλιότητα του ανθρώπου. Το βάθος της κακίας του, της πώρωσής του και της εγκληματικότητας. Νιώθουμε βουτηγμένοι και συνθλιμμένοι σ' ένα κενό τόπου και χρόνου, φιλότιμου κι αξιοπρέπειας... Πέρ' από μας απλώνονταν ο γκρεμός. Σκύβαμε μέσα στο γκρεμό, ν' αφουγκραστούμε την άγρια νύχτα του παραλογισμού... Η νύχτα μπορεί να'ναι παντού αλλά δεν ακούγεται. Προκαλεί δέος με την παρουσία της. Κάθεται κι ακούει μέσα στα φαράγγια της, στους λάκκους της, στους γκρεμούς της.

Η νύχτα έχει ένα δικό της τρόπο ν' αφουγκράζεται αυτούς που βασανίζονται, να ρουφάει τους γογγυσμούς και τα ουρλιαχτά τους... Γίνεται ένα στουπόχαρτο που τα κρατάει όλα στους λάκκους της, τα φαράγγια της και στους γκρεμούς της...

Δεν πίστευα τότε, πως κάθε τόπος έχει τη δική του Νύχτα ... κι οι Νύχτες είναι αναρίθμητες... Κι η κάθε μια ακούει μ' ένα δικό της τρόπο... Η νύχτα είναι φυλακή, ακούς να ψιθυρίζουνε κοντά σου, να σου στέλνουνε μηνύματα, αλλά δε βλέπεις... Δε βλέπεις την κλωστή που γίνεται σπάγγος κι ο σπάγγος τριχιά που χοντραίνει και γίνεται παλαμάρι... Ένα παλαμάρι που κόβεται σε πολλά-πολλά κομμάτια και το καθένα απ' αυτά συλλώνει, γίνεται μαγκούρα αλύγιστη, έτοιμη να πέσει πάνω σου μέσα στη νύχτα, προτού ακόμα αντιληφτείς την ύπαρξή της...

Ο Θεός και οι δαίμονες έχουν κατεβεί ίσαμε τις κορφές των λόφων. Κατηφορίζουνε τις πλαγιές. Μπαίνουν στα φαράγγια. Φτάνουν στους βράχους προς τη θάλασσα, κρατώντας μια μαγκούρα και δέρνουν, δέρνουν...

Πάνω στις αφάνες μας, σκύβαμε ο ένας πάνω στον άλλο και προσπαθούσαμε ν' ακούσουμε αν αναπνέει... Ψιθυρίζαμε με σιγανή φωνή, που κατά βάθος δε θέλαμε να την ακούσει...

Αυτούς που υπόγραψαν, έναν-έναν τους μετέθεταν στο Λόχο Διοικήσεως. Άλλαζαν οι δρόμοι μας... Σε λίγο τους βλέπαμε βολεμένους... Ο Στρατής, κάθηκε... Ύστερα από καιρό τον είδα ορντινάντσα του Υποδιοικητή του Τάγματος. Τσογλάνι δηλαδή. Έπλενε στη θάλασσα τις φανέλες και τα βρακιά του λοχαγού, με σαπούνι θαλάσσης. Κι απόφευγε να μου μιλήσει. Έτρωγε τ' αποφάγια του και στρογγύλευε. Έφτιαχνε προγούλια, βιζιά, πισινούς... άπλωνε η μύτη του. Κι όπως ήταν ένας μπόγος τεράστιος κι ήταν αδύνατο να καθήσει σταυροπόδι καταγής, στις μεγάλες συγκεντρώσεις του Τάγματος, που γίνονταν κάθε απόγεμα, έπιανε τον τοίχο, άπλωνε και πάνω κι ανασπκώνονταν κάθε φορά που'ταν να χειροκροτήσει. Και χειροκροτούσε επιδεικτικά, κάνοντας μπούγιο, κάθε φορά που τέλειωναν οι ομιλητές. "Μ' αυτήν εδώ την ομιλία μου, βάζω και γω το λιθαράκι μου στο Εθνικό οικοδόμημα. Κάτω ο ξενοκίνητος Κομμουνισμός. Κάτω οι προδότες... Κάτω οι Βούλγαροι..."

Χειροκροτούσε ακόμα κι αυτούς που διάβазαν γράμματα στους χωριανούς τους “Απ’ το Τρίτο Ελληνικό Πανεπιστήμιο που τους άνοιξε τώρα τα μάτια, είδαν την προδοσία, κι είναι έτοιμοι να πάρουν όπλα, να εκδικηθούν αυτούς που τους παράσυραν στην προδοσία της πατρίδας, κατά τα μαύρα χρόνια της Κατοχής!...”.

Χειροκροτούσε και τους άλλους, τους αυτοσχέδιους “ποιητές”... που μέσ’ στην εθνοκροτική τους έξαρση, εμπνέονταν στίχους “Ω! Σέρραι μου τα κάλλη σου, δεν έχει άλλη χώρα... Που διώξατε τον Κομμουνισμό απ’ τη Μακεδονία... Βαράτε παιδιά...”.

Κι έτρεχε απ’ τους πρώτους, όταν ήταν να σηκώσουνε στα χέρια, κάποιον απ’ αυτές τις Φρειδερίκες και τους άλλους Σαλτιμπάγκους, που’ρχονταν στο Μακρονήσι, για να μείνουν έκθαμποι, από “το Θαύμα” που συντελείται κει. Και να δηλώνουν, πως πρόκειται για “Νέο Παρθενώνα”. Για “Τρίτο Ελληνικό Πανεπιστήμιο”, ευχόμενοι “Να γίνει μια Μακρόνησος ολόκληρη η Ελλάδα”... Όλοι αυτοί οι ανάξιοι κι οι απατεώνες, που όταν το παλούκι έμπαινε στους ξένους πισινούς, φώναζαν: Αυτό είναι Δημοκρατία... Ενώ, όταν μπήκε στο δικό τους, τότε, δήθεν κατάλαβαν, τι εστί βερούκοκο κι έγιναν αντιστασιακοί... Πάλεψαν για τη Δημοκρατία στα χρόνια των συνταγματαρχών.

Αλλά για ποια Δημοκρατία συζητάμε τώρα, για τη Δημοκρατία, που τ’ ανθρώπινα δικαιώματα είναι τοποθετημένα στο δικό τους πισινό; Όχι δα!

Τραγούδαγε ο Στρατής. Η βροντερή του φωνή ξεχώριζε από μακριά, πότε στου “Δαβάκη τ’ άξια παλικάρια” και πότε “Σε πικράναμε πατρίδα, πίστεψέ το άθελά μας”.

Κι όλα εκεί πέρα ήταν τραλαλά για το Στρατή. Και δεν έβλεπε. Και δεν άκουγε. Και δεν υποψιαζόταν.

Αλλά μ’ αυτόν τον στρουθοκαμηλισμό του και το παχύδερμο ο Στρατής, κάπου σταμάτησε... Δεν έφτασε στο τελευταίο σκαλοπάτι... Οι άλλοι πήγανε ακόμα παρακάτω...

Γιατί εκεί πέρα, από μια άθλια κατάσταση... υπήρχε κι άλλη χειρότερη... Μια και “τελειωμός στου κακού τη σκάλα δεν υπάρχει”.

Έτσι ήταν εκεί: Έδινες ένα εθελοντικά, σου ζητούσαν αμέσως τρία. Έδινες τρία, σου ζητούσαν δέκα. Έδινες δέκα, σε καλούσαν μέσα και σου παράδοναν ένα καλάμι... στο βάζανε κάτω απ’ τη χλαίνη και σ’ έπαιρναν μαζί τη νύχτα, για ξυλοδαρμό, κάνοντας ντου μέσ’ στις σκηνές...

Ή για “Εφημερία” κάτω στις δύο σκηνές της παραλίας, στο Νταχάου.

Ο Στρατής, τα ξέφυγε όλ’ αυτά... Αλλά ποιος μπορεί να ξέρει... Τι θα’κανε και που θα’φτανε αν...

Ξέφυγε ακόμα ο Στρατής και τις αγγαρείες. Λούφαζε μέσα στη σκηνή του λοχαγού, στον ίσκιο του και μας παρακολουθούσε όλους εμάς ν’ ανεβοκατεβαίνουμε, κατακαλόκαιρο στο λιοπύρι... στη βροχή και στο καταχείμωνο... Ποιος

ξέρει τι θα 'λεγε, όταν μ' έβλεπε, κι αν με γνώριζε ν' ανεβαίνω στο μονοπάτι που πάει στο νταμάρι της κορφής του Λόφου, πάνω απ' το λιμάνι... εφ' ενός ζυγού, σαράντα πέντε βαθμοί Κελσίου, μήνας Αύγουστος... Μποφόρ. Μηδέν. Κι όταν φτάναμε στην κορφή κι έρχονταν η σειρά μας στο μαγγανοπήγαδο... ν' αντιμετωπίζεις μια τεράστια πλάκα, γύρω στα εκατό κιλά, ανασπκωμένη από τέσσερις, έτοιμη να τοποθετηθεί στην πλάτη σου... που οι αγριοφωνάρες σε καλούσαν να μετατρέψεις σε "ταράτσα"...

Εκατό κιλά, κάρφωναν τα πόδια σου στο έδαφος... Αδύνατο να κάνεις έστω κι ένα πρώτο βήμα... στον κατήφορο που σε περίμενε απειλητικός και λογάριαζες αν θα ταν στο πρώτο, στο δεύτερο ή στο τρίτο βήμα, που θα σε πλάκωνε η πλάκα και θα τέλειωνες εκεί πάνω άδοξα... Κι αν τέλειωνες, θά'σουν τυχερός... Τι θα γινόσουνα, αν γίνονταν τα πόδια σου, τα χέρια σου λιώμα; Ποιος θα σου 'ριχνε έστω και μια ματιά, απ' όλο κείνο το λεφούσι που ανέβαινε από κάτω με τη σκληρή ματιά, το πηχτό σάλιο, τις πισσαρισμένες φάτσες, πνιγμένο στην απόγνωση και στον ιδρώτα;

Και σάμπως ήταν μόνον αυτό; Κι έπρεπε να κατέβεις... κι έπρεπε να ξανανεβείς, να ξανακατεβείς... να ξανα ανέβεις... κι αν θ' αντέξεις... να ξανακατεβείς. Κι έπρεπε... κι έπρεπε να σκεφτείς πως είσαι άνθρωπος... πως έχεις δικούς σου κάπου, πως σε περιμένουν και δεν υποσιάζονται καν το ένα χιλιοστό από την αποσύνθεσή σου. Κι έπρεπε ακόμα να ξανασκεφτείς αυτό που σε βασάνιζε τόσα χρόνια μελέτης. Μια και το πρόβλημα τώρα δεν ήταν πια να μάθεις γιατί φτιάξαν τις πυραμίδες, αλλά το πώς τις φτιάξαν και ποιοι δούλεψαν;...

* * *

Σέρνοντας τον κατήφορο τα πόδια μου, με μια τεράστια πλάκα στην πλάτη δεν άντεξα. Η εξάντληση, ο ήλιος, το ασήκωτο βάρος, οι γλίστρες που έπαιρνα κάθε τόσο, έκαναν τα πάντα γύρω μου να στριφογυρνάν σα σβούρες. Κι έπεσα. Η πλάκα είχε πλακώσει το αριστερό μου χέρι.

Ήμουν ολόκληρος μια μάζα ανθρώπινη που όλο πήγαινε πέρα - δώθε, τρίκλιζε και ήταν έτοιμη να πέσει, άλλα γλίστωνε την τελευταία στιγμή. Άκουγα στο πλάι μου κάποιους ν' ανεβαίνουν αλλά δεν μπορούσα να σηκώσω το κεφάλι μου απ' το βάρος για να δω. Δυο τρεις από το λόχο μου που ήξεραν τόνομά μου φώναζαν "Κουράγιο, Πέτροπασχάλη... ακόμα λίγο και τον έφαγες το γαίδαρο"... Ο ιδρώτας έτρεχε ασταμάτητα στο πρόσωπό μου, και τον ένιωθα. Έβλεπα έπεπα να πέφτουν κατάμαυρες σταλαγματιές πάνω στις ξασπρισμένες από τον ήλιο πέτρες, και καταλάβαινα σε τι μαύρο χάλι ήμουν. Φύσαγε ένας τρομερός λίβας που κουβάλαγε πάνω μας κείνη τη λεπτή σκόνη από το χώμα που συσσωρεύονταν αιώνες κάτω απ' τις αφάνες και μεσ' στίς ρίζες τους. Το χωμάτινο αυτό αλεύρι όπως παίρναγε πάνω απ' τα μαγειρεία του Τάγματος ανακατεύονταν με

την κάπνα πετρελαίου και γίνονταν λιγδερό και μαύρο, με μια μοναδική συγκολλητικότητα. Ο ιδρώτας τόκανε πίσσα, που άπλωνε πάνω μας και μας έκανε τέρατα, ζώα της σπηλιάς, κι αποφώλιους.

Με το χέρι πλακωμένο κάτω από μια πλάκα εκατόν πενήντα κιλά, ήταν αδύνατο να σπαράξω. Οι αλφαμίτες που πρώτοι ήλθαν από πάνω μου, άρχισαν να με κλωτσούν για να ξανασηκωθώ. Δεν είχανε δει το πλακωμένο χέρι μου. Όταν το είδαν προσπάθησαν τρεις μαζί και βρίζοντας να ανασηκώσουνε την πλάκα. Κι όταν την ανασήκωσαν κατάλαβαν ότι είχα πάθει ζημιά. Ωστόσο τόκρυβαν από τους στρατιώτες πούχανε συγκεντρωθεί εκεί γύρω. Με σήκωσαν όπως-όπως κι ενώ οι στρατιώτες φώναζαν να πάω στο αναρρωτήριο, αυτοί επέμειναν στην αρχή να μου ξαναφορτώσουνε την πλάκα κι όταν είδαν ότι αυτό ήταν μάλλον ακατόρθωτο, με ξαπόστειλαν στην κορφή του λόχου πάλι για δουλειά.

Εγώ όμως πόναγα και σ' όλο το δρόμο τους παρακαλούσα να μ' αφήσουνε να πάω στη σκηνή, να ξεκουρασιώ. Μ' ένα τόνο πιο συγκαταβατικό αυτή τη φορά, κι όπως είχαν απομακρυνθεί οι στρατιώτες από γύρω μας, προσπαθούσανε κι αυτοί να με πείσουνε να μείνω λίγο εκεί πάνω, μήπως το χέρι ξεμουδιάσει κι αποκαταθεί. Ωστόσο με πήγαν λίγο παραπέρα, εκεί που βγάζανε την πέτρα, σπάζανε βράχους και σκάβανε γύρω-γύρω όταν ήταν κωμένοι μες τη γη για να τους αποκαλύψουν.

Όσοι δούλευαν εκεί ήτανε μπρατσωμένοι και θεριά ανήμερα. Η άφιξή μου στο βιλαέτι τους, τους έβαλε σε κάποια ανησυχία. Αν και ο αλφαμίτης, προτού φύγει, τους είπε περί τίνος πρόκειται, αυτοί εξακολουθούσανε να ανησυχούνε. Με περιεργάζονταν και κάθε τόσο με ρωτούσανε πως πάει. Εγώ με τον ήλιο κατακέφαλα και το χέρι σε κακή κατάσταση δυσκολευόμουνα να επικοινωνήσω μαζί τους.

Όσπου κάποια στιγμή, αυτός που δούλευε δίπλα μου κι έδειχνε να με καταλαβαίνει περισσότερο απ' τους άλλους, σταμάτησε να χτυπάει τον κασμά, και με ρωτάει.

- Από που είσαι πατριώτη.
- Απο την Κόνιτσα, του λέω.
- Από την Κόνιτσα ... ωρέ τι λες. Στην Κόνιτσα έχω ένα φίλο.
- Και πως τον λένε
- Πέτρο Πασχάλη.... μου απαντάει.

Νόμισα ότι με κοροΐδευε. Τον κοίταξα περίεργα. Στην Κόνιτσα Πέτρο Πασχάλης ήμουν μόνο εγώ, και δεν καταλάβαινα περί τίνος πρόκειται. Έβαλα όμως όλες μου τις δυνάμεις να ανακαλύψω πίσω από κείνο το πισσαρισμένο πρόσωπο και τον ταλαιπωρημένο σκαπανέα, ποιος κρύβεται.

Και στη θολούρα μέσα αρχίσαμε κι εγώ κι αυτός να ξεκαθαρίζουμε ποιοί εί-

μαστε. Είχαμε χάσει και οι δυο, μέσα σε κείνη την κόλαση, το βασανιστήριο και τη ζούγκλα και τα τελευταία μας ανθρώπινα γνωρίσματα και χαρακτηριστικά. Ήταν ο Θανάσης Παντούλας, στενός φίλος και συνάδελφος.

Ήρθε κοντά μου και μ' αγκάλιασε. Μείναμε και οι δύο άφωνοι για κάμποση ώρα.

* * *

Είμαι βέβαιος πως ο Στρατής δεν ακολούθησε το λοχαγό του, στις 29 Φεβρουαρίου 1948, και δεν ήτανε στο Πρώτο Τάγμα, τότε που ο λοχαγός τους με τους Αλφαμίτες, έριξε πρώτος την πιστολιά πάνω στο ψαχνό κι άρχισε η σφαγή. Κι έπαιρναν έπειτα σβάρνα τις σκηνές και πυροβόλαγαν μέσα... Κι έπειτα έριχναν, έριχναν παντού, στα βράχια κοντά στη θάλασσα, στο φαράγγι μέσα. Χτύπαγαν με τα κοντάκια. Έσπαζαν χέρια, πόδια... Πολτοποιούσαν κεφάλια... Ψάχνοντας να βρούνε αυτούς που΄τανε παλιότερα στο δικό μας Τάγμα κι έφυγαν από κει, χωρίς να υπογράψουν δήλωση...

Δεν πήγε ο Στρατής στο Πρώτο Τάγμα γιατί ήξερε τι πρόκειται να γίνει, κι ήθελε να τ' αποφύγει; Ή ο Στρατής βαρέθηκε την πορεία κι έτσι απόφυγε να 'ναι κι αυτός ανάμεσα στους Δήμιους; Ποιος ξέρει; Κάτω από τέτοιες συγκυρίες πόσοι άνθρωποι έκρυψαν την παλιανθρωπιά τους, αλλά και πόσοι έγιναν ήρωες!!!

... Όταν μαλάκωσαν κάποια στιγμή τα πράματα, μ' άλλον Επικεφαλής, κατέβαινε πότε-πότε ο Στρατής από το Λόφο, και μας έριχνε μια κουβέντα, για να μας γραδάρει, πως τον έχουμε, τι σκεφτόμαστε γι' αυτόν...

Λίγο πιο ύστερα του προτείναμε να βοηθήσει στην Οργάνωση Άμυνας που΄χαμε στήσει, κλέβοντας γράμματα σκαπανέων, προτού τα στείλουν έξω... δηλώσεις, που πήγαιναν για δημοσίευση στις εφημερίδες, σημειώματα κι άλλα καρφώματα από φακέλλους, για να βλέπουμε ποιοι είναι χαφιέδες, ενισχύοντας έτσι ψυχικά κάποιους που κατάρρεαν... Και του ζητήσαμε, καθώς δεν τον υποψιάζονταν κανένας, να ξαναβάλει στη θέση του το γράμμα του Πρωτοπαλαιστή της Ελλάδας που΄χαμε μεις βουτήξει την προηγούμενη και δεν ξέρω για ποιο λόγο το ξαναζήταγε ο Διοικητής κι έτρωγαν τα σίδερα οι σφογγοκωλάριοί του να το βρουν.

Ο Στρατής όμως πάνιασε κι άρχισε να τρέμει σαν το φύλλο... Και ξαναχάθηκε για καιρό πάνω στο Λόφο, αλλά δεν κατάδωσε... Ίσως γιατί ήξερε ότι θα το μαθαίναμε...

"- Δε βαριέσαι! Δικός μας κι ο Στρατής"... άνοιξε την ταβέρνα στην Αθήνα, με χίλια βάσανα όταν απολυθήκαμε από το στρατό, έβαλε μέσα κάποιους που τραγουδάγανε τραγούδια της Αντίστασης. Παρασυρθήκαμε και μεις... Πήγαμε, ξαναπήγαμε... Μας έγινε συνήθεια... ο ίδιος, η ταβέρνα του, οι γνωστές παρέες... Τόσοι Στρατήδες κυκλοφορούν στην πιάτσα... ο Στρατής μας μάρανε;...

Ο ΛΔΙΚΟΣ ΧΑΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑ-ΘΑΝΑΣΗ

Από το φιλόλογο ΑΓΑΘΑΓΕΛΟ Γ. ΠΟΛΙΤΗ

οντοστάθηκε λίγο και γύρισε

Κτα μάτια του ολόγυρα ο παπα-Θανάσης, στρεφόμενος προς τα πίσω. Δεν ένιωθε καλά και δεν είχε τη δύναμη να κάνει την επόμενη δρασκελιά. Ξαλάφρωσε το κεφάλι του από το καλυμμαύχι, σκούπισε με την απαλάμη το κούτελο και το λαιμό. Έψαξε τις τσέπες μη βρει το μαντήλι να σκουπίσει τον ιδρώτα, που έτρεχε στο πρόσωπό του, μα τίποτε. Οι δυο αντάρτες που τον είχαν πάρει ήταν βιαστικοί, δεν τον είχαν αφήσει για τέτοιες λεπτομέρειες. “Έχουμε διαταγή να σε συλλάβουμε και να φύγουμε αμέσως”, του είχαν πει. Έτσι τον πήραν από το χωράφι του, τα Γερασάτικα, και δεν πρόλαβε ούτε το Σταυρό του να κάνει, όπως συνήθιζε όταν έπιανε το αλέτρι στα χέρια του. Καμιά άλλη κουβέντα. Ποιοι έδωκαν τη διαταγή, γιατί και που τον πάνε;

Είχαν περπατήσει μια ώρα αμίλητοι και πλησίαζαν στη ράχη του Αϊ-Θανάση, όταν κοντοστάθηκε ο παπα-Θανάσης. Ορθοί οι φύλακες με την κάνη του όπλου προς τα κάτω, εξαντλημένοι κι εκείνοι απ’ το δρόμο και τα δικά τους βάσανα, κάθισαν στην άκρη του δρόμου να πάρουν μια ανάσα. Έριξαν τη ματιά τους στο γέροντα και τους φάνηκε σαν άυλη, ασώματη φιγούρα, χωρίς σάρκα και οστά. Τρόμαξαν. Δεν έβλεπαν τον παπά του χωριού, που αρ-

παξαν στα καλά καθούμενα. Τους φάνηκε σαν να ανεβαίνει ψηλά, με το θυμιατήρι στο χέρι και άκουγαν τη φωνή του, την ήρεμη και γλυκιά φωνή του παπα-Θανάση. “Σώσον, Κύριε, τον λαόν Σου”. Έκλεισαν τα μάτια τους και ξανάνοιξαν, μήπως θαμπώθηκαν και συνήλθαν. Τότε τον είδαν ίδιον όπως τον αντίκρισαν στο χωράφι, μικρό και αδύνατο με το λιωμένο από την πολυκαιρία ράσο του. Αγνάντευε το χωριό, βυθισμένο στη φθινοπωριάτικη μελαγχολία του. Έβγαινε ακόμα ο καπνός από τα καιόμενα βάτα, που είχε ανάψει στην άκρη του χωραφιού του, πριν τη σπορά. Αλλά κόσμο δεν έβλεπε. “Μπήκαν μέσα απ’ το φόβο τους”, σκέφτηκε, “μόλις μαθεύτηκε ότι με πήραν”. Και να αυτή η σκέψη του φερε μέσα του το φόβο. “Δεν με πήραν για καλό”, μονολόγησε. Ξανασκούπισε το ιδρωμένο κεφάλι του και ζήτησε μια σταγόνα νερό. Σε μικρή απόσταση, κοίταξε το ξωκλήσι του Αϊ-Θανάση. Θέλησε να παρεκκλίνει το δρόμο, να πάει να ασπασθεί την εικόνα του, να ανάψει ένα κερί, αλλά οι φρουροί του καμαν νόημα να προχωρήσει μπροστά.

Είχαν φθάσει στην άκρη του δρόμου που δεξιά οδηγούσε στο ξωκλήσι, ενώ η συνέχισή του κατηφόριζε στην άλλη πλευρά του λόφου. “Απ’ εδώ αρχίζει ο θάνατος”, σκέφτηκε ο παπα-Θανά-

σης. Δεν του φάνηκε καλή αυτή η σκέψη του. “Ο Άγιος Αθανάσιος νίκησε το θάνατο”, είπε, “γι’ αυτό λέγεται έτσι και εγώ που φέρνω το όνομά του δεν πρέπει να υπολογίζω το θάνατο”. Έκαμε το Σταυρό του και του φάνηκαν πιο ανάλαφροι οι βηματισμοί στο κατηφορικό μονοπάτι.

Ήταν φθινόπωρο του 1947. Το χωριό μου, Αμάραντος Κονίτσας, ήταν ανταρτοκρατούμενο, αποκλεισμένο από την Κόνιτσα. Ανήκε στην “Ελεύθερη Ελλάδα”, έλεγε το μεγάγωνο από την πλατεία του χωριού. Αλλά για ποια ελευθερία μιλούσε, όταν γίνονταν συλλήψεις, σαν την προηγούμενη και ο φόβος για παιδομάζωμα πλανιόταν ύπουλα και τρόμαζε εμάς τα παιδιά τότε;

Του εμφύλιου πολέμου δεινά και αυτά και όσα ακολούθησαν θα έλεγε κανείς. Και ο ιστορικός με αυτή τη γενική παρατήρηση θα κλείσει το μέγα τούτο κεφάλαιο της νεότερης ιστορίας μας. Και ασφαλώς ταιριάζει η λήθη στο παρελθόν. Αλλά θεωρώ πως η ανάμνησή μου στον παπα-Θανάση και όσα η φτωχή μου πέννα γι’ Αυτόν ιστορεί ισοδυναμεί με απόδοση ελαχίστου φόρου τιμής στη μνήμη του.

Ο δρόμος μακρύς και απότομα κατηφορικός, η κούραση όλης της ημέρας που έφθανε στη δύση της έφεραν σκοτεινές σκέψεις στο νου του παπα-Θανάση και ένιωσε μια γλυκιά ευχαρίστηση όταν έφταναν στον πρώτο σταθμό της μαρτυρικής τούτης πορείας. Βρέθηκε ένα κατάλυμα και έγειρε

εκεί το αδύνατο κορμί του να ξαποστάσει. Κι όσο να ρθεί γλυκός ο ύπνος, να κλείσει τα βλέφαρά του, ο νους του γύρισε πίσω στο σπίτι, στη φαμίλια του, στην εκκλησία του. Δεν ξεχώρισε αν ήταν όνειρο, η πλάσμα της σκέψης του. Του φάνηκε σαν να ’ταν Κυριακή κι όλο το χωριό στην εκκλησία. Τι γυναίκες, πόσοι άντρες, πόσα παιδιά γέμισαν την εκκλησία. Κι αυτός με το θυμιατό, μπροστα στις εικόνες, στη Μεγαλόχαρη, στον Παντοκράτορα, και ύστερα όλο το πλήρωμα της εκκλησίας με τη σειρά κατά την τάξη την τελετουργική. Να κι ο Χαρίσης στο δεξιό ψαλτήρι. Εκεί που έψελνε, έφθασε στο “Άλλα τα χείλη των ασεβών των μη προσκυνούντων την εικόνα Σου τη σεπή”. Του καμε νόημα, να το πει ή να το παρακάμψει; Του κλείσε τα μάτια αρνητικά ο παπά-Θανάσης.

Όχι μη το λες. Τι κατάρα είναι αυτή; Πώς να την εκστομίσει κανείς; Λυτρώθηκε, δεν πήγε ενάντια στην αγάπη για όλους, όπως δίδαξε ο Χριστός. Και όταν τελείωσε η λειτουργία ήρθε κοντά του η Φάνε... “Να μεταλάβω, παπά μου; Δεν νήστεψα”. “Φταίνε άλλα, όχι της Παρασκευής το γάλα”, της είπε και την κοινώνησε.

- Από μια τέτοια Αγάπη ήταν πλημμυρισμένη η ψυχή του παπα-Θανάση, νους φωτισμένος, καρδιά πονετική και άκακη. Τί άλλο καλύτερο για έναν λειτουργό του Υψίστου;

Την άλλη μέρα άρχισε πάλι η δραματική πορεία. Μόνη αλλαγή στα πρόσωπα των φρουρών. Έβαλαν δυο

αμούστακα παιδιά, που πολεμούσαν κι αυτά για ελευθερία και δικαιοσύνη. Έπιασε την κουβέντα μαζί τους. “Αχ, παιδιά μου! Να γυρίσετε στα σπίτια σας, να κάμετε οικογένεια και παιδιά. Με βλέπετε εμένα; Έχω πέντε παιδιά. Αχ, πού να βρίσκονται!”, είπε και δάκρυσε. Τα παιδιά τον άκουγαν με προσοχή και τους πέρασε για μια στιγμή η ιδέα να αφήσουν τον γέροντα να γυρίσει σπίτι του, να φύγουν κι αυτά κι ας παν στο καλό τα μεγάλα λόγια για τη δικαιοσύνη, για την ισότητα και τα άλλα παρόμοια που τους έλεγαν. Όμως που να πάνε; “Μπροστά γκρεμός και πίσω ρέμα”, μονολόγησαν και συνέχισαν την πορεία.

Είχαν φθάσει σ’ ένα χωριό στο τελευταίο στα σύνορα Ηπείρου-Μακεδονίας, εκεί απέθεσαν το ταλαιπωρημένο κορμί του παπα-Θανάση, που δεν άντεξε για πολύ τις κακουχίες και πα-

ρέδωσε στον Κύριο την ψυχή του. Και τη δέχθηκε ο Πανάγαθος Θεός και την κατέταξε μεταξύ των Αγίων. Και σαν τελείωσε ο επάρατος εκείνος πόλεμος, οι δικοί του ρώτησαν, έμαθαν που βρίσκονται τα οστά του και τα μετέφεραν στο χωριό.

Στην πλατεία του χωριού μας, η Αδελφότητά μας, έστησε μνημείο των ηρώων που θυσιάστηκαν για την πατρίδα. Στην πρώτη θέση ο περαστικός διαβάζει: Ιερέας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΕΡΑΣΗΣ.

Αλλά την πρώτη θέση την έχει στην καρδιά μας ο παπά-Θανάσης όχι μόνο για τον άδικο χαμό του, αλλά πιο πολύ για τα ανθρωπιστικά του αισθήματα, για την άδοξη καρδιά του, για την αγάπη που είχε για όλους τους χωριανούς, για τον υποδειγματικό τρόπο της ζωής του ως Ιερέας και ως Άνθρωπος.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

Σοιλόχοπια
Βοζαριτικής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης
Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

Άνοιξη και Πασχαλιά

Η μέρα ξεδιπλώνει λάβαρα γιορτής.

Σήμαντρα ορθρινά ηχούν μες στην εκτυφλωτική καθαρότητα μιας μυρωμένης εποχής, που η ψυχή τραγουδούσε ανέμελη τη χαρά της.

Έρχεται μυρουδιά φρέσκου ασβέστη απ' τα πεζούλια και τις αυλές των παλιών σπιτιών, κι ένα μικρό λαζαρούδι στη στράτα φέρνοντας το Λάζαρο στα πασίχαρα σπίτια, που ανοίγουν με πάταγο τα πορτοπαράθυρά τους στην αυγή μιας νέας μέρας...

Κρινάκια άσπρα και κρινάκια μωβ, κουτσουπιές βυσσινί και γραβάνια λευκά, μολόχες και τριαντάφυλλα ροζ και κόκκινα, βιολέτες και πανσέδες κίτρινοι, χρυσαλλίδες και πολύχρωμες πεταλούδες, και τ' απδόνια στις νύχτας τις ρεματιές, με χερουβικούς ύμνους στον αιθέρα, κι ένα λουσμένο παιδάκι μ' ένα ματσάκι μανουσακία στη κουφτίτσα του, μπροστά στον Εσταυρωμένο.

Χελιδόνια σπαθίζουν το γαλανό ουρανό, αφήνοντας απ' το ράμφος τους ένα κλαδάκι βάγια στα κατώφλια των σπιτιών, κυπροκούδουνα κοπαδιών αντηχούν απόπερα, νερά γκρεμίζονται από ψηλά και κροτούν στην άβυσσο, στις αγρυπνίες "η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή...", και στου Πάθους την κορύφωση "... που έδου σου το κάλλος, ω γλυκύ μου έαρ...".

Λαμπριάτικοι ψάλτες φορώντας την ουράνια φωνή της χαράς: "Αναστάσεως ημέρα λαμπρυνθώμεν λαοί...", και στο χορταριασμένο χοροστάσι του χρόνου:

"... Τα μάτια σ' τα γραμμένα, μωρ' γεια σ' αγάπη μ' γεια σ'..."

Αχ! και ν' ανθίσουν κι οι καρδιές, σαν πασχαλιές!...

Τάσος Κανάτσος

ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

4η Πανελλήνια συνάντηση του Εθνικού Δικτύου
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ & ΦΥΣΗ

ΙΔΡΥΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ: ΚΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑΣ, ΑΡΝΑΙΑΣ, ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΚΤΥΟΥ: ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΚΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ, ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ,

ΣΟΥΦΛΙΟΥ, ΘΕΡΜΟΥ, ΝΑΟΥΣΑΣ, ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ, ΣΠΕΤΣΩΝ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ: 53 Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, από όλη την Ελλάδα

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας, ως συντονιστικό του Δικτύου "Παραδοσιακοί Οικισμοί & Φύση" οργάνωσε στην Κόνιτσα, στις 28 έως 30 Μαρτίου 2003, την 4η Πανελλήνια Συνάντηση του Δικτύου.

Έδωσε έτσι τη δυνατότητα να συναντηθούν και να επικοινωνήσουν μαθητές-τριες, εκπαιδευτικοί και επιστήμονες από την Ήπειρο, τη Θάσο, τη Σύμη Δωδεκανήσου, την Ύδρα, τη Σάμο, τη Χαλκιδική, τη Μακρινίτσα, την Καστοριά, το Μουζάκι Καρδίτσας, τη Θεσσαλονίκη, το Καρπενήσι. Πολλά από τα υπόλοιπα σχολεία του Δικτύου, συμμετείχαν με αφίσες και εκπαιδευτικό υλικό που εκτέθηκε στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας σε όλη τη διάρκεια των τριήμερων εργασιών.

Αισθανόμαστε την υποχρέωση να τους ευχαριστήσουμε όλους καθώς και εκείνους που τίμησαν με την παρουσία τους την 4η Πανελλήνια Συνάντηση, όπως και την Ιερά Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης, το Δή-

μαρχο Κόνιτσας, κ. Χατζνεφραιμίδη, τον αρχηγό της Αξιωμα. Αντιπολίτευσης Δήμου Κόνιτσας, κ. Κισάτη, τον Περιφερειακό Δ/ντή Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Ηπείρου, κ. Παπανικολάου, τον Αντιδήμαρχο και τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Μαστοροχωρίων κ.κ. Σίμο και Παπαδημητρίου, το Δ/ντή και τους Προϊσταμένους της Β/θμιας Εκπαίδευσης, τον Πρόεδρο της ΕΛΜΕ Ιωαννίνων, τους αιρετούς του ΑΠΥΣΔΕ τον Πρόεδρο του Συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Κόνιτσας, τους Υπευθύνους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Νομών, εκπαιδευτικούς των σχολείων της Κόνιτσας, τον εκπρόσωπο του Κέντρου Ενημέρωσης Παπίγκου WWE Ελλάς, εκπροσώπους των φορέων και πολίτες της Κόνιτσας.

Οι εισηγήσεις των επιστημόνων, των εκπαιδευτικών, οι παρουσιάσεις των εργασιών των μαθητών, οι συζητήσεις και οι τοποθετήσεις ενίσχυσαν το "οπλοστάσιο" του Δικτύου, ενώ ήταν ομόφωνη η απόφαση να συνεχιστούν οι εργασίες των σχολείων για τα επόμενα έτη.

ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ & ΦΥΣΗ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΤΣΟΥΒΑΛΗ, ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΚΠΕ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Η οργάνωση και ο συντονισμός Δικτύων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο είναι μία από τις βασικές δράσεις των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ). Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας, το οποίο συμπλήρωσε το Φεβρουάριο του 2003 τα επτά του χρόνια, και είναι πλέον καθιερωμένο και γνωστό σε όλη την Ελλάδα, συντονίζει σε εθνικό επίπεδο το Δίκτυο περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης "Παραδοσιακοί Οικισμοί και Φύση".

Οι στόχοι του Δικτύου

- Η επικοινωνία και η διασύνδεση των σχολείων της χώρας με βάση το κοινό εκπαιδευτικό - περιβαλλοντικό πρόγραμμα "Παραδοσιακοί οικισμοί και φύση", η οποία μπορεί να επιτευχθεί με ανταλλαγή παιδαγωγικού υλικού, πληροφοριών και απόψεων μέσω διαδικτύου, αλληλογραφίας, επισκέψεων, αδελφοποίηση σχολείων, κοινή περιβαλλοντική δράση, κοινές εκδόσεις κ.α.

- Η παροχή γνώσεων, δεξιοτήτων για κατανόηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, η ευαισθητοποίηση και η ικανότητα για δράση.

- Η δημιουργία ενός κοινού πλάνου μελέτης και ενός κοινού συστήματος αξιών για την προστασία των οικισμών και την κοινή αντιμετώπιση των προβλημάτων.

- Η παραγωγή παιδαγωγικού υλικού, επιστημονικά ελεγμένου, το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιείται από τις μαθητικές ομάδες της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης, όταν προσεγγίζουν το περιβάλλον.

Ειδικοί παιδαγωγικοί στόχοι

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες μελετώντας τους παραδοσιακούς οικισμούς:

- Να γνωρίσουν χώρους οι οποίοι διατηρούν την ταυτότητα του ελληνικού τοπίου και αντιστέκονται στην πολιτισμική αφομοίωση. Να αποκτήσουν επαφή με την πολιτιστική κληρονομιά.

- Να κατανοήσουν την αδιάσπαστη σχέση ανθρώπου και φύσης και την αλληλεξάρτηση του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.

- Να συγκρίνουν τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον στις προβιομηχανικές και τις σύγχρονες κοινωνίες

- Να προσεγγίσουν το λαϊκό πολιτισμό, να συναντήσουν τα στοιχεία που απόμειναν στο χώρο και καταδεικνύουν μια ιδεολογία σεβασμού προς τη φύση.

- Να ανιχνεύσουν το λιτό τρόπο ζωής του απλού ανθρώπου, ο οποίος λειτουργούσε στο μέτρο των πραγματικών του αναγκών.

- Να γνωρίσουν τα έργα των παλιών μαστόρων και να πάρουν τα μηνύματα της αρμονίας και του μέτρου.

- Να αποκτήσουν επίγνωση των σύγχρονων κοινωνικών, οικονομικών περιβαλλοντικών προβλημάτων των χώρων μελέτης.

- Να προτείνουν πρακτικές που προστατεύουν το περιβάλλον και δημιουργούν προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης

- Να δράσουν στο μέτρο των δυνατοτήτων του για την άρση αυτών των προβλημάτων.

Το αντικείμενο του Δικτύου

Τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό του περίγυρο, την αλληλεπίδραση του φυσικού με το πολιτισμικό περιβάλλον, επιχειρεί να μελετήσει το Εθνικό Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης “Παραδοσιακοί Οικισμοί και Φύση”. Επιλέξαμε ως χώρο μελέτης τις λαϊκές οικήσεις - δηλ. τα κτίσματα εκείνα τα οποία φέρουν τη σφραγίδα της παράδοσης, της συσσωρευμένης εμπειρίας, η οποία περνά από τη μια γενιά στην άλλη, επειδή οι λαϊκές οικήσεις, οι οικισμοί, είναι η ψυχή της κοινότητας. Σ’ αυτούς βρίσκονται εκφρασμένες οι αντιλήψεις, οι αξίες, οι συνήθειες, οι βιοτικές ανάγκες, των ανθρώπων. Η ένταξη των οικισμών στο χώρο, ο τρόπος με τον οποίο ο άνθρωπος στήριξε τη ζωή στη φύση, επέδρασε σ’ αυτήν και δέχτηκε τις επιδράσεις της, αποτελούν το αντικείμενο μελέτης του Δικτύου.

Πώς προέκυψε το δίκτυο. Η πορεία του

Η Ελλάδα, ορεινή και θαλάσσια μαζί, με μια έντονη και δυναμική γεωμορφολογία, με πλούσια οικιστική και γενικότερα πολιτισμική παράδοση είναι μια πρόκληση για πατριδογνωσία. Δε θα μπορούσε παρά να μετουσιωθεί στα χέρια κάποιων εκπαιδευτικών με μεράκι, σε εκπαιδευτικό υλικό και μάλιστα σε υλικό για περιβαλλοντική εκπαίδευση.

- Έτσι σχεδιάσαμε ως Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα τους παραδοσιακούς οικισμούς και ιδιαίτερα τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας και τα Ζαγοροχώρια.

- Στη συνέχεια με χαρά αποδεχτήκαμε την πρόταση του ΚΠΕ Αρναίας για τη δημιουργία δικτύου Π.Ε. των ΚΠΕ Αρναίας, Κόνιτσας, Μακρινίτσας.

- Υπογράφηκαν πρωτόκολλα συνεργασίας, προσδιορίστηκε το φυσικό αντικείμε-

νο, τέθηκαν στόχοι. Προσδιορίστηκαν οι μέθοδοι, οι δραστηριότητες, οι δράσεις.

- Αναζητήθηκαν συνεργασίες με ειδικούς, με άλλα ΚΠΕ, τους Υπευθύνους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Νομών και με σχολεία.

- Ακολουθήθηκε η διαδικασία έγκρισης του Δικτύου από το ΥΠΕΠΘ.

- Έγινε η 1η Συνάντηση εκπαιδευτικών των ΚΠΕ και των σχολείων που συμμετείχαν στο δίκτυο, στην Κόνιτσα το 2000.

Από κει και πέρα το δίκτυο άπλωσε κλωστές και νήματα και τύλιξε όλη την Ελλάδα. Κινητοποιήθηκαν 10 ΚΠΕ και 53 Σχολεία Α/θμιας και Β/μιας Εκπαίδευσης.

Παρήχθη το πρώτο εκπαιδευτικό υλικό και στάλθηκε στα συνεργαζόμενα σχολεία μαζί με εκπαιδευτική πρόταση, δηλ. ένα μοντέλο για να διευκολυνθούν παιδιά και εκπαιδευτικοί στην προσέγγιση των παραδοσιακών οικισμών σε σχέση με το φυσικό τους περιβάλλον. Δόθηκε βιβλιογραφία. Εστάλησαν σε όλα τα συμμετέχοντα σχολεία οι ταχυδρομικές και ηλεκτρονικές διευθύνσεις καθώς και τα τηλέφωνα όλων των συνεργαζομένων ΚΠΕ και σχολείων για να επιτευχθεί η επικοινωνία.

Το ΚΠΕ Κόνιτσας ως συντονιστικό έστειλε σε όλα τα σχολεία του Δικτύου το βιβλίο “Φύση και έργα ανθρώπων” που αποτελεί έκδοσή του.

Από τη στιγμή που μεγάλωσε το δίκτυο τα σχολεία χωρίστηκαν σε περιοχές ευθύνης με επικεφαλής τα συνεργαζόμενα ΚΠΕ τα οποία ανέλαβαν να ενισχύσουν τα σχολεία της περιοχής τους.

Το δίκτυο απέκτησε και την ηλεκτρονική του σελίδα την ενημέρωση της οποίας ανέλαβε το ΚΠΕ Μουζακίου.

Ακολούθησαν οι Συναντήσεις της Αρναίας και της Μακρινίτσας οι οποίες ενίσχυσαν επιστημονικά και επικοινωνιακά το δίκτυο. Στη

συνάντηση της Μακρινίτσας έγινε απολογισμός του δικτύου και συζητήθηκαν τα προβλήματα καθώς και ό,τι θετικό προέκυψε.

Τρόπος προσέγγισης του οικισμού

Μελετάται το φυσικό περιβάλλον και το πολιτισμικό περιβάλλον σε σχέση αλληλεπίδρασης. Η γεωμορφολογία, η θέση του οικισμού, υψόμετρο, προσανατολισμός, χλωρίδα, πανίδα, φυσικοί πόροι, πρώτες ύλες και κατανάλωση ενέργειας, αλλά και η ιστορία, οι παραδόσεις, η αρχιτεκτονική, το σύστημα εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων (οικονομία-παραγωγικό σύστημα), η κοινωνία (οργάνωση, αξίες...).

Η προσέγγιση του οικισμού γίνεται με επισκέψεις στο χώρο μελέτης για παρατήρηση αρχικά και βαθιά ανάγνωση στη συνέχεια του οικισμού σε σχέση με το φυσικό του περιβάλλον.

Η υψηλή αισθητική και το αρμονικό δέσιμο των παραδοσιακών οικισμών με τη φύση φαίνεται με την πρώτη ματιά. Είναι κάτι που το βλέπουμε, το φωτογραφίζουμε, το χαιρόμαστε. Η ματιά μας είναι τουριστική, νιώθουμε το ευχάριστο συναίσθημα που νιώθει ο τουρίστας που επισκέπτεται έναν όμορφο χώρο. Η βαθιά ανάγνωση όμως, μας βοηθά να φτάσουμε από την επιφάνεια του οικισμού στο βάθος της τοπικής κοινωνίας, δηλ. στη συγκρότησή της, την οργάνωσή της, τον πολιτισμό, τις αξίες της, τα προβλήματά της.

Οι παραδοσιακοί οικισμοί εξ ορισμού μας μεταθέτουν στο παρελθόν. Μας ενδιαφέρει όμως ο χρόνος και στις τρεις του διαστάσεις: παρελθόν, παρόν και μέλλον. Αρχίζουμε από το παρελθόν γιατί η σχέση ανθρώπου και φύσης γίνεται καλύτερα κατανοητή στις προβιομηχανικές κοινωνίες, τότε που ο άνθρωπος ήταν απόλυτα ενταγμένος στη φύση. Από τη φύση άμεσα αντλούσε πόρους ζωής και τα έργα του ήταν προέκτασή της. Στηρίχτηκε στη φύση, την εκμεταλλεύτηκε, προκάλεσε ενδε-

χομένως καταστροφές, τις οποίες εκείνη είχε τη δυνατότητα να επουλώσει, γιατί δεν την υπερέβαιναν.

Μελετώντας τους παραδοσιακούς οικισμούς αντιλαμβανόμαστε το ενδιαφέρον της παραδοσιακής κοινωνίας να προστατεύσει την εδαφική έκταση που της ανήκει. Οι συνήθειες, οι συμπεριφορές, οι παραδόσεις, οι δοξασίες, τα έθιμα των ανθρώπων της κοινότητας δείχνουν τη σχέση σεβασμού προς τη φύση-τροφό, κάτι που έχει απολέσει ο σύγχρονος άνθρωπος. Ο σημερινός άνθρωπος ενώ στην ουσία είναι εξαρτημένος από το φυσικό του περιβάλλον και οι μεταβολές και οι καταστrophές σ' αυτό έχουν άμεσες επιπτώσεις στη ζωή και υγεία του, φαίνεται να μη το συνειδητοποιεί. Αναζητά την ποιότητα της ζωής του περισσότερο σε ό,τι του παρέχει η επιστήμη, η τεχνολογία και η βιομηχανία. Καταναλώνει τεράστιους φυσικούς πόρους σε ό,τι πιο αντιπαραγωγικό και καταστροφικό όπως είναι οι εξοπλισμοί και οι συρράξεις και φαίνεται να αγνοεί το αυτονόητο: ο ίδιος είναι ο αποδέκτης των καταστροφών που απεργάζεται.

Βέβαια στο δίκτυο "Παραδοσιακοί Οικισμοί και φύση", δεν έχουμε καταληφθεί από νοσταλγία για το παρελθόν και προγονοπληξία. Από τη γνωριμία μας με παλιότερες μορφές ζωής και τα σημάδια που απόμειναν στο χώρο επιζητούμε να αντλήσουμε:

- Πηγές έμπνευσης
- Μηνύματα λιπού τρόπου ζωής και σεβασμού στη φύση και τις λειτουργίες της.
- Εφόδια για αισθητική αναβάθμιση
- Σύνδεση με τις ρίζες μας και την πολιτισμική μας κληρονομιά
- Λύσεις στα αναπτυξιακά αδιέξοδα, ειδικά των τοπικών κοινωνιών, οι οποίες στρέφονται σε ό,τι απόμεινε από το λαϊκό πολιτισμό και αναζητούν προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης.

Μοσχομανίταρα και Μορχέλες- Δυο νόστιμα ανοιξιιάτικα μανιτάρια της περιοχής μας.

Από την αρχαιότητα ακόμη, ο άνθρωπος είχε ανακαλύψει τη χρησιμότητα των μανιταριών ως συμπλήρωμα της διατροφής του. Αρκετά από τα γνωστά και σήμερα είδη μανιταριών ήταν περιζήτητα για τη νοστιμιά τους από τους αρχαίους μας προγόνους, αλλά και μετέπειτα απ' τους Ρωμαίους. Μαρτυρίες για τον Αμανίτη τον Καισαρικό και τους Βωλείτες, σώζονται σε συγγράμματα, σε τοιχογραφίες και μωσαϊκά και μας δείχνουν την υπόληψη που είχαν οι πρόγονοί μας προς αυτά.

Η εποχή που τα μανιτάρια εμφανίζονται μαζικά είναι το φθινόπωρο, ειδικά αν έχει προηγηθεί βροχερό καλοκαίρι, αλλά την άνοιξη επίσης κάνουν την εμφάνισή τους αρκετά και αξιόλογα από διαιτητική άποψη είδη.

Στην περιοχή μας υπάρχουν αρκετά εδώδιμα είδη, τα περισσότερα από τα οποία είναι άγνωστα στο ευρύ κοινό και μόνο όσοι εμπειρικά και παραδοσιακά γνωρίζουν κάποιο είδος, το συλλέγουν και το καταναλώνουν άφοβα. Από τα πιο γνωστά είδη της περιοχής μας – και τα πιο περιζήτητα σε άλλα μέρη της πατρίδας μας, αλλά και της Ευρώπης – είναι το «μοσχομανίταρο» και οι «κουκουμέλες» ή «μορχέλες».

Το μοσχομανίταρο (ή Αϊγιωργίτικο σε κάποια μέρη της Ελλάδας) έχει την επιστημονική

ονομασία «Καλοκύβη η Μακρύποδη»- *Calocybe Gambosa (Fr.) Donk.* Είναι μανιτάρι που συναντιέται στις πλαγιές των βουνών και συχνά σε σκιερές και χορτοβριθείς τοποθεσίες. Πολλές φορές μάλιστα, είναι εντελώς κρυμμένο μέσα στα χόρτα και είναι δύσκολο στο συλλέκτη να το βρει. Έχει χρώμα ωχρόασπρο - 'κοκκαλί', σχήμα καπέλου ομπρελοειδές, με διάμετρο 5-10 εκ. ή και περισσότερο (εικ. 1).

Εικ.1

Στην κάτω πλευρά έχει ασπροκρέμ ελάσματα και στηρίζεται σε στύπο (κεντρικό 'κορμό') ύψους 3-6 εκ. και πάχους 1-2 εκ. ή και περισσότερο. Αλλά το κύριο χαρακτηριστικό του μανιταριού αυτού είναι η δυνατή και ευχάριστη μυρωδιά του σαν φρέσκο αλεύρι, εξ ου και η λαϊκή του ονομασία «μοσχομανίταρο».

Το δεύτερό του λαϊκό όνομα, προδίδει το χρόνο εμφάνισής του. Πράγματι στην περιοχή μας, ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες και το υψόμετρο,

κάνει την εμφάνισή του συνήθως από τα μέσα Απρίλη ως τα μέσα Μάη.

Συλλέγεται ιδιαίτερα σε κάποια χωριά της Κόνιτσας και αποτελεί ξεχωριστό έδεσμα της άνοιξης, αλλά κατεψυγμένο και όλο το χρόνο.

Το άλλο -και λιγότερο γνωστό- ανοιξιάτικο μανιτάρι είναι οι 'κουκουμέλες' ή επιστημονικά μορχέλες (*Morchella spp.*). Το σχήμα τους είναι κωνικό και από μακριά θυμίζουν περισσότερο κουκουνάρα παρά μανιτάρι (εικ. 2). Και ενώ η μορφή τους είναι ίσως απωθητική, η νοστιμιά τους είναι ασύγκριτη. Σε κάποιες περιοχές της Στερεάς Ελλάδας τα μαγειρεύουν με το πασχαλινό αρνί, ή ακόμη και γεμιστά, μια που το εσωτερικό τους είναι κούφιο!

Το ύψος του σώματος αυτού του μανιταριού κυμαίνεται από 10-20 εκ. ή και περισσότερο, ενώ ο στύπος ('κορμός') του είναι 5-15εκ. ψηλός και από 1-5 εκ. παχύς ιδιαίτερα στη βάση του.

Η σάρκα του αναδίδει ευχάριστη μυρωδιά μανιταριού και έχει υπόγλυκη γεύση. Πρέπει να καταναλώνεται καλά μαγειρεμένο γιατί με το μαγείρεμα ή το στέγνωμα, διαλύονται κάποιες ουσίες που περιέχει και οι οποίες προκαλούν ανεπιθύμητες παρενέργειες αν φαγωθεί ωμό.

Θεωρείται από τα πιο νόστιμα μανιτάρια και είναι ιδανικό για στέγνωμα. Δίνει ιδιαίτερη γεύση στις σούπες και στις ομελέτες.

Φυτρώνει σε σκιερά, ελαφρά και όξινα εδάφη, συχνά κάτω από κωνοφόρα (κυρίως έλατα) και

Εικ.2

εμφανίζεται μαζικά σε καμένα δάση, την επόμενη άνοιξη μετά από την πυρκαγιά. Μάλιστα, κατά καιρούς η συλλογή του αποτελεί αντικείμενο για μικρής κλίμακας εμπόριο, που όμως μερικές φορές οδηγεί στην μαζική εξόντωσή του. Το βρίσκουμε τον Απρίλη-Μάη ιδιαίτερα αν η άνοιξη είναι βροχερή.

Με αυτή τη σύντομη περιγραφή, προσπαθήσαμε να κάνουμε γνωστά αυτά τα δύο είδη πολύ νόστιμων και θρεπτικών ανοιξιάτικων μανιταριών και να δείξουμε την ποικιλία της μυκοχλωρίδας του τόπου μας. Φυσικά, δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι η συλλογή συγκεκριμένου είδους πρέπει να γίνεται μόνο αν είμαστε απόλυτα σίγουροι για αυτό. Εφ' όσον υπάρχει και η παραμικρή αμφιβολία, τότε δεν τα συλλέγουμε, για να αποφύγουμε δυσάρεστες συνέπειες (από απλές γαστρεντερικές ανωμαλίες μέχρι και το θάνατο).

Πάντα η συλλογή των μανιταριών γίνεται με μαχαίρι. Δεν πρέπει να τα ξεριζώνουμε και αποφεύγουμε την αλόγιστη συλλογή τους, γιατί ο φυσικός πλούτος της περιοχής μας είναι πολύτιμος και απαιτεί σεβασμό.

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 1821

Ζήσης και Σωτήρης Μπεπζάδες

ΤΟΥ ΧΑΡΗ Δ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Τα τακτικά στρατεύματα του Τσώρτς μαζί με τα ένοπλα επαναστατικά τμήματα με τους οπλαρχηγούς τους επί κεφαλής, άρχισαν την πολιορκία της Βόνιτσας. Σ' αυτήν πήρε μέρος και η πολυπληθής ομάδα των επαναστατών "Σωτηραίων" με αρχηγό τον αρχικαπετάνιο τους Σωτήρη. Ήταν χειμώνας 15 Δεκεμβρίου του 1828 όταν η πολιορκία άρχισε. Το εγχείρημα φαινόταν δύσκολο γιατί η πόλη της Βόνιτσας ήταν ισχυρά οχυρωμένη και μέσα υπήρχε μεγάλος αριθμός Τούρκων. Και επί πλέον, την πόλη κάλυπτε το ισχυρο φρούριό της που ήταν κτίσμα της εποχής των Βενετών. Ο αρχιστράτηγος Τσώρτς πήρε θέση με τα τακτικά στρατεύματά του γύρω από την ανατολική πλευρά της πόλης έχοντας πίσω του τα Ακαρνανικά όρη. Στο δίαυλο Πρέβεζας, Βόνιτσας, Πούντας έπλευσε ο στολίσκος ο οποίος συνεχώς κανονιοβολούσε τα τουρκικά παράκτια πυροβολεία. Στην Δυτική πλευρά ανεπτύχθησαν τα άτακτα επαναστατικά σώματα με τους οπλαρχηγούς τους. Η πολιορκία άρχισε με συχνές επιθέσεις τόσο των τακτικών όσο και των ατάκτων στρατευμάτων. Οι Ηπειρώτες οπλαρχηγοί με τα παλληκάρια τους έδειξαν

μεγάλο ηρωισμό και προσέφεραν μεγάλη βοήθεια στα τακτικά του Τσώρτς που είχαν περιβάλει ασφυκτικά την πόλη της Βόνιτσας. Η πολιορκία συνεχίστηκε, χρειάστηκαν μεγάλες θυσίες και σκληροί αγώνες, αλλά ύστερα από συντονισμένη έφοδο όλων των στρατευμάτων η πόλη κατελήφθη. Τα στρατεύματα που εισέβαλαν σ' αυτήν δεν προέβησαν σε καμία βιαιοπραγία κατά του πληθυσμού.

Βρήκαν μέσα πολλούς χριστιανούς αιχμαλώτους των Τούρκων τους οποίους και απελευθέρωσαν. Οι Τούρκοι όμως μαχόμενοι κατόρθωσαν ν' απομακρυνθούν και ν' αμπαρωθούν στο μεγάλο οχυρό φρούριο που δέσποζε πάνω από την πόλη. Έτσι, το Βενετσιάνικο κάστρο τους έσωσε από την αιχμαλωσία. Μέσα σ' αυτό είχαν ήδη αποθηκεύσει όλα τα εφόδια που χρειάζονταν για πολύμηνη άμυνα. Το φρούριο φαινόταν απρόσβλητο και όλες οι επιθέσεις που άρχισαν κατ' αυτού αποκρούονταν από τους πολιορκημένους Τούρκους. Η πολιορκία έδειχνε πως θα κρατούσε για πολύ καιρό. Τα πολεμικά επεισόδια με τους αμυνόμενους πάντα Τούρκους συνεχίζονταν και στοίχισαν -πολλές ανθρώπινες ζωές και από τις δύο μεριές. Η πολιορκία του κάστρου με τον πανύψηλο πύργο του γινόταν ασφυκτική. Οι Τούρκοι είχαν πάντα την ελπίδα πως

οι ομοεθνείς τους που βρίσκονταν όχι μακριά από την πόλη, θα διασπούσαν τον κλοιό και θα τους εφοδίαζαν με τρόφιμα και πολεμοφόδια. Ο καιρός περνούσε και ο κλοιός γύρω από το ισχυρό Βενετσιάνικο φρούριο της Βόνιτσας όλο και στένευε.

Φαινόταν πια καθαρά πως οι πολιορκημένοι περνούσαν δύσκολες στιγμές. Τους έλειπαν τρόφιμα, νερό και πολεμοφόδια.

Όπως προείπα, εκτός από τα τακτικά στρατεύματα του αρχιστρατήγου Τσώρτς που έπαιρναν μέρος στην πολιορκία, μεγάλη ήταν και η συμβολή των αγωνιστών από την Ήπειρο.

Στον ζωγραφικό πίνακα ή “καδρο” που φιλοτέχνησε ο Παναγιώτης Ζωγράφος με προτροπή και υπόδειξη του Στρατηγού του αγώνα, ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ, αναφέρει σαφέστατα τις θέσεις που κατείχαν τα στρατεύματα γύρω από την πόλη και τα πλοία μέσα στον κόλπο και δίαυλο της Πρέβεζας. Επίσης, σημειώνονται με διευκρινιστικό αριθμό οι θέσεις των Ηπειρώτικων και άλλων σωμάτων που με τους καπεταναίους τους δρούσαν στο δυτικό μέρος της πόλης.

Αναφέρονται ονόματα οικοκυραίων και οπλαρχηγών όπως των Σταϊίκων, Γριβαίων, Ντεληγιωργαίων, Ζερβαίων, Γκικαίων, Καλπακαίων, Γωγαίων, Σωτηραίων και πολλών άλλων από την Άρτα. Στις επεξηγήσεις του πίνακα λέγει:

“Εθουσιάσθησαν και έφθειραν τας οικίας των”.

Και ο Μακρυγιάννης στην συνέχεια αναφέρει: “Αγωνίσθησαν στα μέρη αυτά εις αρκετούς πολέμους και εθουσιάσθησαν και κατ’ εξοχήν, όταν επήγεν ο Γενεράλ Τσούρτς, πολλοί εξ αυτών ηγωνίσθησαν εις αυτά τα μέρη και εις άλλα και ωφελήθη η Πατρίς”.

Μεταξύ αυτών έδιναν πάντα το παρόν και οι “Σωτηραίοι” με αρχηγό τους τον καπετάνιο τους Σωτήρη Μπενζαδέ και ούτε φυσικά μπορούσαν να λείψουν κι αυτοί από την πολιορκία της Βόνιτσας. Σ’ όλο το διάστημα από το 1821 που κατέβηκαν στα μέρη αυτά η δράση τους ήταν συνεχής και έδωσαν ηρωικές και πολλές φορές αιματηρές μάχες με τους Τούρκους. Η πολιορκία του φρουρίου της Βόνιτσας κράτησε αρκετούς μήνες. Τα στρατεύματα του Τσώρτς και τα άτακτα των καπεταναίων έγραψαν σελίδες ανδρείας και αυταπάρνησης. Οι Τούρκοι κλεισμένοι μέσα στο φρούριο επιχείρησαν πολλές φορές να σπάσουν τον κλοιό και ν’ ανοίξουν δίοδο στις ενισχύσεις που οι ομοεθνείς τους προσπαθούσαν να περάσουν μέσα. Είχαν αρχίσει ύστερα από τόσους μήνες πολιορκίας και τους λείπουν επικίνδυνα τροφές και εφόδια πολέμου. Σε μία από τις προσπάθειες εξόδου οι πολιορκούμενοι άνοιξαν την κεντρική μεγάλη καστρόπορτα επιχειρώντας με κάθε τρόπο ν’ ανοίξουν δρόμο στους δικούς τους που έρχονταν απ’ έξω και έφερναν βοήθεια. Με τα γιαταγάνια στο χέρι έπεσαν πάνω στους Έλληνες που φύλαγαν έξω από την πύλη, ενώ

από τις επάλλξεις του φρουρίου οι Τούρκοι με σφοδρά πυρά από τα καρυοφύλλα τους προσπαθούσαν να καθλώσουν τις επιθέσεις των Ελλήνων, εναντίον εκείνων που επιχειρούσαν να περάσουν μέσα στο φρούριο. Στο σημείο αυτό τα ελληνικά σώματα με τους Ηπειρώτες οπλαρχηγούς με γυμνά τα γιαταγάνια στα χέρια τους όρμησαν κι έπεσαν πάνω στους Τούρκους. Οι Τούρκοι εξακολουθούσαν να βάλλουν κατά των επιθεμένων Ελλήνων από τα ψηλά σημεία της καστροπόρτας. Η μάχη πήρε μεγάλες διαστάσεις με την συμμετοχή και τακτικών στρατευμάτων της Κυβέρνησης.

Πολλοί μαχητές έπεφταν λαβωμένοι κι άλλοι σκοτωμένοι. Κοντά στην καστροπόρτα είχε ταχθεί να φυλάει και το σώμα των "Σωτηραίων". Είχαν ήδη εμπλακεί στην μάχη και προσπαθούσαν πάση θυσία να εμποδίσουν τα ισχυρά μπουλούκια των Τούρκων να μπουν μέσα στο φρούριο. Με ορμή και με μεγάλη γενναιότητα οι Σωτηραίοι με επικεφαλής τον καπετάνιο τους Σωτήρη, όρμησαν κι έπεσαν πάνω στους Τούρκους. Με το γιαταγάνι στο χέρι ο Σωτήρης Μπενζαδές κτυπούσε τους Τούρκους αλύπητα και όλοι μαζί τους απωθούσαν γυρίζοντας προς την καστροπόρτα. Την στιγμή αυτή της εφόδου ένα βόλι από καρυοφύλλι που ρίχτηκε από τον πύργο του Κάστρου, βρήκε τον Σωτήρη στο γόνατο και ένας Τούρκος που κτυπιόταν μαζί του με το γιαταγάνι τον κτύπησε στον ώμο. Ο Σωτήρης Μπενζαδές κυ-

λίστηκε στο έδαφος αιμόφυρτος. Οι σύντροφοί του τον άρπαξαν στα χέρια και τον απομάκρυναν από την πύλη του φρουρίου.

Οι Τούρκοι υποχωρώντας μαχόμενοι κλείστηκαν και πάλι στο φρούριο, ενώ μικρές ενισχύσεις μπόρεσαν και μπήκαν μέσα. Μετά την μεταφορά του βαριά τραυματισμένου καπετάνιου τους μακριά από το πεδίο της μάχης, οι συγκρούσεις συνεχίστηκαν με σφοδρότητα. Η πολιορκία έγινε πιο στενή και τελικά λόγω της παντελούς έλλειψης εφοδίων οι έγκλειστοι Τούρκοι αναγκάστηκαν να παραδώσουν το φρούριο στα Ελληνικά στρατεύματα.

Η πολιορκία της Βόνιτσας άρχισε τον Δεκέμβριο του έτους 1828, διήρκεσε τρεις (3) μήνες και τελείωσε με την παράδοση της Τουρκικής φρουράς τον Μάρτιο του 1829.

Την επιτυχία αυτή ακολούθησε κι άλλη στην Νότια Ελλάδα κι έτσι μετά από μερικούς μήνες, τον Μάιο του έτους 1829, οι Τούρκοι ύστερα από ασφυκτική πολιορκία των κυβερνητικών και άλλων στρατευμάτων παρέδωσαν με συνθήκη το Μεσολόγγι στους Έλληνες.

Ο Σωτήρης Μπενζαδές μεταφέρθηκε από τους συντρόφους του στα χωριά του Μακρυνόρους. Εδώ σταματά και η πολεμική του δράση στον απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων. Έδωσε κι αυτός μαζί με τους άλλους αγωνιστές της Ηπείρου το παρόν στο εγερτήριο σάλπισμα του 1821, για το διώξιμο από την υπόδουλη Πατρίδα

των μισπιών κατακτητών Τούρκων που επί τετρακόσια χρόνια “είχαν κάτσει στο σβέρκο” των Ελλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

Ο Σωτήρης Μπενζαδές κατάφερε να γίνει καλά. Αυτό έγινε ύστερα από πολύμηνες προσπάθειες των συντρόφων του καθώς και με την συμπαράσταση των κατοίκων των χωριών οι οποίοι του προσέφεραν όλα τα μέσα για να θεραπευθεί και να επιζήσει. Το βαρύ τραύμα στο πόδι είχε ως αποτέλεσμα να τον αφήσει κουτσό κι αυτό τον πείραζε φοβερά. Το τραύμα στον ώμο έκλεισε και στην θέση του έμεινε μια μεγάλη ορατή ουλή.

Σ’ αυτή την κατάσταση μερικής αναπηρίας έμεινε πολλούς μήνες στα χωριά του Μακρυνόρους. Δεν μπορούσε όμως να παραμείνει άλλο, οι συνθήκες είχαν αλλάξει, πολλά νέα γεγονότα είχαν συμβεί, η ελευθερία ήταν πραγματικότητα και στην Νότια Ελλάδα οι Τούρκοι είχαν εκδιωχθεί. Η Ήπειρος έμενε όμως κάτω από τον τουρκικό ζυγό. Έπρεπε πια να σκεφτεί να γυρίσει στην πατρίδα του την Βούρμπιανη. Αυτό του έγινε έμμομη ιδέα, ο γυρισμός στο χωριό θα τον ανανέωνε, θα γύριζε στους δικούς του, στα παλιά γνώριμα πρόσωπα, στους φίλους του. Οκτώ χρόνια έμεινε μακριά τους, έδωσε ό,τι είχε από τη λεβεντιά του και τον εαυτό του για χάρη της πατρίδας. Τον Δεκέμβριο του 1829 ήρθε στη Βούρμπιανη μετά από ένα δύσκολο κι επικίνδυνο

ταξίδι μέσα στην Ήπειρο, με τους Τούρκους να ελέγχουν τα πάντα. Όταν από μακριά αντίκρυσε το χωριό, έπεσε στα γόνατα και φιλούσε κλαίγοντας το χώμα. Βρήκε την οικογένειά του να είναι καλά, την γυναίκα του την Αλεξάνδρα, τις τρεις του κόρες Ευδοξία, Βασιλική και Σταματούλα, καθώς και τους τέσσερις γιούς του Γιώργο, Ζήση, Δημήτρη και Αποστόλη. Εδώ στο χωριό δεν άργησε να προσαρμοσθεί στις νέες συνθήκες. Η οικογένειά του τον περιέβαλε αμέσως με μεγάλη αγάπη και στοργή. Ξεκίνησε νέα ζωή, ένοιωθε σαν ένας καινούργιος αναγεννημένος άνθρωπος και η πολεμική του δράση κάτω στην Ήπειρο του φάνταζε εδώ πάνω ψηλά στο χωριό του, σαν ένα μακρινό ομιχλώδες όνειρο. Οι προύχοντες του χωριού τον δέχτηκαν και τον αγκάλιασαν με αγάπη και εκτίμηση. Γνώριζαν την δράση του κατά των Τούρκων, τον βαρύ τραυματισμό του, την αναπηρία του, απέφευγαν όμως φανερά αυτό να γίνεται θέμα συζήτησης, όταν επρόκειτο να συναθροισθούν και ν’ αποφασίσουν για διάφορα θέματα που αφορούσαν την κοινότητα της Βούρμπιανης. Στις συνελεύσεις ομόγνωμα έδιναν λύση σ’ όλα τα θέματα και συζητούσαν για τους φόρους που κατέβαλλαν στους Τούρκους και για τον καθορισμό της τιμής του σπαριού που έφερναν οι κερατζήδες από την Μακεδονία. Έλυναν με δικαιοσύνη τις προκύπτουσες διαφορές μεταξύ των χωρικών, συνεισέφεραν χρήματα στην κοινότητα για έρ-

γα κοινής ωφελείας και προ παντός θωράκιζαν το χωριό από την μάστιγα της ληστείας, που σαν επάγγελμα είχαν οι Τουρκαλβανοί με βάση τους την Κολώνια.

Η ασχολία του Σωτήρη από δω και πέρα στο χωριό ήταν οι δουλειές του κάτω στον νερόμυλο. Ο νερόμυλος βρισκόταν κοντά στις παρυφές του χωριού στην δεξιά προς το χωριό όχθη του Βουρμπιανίτικου ποταμού. Ήταν έργο του πατέρα του Ζήση. Ο Σωτήρης του έκανε γενική επισκευή, αντικατέστησε τους φθαρμένους μηχανισμούς για την καλύτερη λειτουργία του και του ενίσχυσε τα τοιχώματα προς το ποτάμι καθώς και την σκεπή. Ήταν ένας γερός και άριστος νερόμυλος, το νερό έρεε με ορμή στην φουσούνα και ο μύλος απέδιδε ικανοποιητικά. Κατέβαινε κάτω στον μύλο καθημερινά καβάλα πάνω σ' ένα μεγαλόσωμο μουλάρι και πάντα γύριζε το σούρουπο στο χωριό. Οι χωρικοί τον αγαπούσαν, του πήγαιναν τα γεννήματά τους για άλεσμα και πολλές φορές και βαριές βελόντζες για πλύσιμο στην νεροτριβή του μύλου.

Κατ' αυτόν τον τρόπο περνούσε ο Σωτήρης την ζωή του στην Βούρμπιανη. Το σπίτι των Μπενζαδέδων, όπως προανέφερα, ήταν κοντά στην πλατεία του χωριού με τα μαγαζάκια και τον μεγάλο πλάτανο στη μέση.

Καθημερινά ερχόταν στην πλατεία να πιεί το καφεδάκι του ή το τσίπουρό του μαζί με τους φίλους του. Τα παιδιά που τον έβλεπαν από μακριά να κατε-

βαίνει προς τα κάτω, έτσι όπως ήταν ψηλός, επιβλητικός, σοβαρός και με το μεγάλο μουστάκι του πισωγύριζαν κι άρχιζαν μεταξύ τους να μουρμουρίζουν: "Παιδιά πάμε πέρα, έρχεται ο Κουτσοσωτήρης". Κι ήταν μεγάλο μυστήριο γι' αυτά πώς ένας μεγάλος άνδρας, όπως τους φάνταζε ο Σωτήρης, βάδιζε με τόση δυσκολία στα σοκάκια και μονοπάτια του χωριού. Οι μεγάλοι γνώριζαν πως το παρατσούκλι "Κουτσοσωτήρης" του είχε κολλήσει οριστικά, αλλά αυτοί ποτέ δεν τον φώναζαν έτσι στο χωριό. Όμως η πραγματικότητα ήταν αυτή. Ο Σωτήρης Μπενζαδές, το παλληκάρι, ο βαρια τραυματισμένος στα ηρωικά χρόνια της επανάστασης στη Βόνιτσα, έμεινε μ' αυτό το παρατσούκλι για όλα τα επόμενα χρόνια, ως και στην μετέπειτα μνήμη των απογόνων.

Τα χρόνια κυλούσαν, οι θυγατέρες του και οι γιοί του είχαν παντρευτεί, έγινε παππούς, η οικογένειά του είχε προκόψει και ζούσε αρμονικά στο χωριό και με ευημερία. Όμως, όπως πάντα σε κάθε θνητό, ήρθαν και τα έρμα γεράματα και ανήμπορος κλείστηκε στο σπίτι του. Η γυναίκα του Αλεξάνδρα του παραστεκόταν και του παρείχε κάθε βοήθεια με αυταπάρνηση για να περάσει όσο καλύτερα μπορούσε τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Ήρθε και το τέλος και ο Σωτήρης Μπενζαδές, ήρεμος και γενναίος όπως ήταν σ' όλη του την ζωή, έφυγε για πάντα. Άφησε πίσω του μνήμες παλληκαριάς και πολεμικών άθλων. Έκανε το κα-

θήκον του ως Έλληνας Ηπειρώτης πατριώτης και προσέφερε ό,τι μπορούσε στον αγώνα μαζί με τους άλλους Έλληνες για την ελευθερία του υπόδουλου Έθνους.

Πέθανε στην Βούρμπιανη την άνοιξη του έτους 1851 σε ηλικία 75 ετών. Πρόλαβε και είδε την Ελλάδα εν μέρει ελεύθερη.

Την Ήπειρο όμως και την πατρίδα του την Βούρμπιανη που την είχε στην καρδιά του την άφησε σκλάβα στα χέρια των Τούρκων.

Πεθαίνοντας ο Σωτήρης, αυτός ο ηρωικός πρόγονος, άφησε πίσω του εκτός από τις αξιαγάπτες θυγατέρες του, τέσσερα σωστά παλληκάρια, τους γιούς του Δημήτρη, Αποστόλη, Ζήση Σωτήρη και Γιώργο Σωτήρη. Άνδρες αξιόλογους με καλή σωματική διάπλαση, ευγενικό χαρακτήρα και με αρκετή μόρφωση που έχαιραν κι αυτοί όπως

και ο πατέρας τους μεγάλης εκτίμησης στο χωριό. Συνέχισαν να εργάζονται στις δουλειές του και να στηρίζουν την οικογένειά τους δείχνοντας μεγάλη αγάπη και αφοσίωση στην μητέρα τους Αλεξάνδρα. Η οικογένεια ευημερούσε, ήταν πάντα παρούσα στα προβλήματα του χωριού και προσέφεραν πάντα μεγάλη βοήθεια για την λύση αυτών. Σ' όλη τους τη ζωή στην Βούρμπιανη φάνηκαν αντάξιοι απόγονοι στην ηρωική φήμη που άφησε πίσω του ο πατέρας τους. Μέχρι τον θάνατό τους υπήρξαν υπόδειγμα καλής συμπεριφοράς προς τους συγχωριανούς τους και πάντοτε διακατέχονταν από αισθήματα αγάπης και αλληλεγγύης για τους συμπατριώτες τους. Φεύγοντας κι αυτοί από την ζωή άφησαν πίσω τους τις πλέον αγαθές αναμνήσεις στους επιγόνους τους.

(συνέχεια στο επόμενο)

Επιπλοτεχνική

- ΕΝΤΟΙΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΚΟΥΖΙΝΕΣ
- ΕΠΙΠΛΑ ΜΠΑΝΙΟΥ
- ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ

ΤΣΟΥΚΑΣ ΠΕΡΙΚΛΗΣ

ΤΗΛ: 26510 66827 - Fax.: 26510 66837 Κιν.: 0977904181
Κάτω Νεοχωρόπουλο - Ιωάννινα

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Στην περιοχή Αγ. Γεώργιος Ηλιόρραχης περιφραγμένος αγρός ποτιστικός 1,5 στρ. με οπωροφόρα και αποθήκη.

ΤΙΜΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ

Τηλ. 2655 22168

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 369 τ.μ. στην Άνω Κόνιτσα

Πληροφορίες: Τηλ. 01.06611423

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟ (ΤΟΥΡΝΑΒΟ)

Στο Γοργοπόταμο Κόνιτσας υπηρέτησα, νεαρός δάσκαλος, από το 1961 ως το 1965 στο 1/θέσιο Δημοτικό Σχολείο και έχω τις καλύτερες δασκαλικές μου αναμνήσεις τόσο από τους μαθητές μου, που σήμερα τους βλέπω και τους καμαρώνω, όλοι τους επιτυχημένοι επαγγελματίες, καλοί νοικοκυραίοι και επιστήμονες που με σεβασμό αναφέρονται σ' όνομά μου, όσο κι από τους χωριανούς και γονείς τους που τόσο μ' αγάπησαν και με εκτίμησαν. Πάντα κάνω παρέα μαζί τους και πάντα όλο θέλω να ρωτάω για το χωριό τους και για την προκοπή τους. Με καμάρι μαθαίνω και για τις δραστηριότητες του αντιδημάρχου Ιωαννίνων κ. Γερασιμίδη που κατάγεται από το Γοργοπόταμο, κι ένα μικρό χρονικό διάστημα υπήρξε και μαθητής μου.

Παλιότερα το χωριό λεγόταν Τούρναβο. Από το 1928 λέγεται Γοργοπόταμος από το γοργό ποτάμι που κυλάει δίπλα στο χωριό και με τη δύναμή του - παλιότερα - λειτουργούσαν δύο υδρόμυλοι και συγχρόνως πότιζε και ποτίζει τον κάμπο, μπροστά στο χωριό που έδινε ζωή στο χωριό και κατά την κατοχή έσωσε το χωριό, και τα γύρω χωριά, με το καλαμπόκι και τους ξακουστούς του γίγαντες που και σήμερα καλλιεργούν οι λιγοστοί πλέον κάτοικοί του.

Χωριό νοικοκυρεμένο, τα σπίτια

τό'να κοντά στο άλλο, με παλιό Σχολειό και καινούργιο μετά, και μ' ανθρώπους εργατικούς που προσπαθούσαν να συνέλθουν, να ξεχάσουν κατά το δυνατόν τα περασμένα του πολέμου και κυρίως τα του εμφυλίου, γιατί τα χωριά αυτά γύρω από το Γράμμο, ως γνωστό, υπέφεραν πιο πολύ απ' τ' άλλα χωριά.

Με χαρά πήρα το διορισμό μου, για το Γοργοπόταμο, πώς όμως θα πήγαινα; Άγωνα γραμμή. Ρωτώντας πας στην πόλη. Μέχρι την Πυρσόγιαννη με λεωφορείο - αν ο καιρός ήταν καλός και μέχρι τη Βούρμπιανη - κι από κει και πέρα πο-

Μια φωτογραφία από τα μαθητικά συσσίτια Γοργοποτάμου. Σχολ. έτος 1963-64 Ο μάγιστρος Ν. Μανδραβέλης και οι μικροί μαθητές.

δαρόδρομο ή με τον “καρνάβαλο” φορτηγό μέχρι το “Κεχρί”, τοποθεσία λίγο πιο κάτω από το χωριό.

Με αγροτικό δρόμο όλο λακούβες και χαλασμένο από τις νεροσυρμές, ερχόταν και το φορτηγό του Παπα - Νότη από το Πληκάτι, αγκομαχώντας και έπαιρνε ανθρώπους, ξύλα, ζώα, εμπορεύματα όλο μαζί, με το εδώ θα πέσουμε κι εκεί θα σηκωθούμε που λέμε.

Σ’ αυτό εδώ το χωριό, έζησα 4 χρόνια κι αγάπησα τους μαθητές μου και τους χωριανούς, καθώς είπα. Δημιούργησα μεγάλη φιλία τόσο εγώ όσο και η γυναίκα μου που ήταν πάντα κοντά μου, με το νήπιο τότε γιο μου, Μιχάλη, Πανεπιστημιακό γιατρό σήμερα στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Μέσω γραφειοκρατικών διαδικασιών και με τη βοήθεια υπηρεσιακών παραγόντων, αλλά και πολιτικών ανδρών - έχει η επαρχία μας -Κόνιτσας- πολλούς και καλούς - κατόρθωσα κι έχτισα καινούργιο σχολείο με κατοικία δασκάλου, στολίδι του χωριού και καμάρι του γέρου πρωτομάστορα Αποστόλου Γαργάλη. Εδώ ας μου επιτραπεί, να κάμω μια μικρή παρένθεση για το γέρο αρχιμάστορα αείμνηστο Α. Γαργάλη. Όταν λοιπόν έκανα στην Κόνιτσα μειοδοτική δημοπρασία για το ποιος θα αναδειχθεί ο τελευταίος μειοδότης για ν’ αναλάβει το χτίσιμο του καινούργιου Σχολείου, Γοργοποτάμου, μαζεύτηκαν πολλοί, χτίστες, εργολάβοι, μηχανικοί για να λάβουν μέρος στη μειοδοτική κατά Νόμο δημοπρα-

σία. Μόλις άρχισε η δημοπρασία, κι εμφανίστηκε ο γέρο Α. Γαργάλης, γνωστός αρχιμάστορας σ’ όλη την Επαρχία Κόνιτσας, έξαφνα, απεχώρησαν όλοι και εντός ολίγου κατοχυρώθηκε η μειοδοτική δημοπρασία στον αείμνηστο αρχιμάστορα Α. Γαργάλη. Τόσο μεγάλο ήταν το κύρος του στον κύκλο των εργολάβων. Εδώ κλείνει η παρένθεση.

Ρίχτηκα στη δουλειά. Σχολείο πρωί και απόγευμα με νέες μεθόδους διδασκαλίας, με καθημερινά συσσίτια, συγκεντρώσεις γονέων και κηδεμόνων, με συνεργασία με τον επαρχιακό γεωπόνο και προπαντός με το νυχτερινό Σχολείο για να πάρουν απολυτήριο, όσοι μεγάλοι δεν το είχαν πάρει, λόγω του πολέμου. Μαζί με τους κατοίκους, πάντα - καίτοι νεαρός - με σέβονταν και μ’ αγαπούσαν, αλλά κι εγώ προσπαθούσα μ’ όλες μου τις δυνάμεις να τους βοηθήσω. Προπαντός στις γιορτές, στις Απόκριες με τη μεγάλη φωτιά στην αυλή του Σχολείου (τη Χαραμπουζίνα) και τη Γιορτή του Λαζάρου. Ακόμη και το Πάσχα δεν έφευγα, περνούσα εκεί και προπαντός τη γιορτή του Αγ. Κωνσταντίνου, στο Στρατιωτικό φυλάκιο με τραγούδια, γλέντια, ψητά και ποτά.

Εκείνα τα μαθητικά συσσίτια τα είχα οργανώσει κατά τον καλύτερο τρόπο, με αίθουσα εστιατορίου στο παλιό Σχολείο, με πάγκους, με πιάτα και ποτήρια και με το νόστιμο μαγείρεμα του μπάρμπα Νίκου του Μανδραβέλη, Θεός σχωρέστον - που με την άσπρη του

ποδιά, την κουτάλα, το χαμόγελο, με τα μουστάκια του και με τα αστεία του διασκεδάσε και χόρτασε όλους, προπαντός με τα δίστιχά του. Να ένα από αυτά:

Στο Γοργοπόταμο στους πρόποδες
του Γράμμου,
έχουμε συσσίτια, σαν τις χαρές
του γάμου.

Έχουμε δάσκαλο τον κύριο Οικονόμου
που είναι αγαπτός και τηρητής
του Νόμου,

κ.λ.π.

Είχα τότε 30 μαθητές σωστό μελισσο-
σολόι και Παιδαγωγικό και Διδακτικό
εργαστήρι.

Ο Επιθεωρητής μου, ο αείμνηστος Ι.
Νικολαΐδης, που ήρθε για επιθεώρηση
- έμεινε έκθαμβος - και σημείωσε:
“Να ένα πρότυπο Σχολείο στο Γράμ-
μο”. (Ακόμη είχα Σχολικό τυπογρα-
φείο, Σχολικό συνεταιρισμό, Σχολικό
περιοδικό και Πειραματικό εργαστήρι,
με απλά όργανα φυσικής και χημείας
και προπαντός χειροτεχνικές εργασίες.
(Άριστοι οι Τουρναβίτες σκαλιστές του
ξύλου, παράδοση αυτή από μικρούς
και μεγάλους). Να σημειώσω ακόμη
την άριστη συνεργασία και βοήθεια
που είχα σε γραφική ύλη και εποπτικά
μέσα (χάρτες, βιβλία, κ.λ.π.), από την

“εν Αθήναις Αδελφότητα των Τουρνο-
βιών” και από τις δωρεές της οικογέ-
νειας “ΣΚΑΛΙΣΤΗ” που ήταν και είναι
στο Αγρίνιο.

Θα κλείσω αυτή τη μικρή μου ανα-
φορά στις παλιές αναμνήσεις, μ’ ένα
τραγούδι που λέγαμε στα γιορτάσια,
έπετα από γερή οινοποσία

Γλώσσα μου καλή μου γλώσσα
Άρχισε και πες μου καμπόσα
Εσύ ξέρεις κι άλλα τόσα

Ποιος έχει όμορφη γυναίκα
Στη χαρά να μη πηγαίνει
Τη χαρά την έχει στο σπίτι, κ.λ.π.

Ή το άλλο

Ας το πούμε ένα, ένα είν’ τ’ απδόνι
κι άλλο το μπιρμπίλι
Πού’ρχεται τον Απρίλη, κι όλο
το Μάη λαλεί, λαλεί και κυρλαλεί.
Είπαμε το ένα ας πούμε και το δύο,
δύο πέρδικες γραμμένες κ.λ.π. κ.λ.π.

Τραγούδια, χορούς και γέλια. Αλλά
και εργασία. Αυτά πάντα τα θυμάμαι
αγαπτοί Τουρνοβίτες και πάντα μιλάω
για σας και το χωριό σας με αγάπη και
ενθουσιασμό.

Σωκράτης Οικονόμου
Συνταξιούχος Δάσκαλος

“Εγκαίνια του γυπέδου και γυμναστηρίου Κόνιτσας τον Ιούνιο του 1956... Από το Αρχείο του Κώστα Μπούσμπουλα, που θυμάται νοσταλγικά εκείνους που έφυγαν και στέλνει τους φιλικούς του χαιρετισμούς στους παλιούς και τους παρόντες κ. κ. Σ. Μπουσμπουλάς”

Η ΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙΟΥ (ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ)

ΒΑΣ. ΓΚΟΤΖΟΣ ΚΑΘΗΓ. ΠΑΝ/ΜΙΟΥ FRIBOURG SUISSE

(συνέχεια από το προηγούμενο)

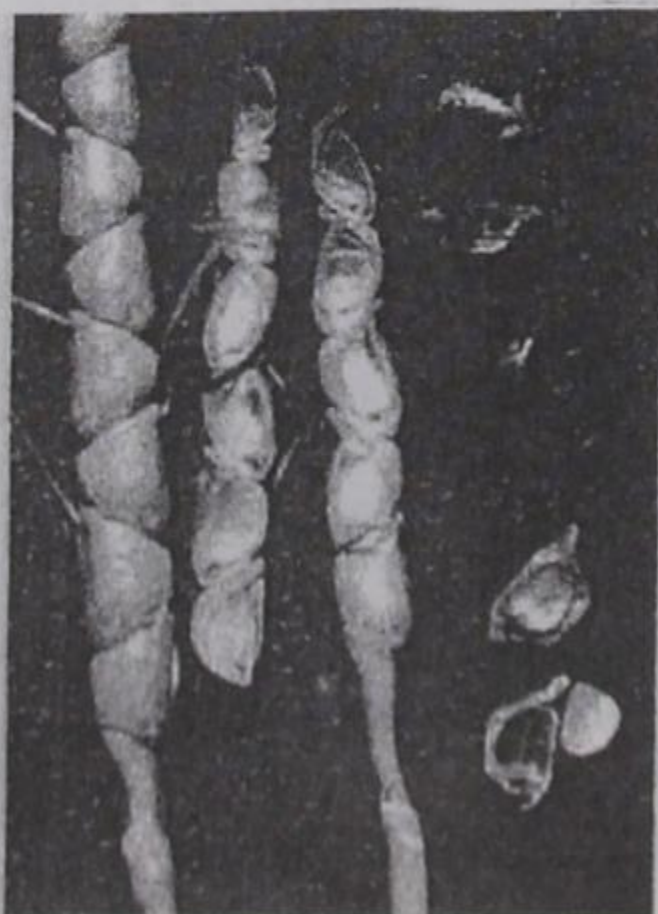
Οπως μας υπενθυμίζει ο Bruce Benz (Καθηγητής Βιολογίας και Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου της Wesleyan του Τέξας, 1), μεγάλος ειδικός του θέματος για το οποίο μιλάμε, ο Θεός για να τιμωρήσει τον άνθρωπο τον εξεδίωξε από τον παράδεισο και τον έστειλε να καλλιεργεί την γη από την οποία προέρχεται (Γέννησις, 3,23).

Στο μεγαλύτερο μέρος της ύπαρξής του το ανθρώπινο είδος τρεφόταν αποκλειστικά από πώματα, από τα διάφορα ζώα που κυνηγούσε κ' από ό,τι μάζευε στην φύση (κυρίως φρούτα). Πολύ αργότερα, μερικοί από τους προγόνους μας άρχισαν να τρέφονται με τα γεωργικά οικιακά προϊόντα που οι ίδιοι καλλιεργούσαν. Αυτό συνέβη περίπου 10.000 χρόνια προτού την εποχή μας. Ευνόητο είναι να θέτουμε το ερώτημα: τι ήταν αυτό που ανάγκασε ή επηρέασε τον άνθρωπο να αλλάξει τρόπο ζωής; Για δεκάδες χρόνια ο άνθρωπος πίστεψε πως η αλλαγή αυτή ήταν ζήτημα ανθρω-

πινής φρόνησης των προγόνων μας, κι αυτό γιατί η συστηματική γεωργία επιτρέπει μια μεγαλύτερη παραγωγή τροφών κατά μονάδα γης. Μια τέτοια αυξανόμενη παραγωγή τροφίμων στάθηκε στη βάση της ανάπτυξης - εξέλιξης του ανθρώπου με την δημιουργία οργανωμένων τομέων: τις πόλεις και κατ' επέκταση (σαν συνέπεια) την δημιουργία των καλών τεχνών, των διαφόρων θρησκειών, την πολιτική ιεράρχηση με την διαχείριση-διοίκηση των ανθρώπων από τους ανθρώπους.

Η αποδοχή από τον άνθρωπο ενός τέτοιου τύπου ζωής ισοδυναμούσε με την πρόοδο, δηλαδή με μια ζωή πιο πλούσια, πιο άνετη και πιο μακροχρόνια.

Στην δεκαετία 1960-1970 οι ερευνητές μπόρεσαν να αποδείξουν και να μας πείσουν πως το πέρασμα από την ζωή του κυνηγού-αποθηκευτού σε εκείνη του γεωργού -παραγωγού δεν επέφερε αναγκαστικά μια άμεση καλλιτέρευση της ζωής αλλά συνήθως συνέβη το αντίθετο. Κι' αυτό γιατί η γεωργία επέφερε μεν την αύξηση της παραγωγής, αλλά

Εικόνα 3. α) η ρόκα καλαμποκιού, β) το φυτό Teosinte, γ) η ρόκα της Teosinte με τα σπυριά της.

αυτό επέφερε και μια αναγκαία αύξηση των επενδύσεων, περισσότερο χρόνο εργασίας και συγχρόνως αυξανόμενη κατανάλωση ενέργειας.

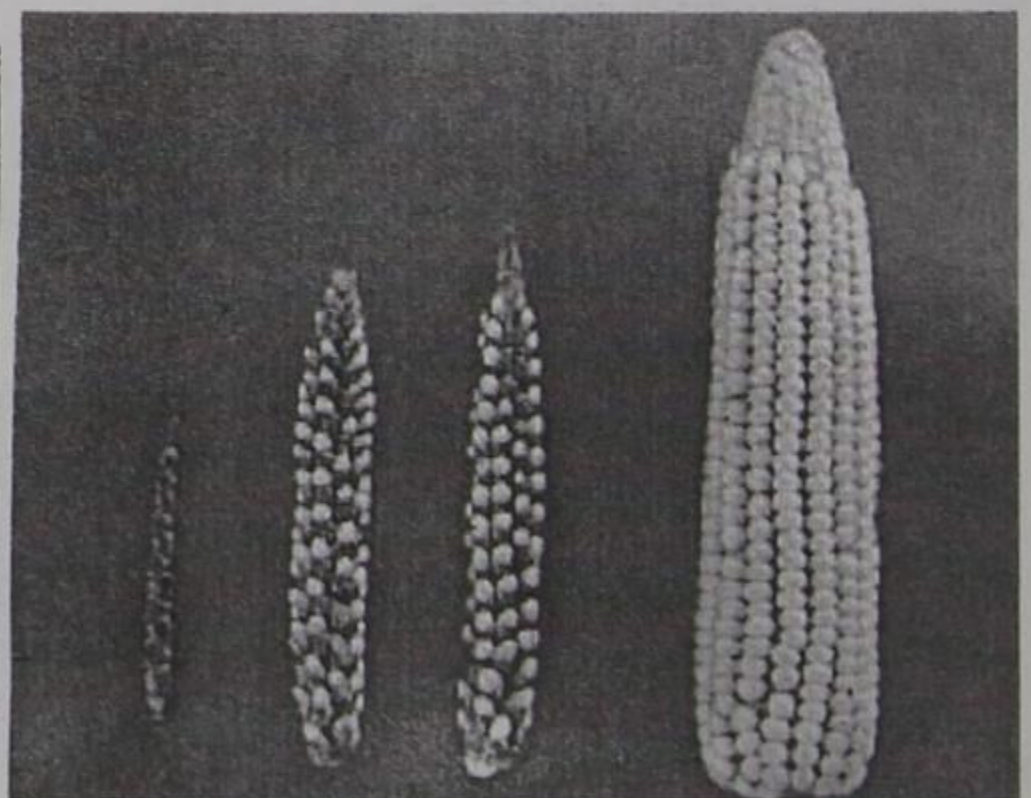
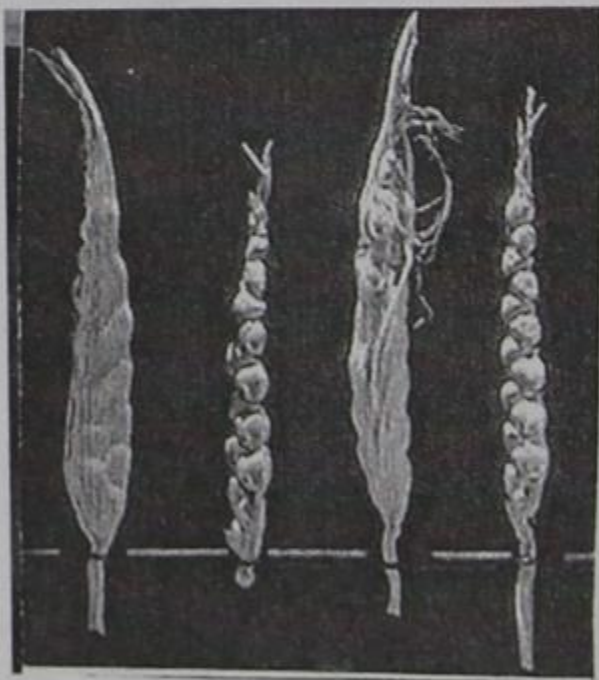
Το πέρασμα από έναν κόσμο επιβίωσης στον άλλο, κατά πάσα πιθανότητα, δεν έγινε αιφνιδίως. Πως είναι δυνατόν να αποφασίζουν οι άνθρωποι μια τέτοια αλλαγή χωρίς να γνωρίζουν τα προτερήματα της καινούργιας ζωής;

Μια άλλη αιτία για την οποία η γεωργία, όπως την γνωρίζουμε σήμερα, δεν πρέπει να παρουσιάστηκε αιφνιδίως, είναι ότι τα κυριότερα φυτά που καλλιεργούνται δεν βρίσκονται στην φύση (σιτάρι, καλαμπόκι, πολλά λαχανικά). Οι πρόγονοί μας δεν είναι δυνατόν να αποφάσισαν από την μια μέρα στην άλλη να καλλιεργήσουν το σιτάρι, το ρύζι, κ.τ.λ., απλούστατα γιατί δεν υπήρχαν στη φύση όπως τα ξέρουμε σήμερα. Επομένως τα φυτά αυτά προέρχονται από άλλα παρόμοια τους (άγρια) που μετασχηματίστηκαν κατά την μακρόχρονη οικειοποίηση-εξέλιξή τους. Σήμερα μπορούμε να πούμε, χωρίς να σφάλουμε πολύ, πως αυτοί οι μετασχηματισμοί οφείλονται σε επανειλημμένες γενετικές μεταβολές - μεταλλάξεις.

Η γεωργία ανακαλύφθηκε συγχρόνως σε περισσότερες περιοχές του κόσμου και

για να καταλάβουμε αυτή την ανθρώπινη ανακάλυψη και τις αιτίες που την προκάλεσαν πρέπει κάθε φορά να ανασυντάσσεται η κατάσταση του περιβάλλοντος που επικρατούσε όταν ο άνθρωπος ζούσε ακόμη την εποχή του κυνηγού-αποθηκευτού, δηλαδή πριν από την γεωργία. Αυτό προϋποθέτει να διαπιστωθεί ο πρόγονος (ή οι πρόγονοι) των φυτών που καλλιεργούνται σήμερα, καθώς επίσης και οι περιοχές που βρίσκονταν αυτοί οι πρόγονοι ή και βρίσκονται ακόμη.

Οι εργασίες σχετικές με την αρχή της καλλιέργειας του καλαμποκιού από τον άνθρωπο και τους μετασχηματισμούς (μεταλλάξεις) που υπέστη μέχρι να φθάσει στην σημερινή όψη του, είναι πολλές, σοβαρές για την εποχή που πραγματοποιήθηκαν και υψηλού επιστημονικού επιπέδου. Θα προσπαθήσουμε λοιπόν να αποδώσουμε εδώ μερικές απ' αυτές κι αν μας συγχωρέσουν οι ειδικοί αν κάτι δεν θα υπογραμμιστεί όσο θα έπρεπε. Για τους ενδιαφερόμενους θα δώσουμε τη σχετική βιβλιογραφία ώστε να βρουν εύκολα κάτι που ενδεχόμενα θα τους χρειαστεί. Ένα μεγάλο μέρος απ' αυτές τις εργασίες, ιδίως Αμερικανών ερευνητών, προσπαθούν να αποδείξουν ότι το σημερινό καλαμπόκι προέρχεται από την "Teosinte" (εικόν 4). Πρό-

Εικόνα 4. α) διάφορες ρόκες Teosinte, β) διαδοχικοί σταθμοί εξέλιξης της Teosinte σε καλαμπόκι.

κείται για ένα άγριο φυτό που καλλιεργείται και σήμερα στο Μεξικό και γενικά στην Κεντρική Αμερική και χρησιμοποιείται για την διατροφή των ζώων. Οι πρώτες έρευνες πραγματοποιήθηκαν από Βοτανολόγους το 1883 και παρουσιάζονται στο βιβλίο του Ελβετού Alphonse de Caudolle με τίτλο: "Προέλευση των οικιακών φυτών". Οι εργασίες αυτές βασίζονται στην συνταύτιση των περιοχών από τις οποίες προέρχονται τα διάφορα οικιακά φυτά (φυτά που χρησιμοποιούμε στον κήπο μας και στα χωράφια μας) και των αρχαιολογικών ευρημάτων αυτού του τόπου.

Σε συνέχεια ο Varillon (Ρώσος, αρχές του ΧΧου αιώνα) περιηγείται τον κόσμο και καταγράφει τα χρήσιμα καλλιεργούμενα φυτά. Σαν αποτέλεσμα των ταξιδιών του υιοθετεί την άποψη ότι εκεί που καλλιεργούνται πολλά είδη ενός φυτού (του ίδιου φυτού) εκεί βρίσκεται και ο τόπος προελεύσεώς του. Μ' αυτά τα δεδομένα ο Varillon καταλήγει στο υποθετικό συμπέρασμα πως το καλαμπόκι προέρχεται από την Κεντρική Αμερική.

Σ' αυτό το σημείο το να επιχειρήσουμε να καταλάβουμε την πορεία-ανάπτυξη του καλαμποκιού ως την τελική διαμόρφωσή του (όπως το ξέρουμε σήμερα) έχει διπλή σημασία. Από μια πλευρά δίνεται η ευκαιρία στους επιστήμονες να μελετήσουν την εμφάνιση ενός καινούργιου είδους φυτού και από την άλλη πλευρά αν θέλουμε να καταλάβουμε γιατί οι κάτοικοι της Κεντρικής Αμερικής από κυνηγοί μετατράπηκαν σε γεωργούς, πρέπει πρώτα να καταλάβουμε πως και γιατί οικειοποιήθηκαν το καλαμπόκι.

Κατά τη δεκαετία του 1930 ο G. Beadle (5) ανακαλύπτει με τις εργασίες του τα πρώτα επιστημονικά στοιχεία που

υποστηρίζουν την υπόθεση ότι το σημερινό καλαμπόκι προέρχεται από την Teosinte, κ' αυτό γιατί διασταυρώνοντας τα δυο φυτά πέτυχε την δημιουργία γονίμων (ετεροειδογενών) υβριδίων φυτών (hybrides fertiles).

Σχεδόν την ίδια εποχή ο P. Mangelsdorf και ο R. Reeves (6) πιστεύουν πως το καλαμπόκι δεν μπορεί να προέρχεται από την Teosinte γιατί μορφολογικά τα δύο φυτά είναι πολύ διαφορετικά και καταλήγουν πως το σημερινό καλαμπόκι προέρχεται από ένα είδος αγρίου φυτού που του μοιάζει πολύ και είναι το "Tripsacum". Αυτές οι αντίθετες γνώμες και συχνά διαμάχες είναι ευκολονόητες και ιδιαίτερα αυτή την εποχή που η επιστήμη από τεχνολογικής πλευράς υπολείπεται σε σύγκριση με τον σημερινό τεχνικό εξοπλισμό.

Έτσι, μπορούμε να πούμε, άρχισε η "επιστημονική φιλονικία" για το από που προέρχεται το καλαμπόκι και σε μερικές περιπτώσεις επικρατεί μέχρι και σήμερα.

Ο Beadle ξαναρχίζει καινούργιες εργασίες, αλλά την φορά αυτή μελετά τις θεμελειώδεις σχέσεις μεταξύ του ΑΟΝ (DNA) και των πρωτεϊνών που βρίσκονται στα φυτά, τα ζώα και τον άνθρωπο. Γι' αυτές τις εργασίες του το 1958 του δόθηκε το βραβείο Nobel για την φυσιολογία και την ιατρική.

Το 1963 ο αρχαιολόγος MacNeish κάνει μια σπουδαία ανακάλυψη στις σπηλιές του Coxcatlan (Μεξικό) της πεδιάδος του Tehuacan. Εκεί βρίσκει υπολείμματα από ρόκες καλαμποκιού που οι πιο παλιές χρονολογούνται από την εποχή που ο άνθρωπος βρισκόταν ακόμη στο στάδιο του κυνηγού - αποθηκευτού (3α).

Η διαμάχη για την προέλευση του κα-

λαμποκιού συνεχίζεται μέχρι το 2000, ενώ από το 1970 ο Beadle με ένα μεγάλο ερευνητικό πρόγραμμα που ονομάζει Το κυνηγητό για να ανακαλυφθούν οι γενετικές μεταβολές της Teosinte, συνεχίζει τις εργασίες του. Με την βοήθεια πολλών επιστημόνων (βιολόγων, αρχαιολόγων, ακόμη και αγροτών του Μεξικού) μαζεύει 70 Kg σπυριά της Teosinte. Παρατηρώντας τα με το μάτι, ένα προς ένα, όλα αυτά τα σπυριά για να διαπιστωθεί αν ενδεχόμενα υπάρχουν μορφολογικοί εμφανείς γενετικοί μετασχηματισμοί δεν μπόρεσαν να αποδείξουν μεταβολές που να δείχνουν τέτοιους μετασχηματισμούς. Εν συνεχεία χρησιμοποιεί τα ίδια σπυριά για πειραματικές καλλιέργειες δημιουργώντας χιλιάδες διασταυρώσεις και αποδεικνύοντας έτσι ότι μόνον 5 γονίδια είναι υπεύθυνα για τις μορφολογικές διαφορές μεταξύ της Teosinte και του καλαμποκιού.

Το πιο παλιό καλαμπούκι που βρέθηκε μέχρι σήμερα (4250 χρόνια από την εποχή μας) διαφέρει από το σημερινό γιατί η ρόκα του είναι πιο μικρή, κατά τα άλλα έχουν την ίδια μορφολογία. Η Teosinte όμως είναι πολύ διαφορετική από μορφολογικής πλευράς από το καλαμπούκι.

Αυτή έχει έναν άξονα (tachs) πιο ελαστικό, έχει μόνον δυο σειρές σπυριών και το κάλυμμα που σκεπάζει τα σπυριά είναι πολύ ποιο σκληρό (εικόν 3). Το καλαμπούκι σε σύγκριση με την Teosinte, έχει έναν άξονα στον οποίο προσκολλούνται πολλές σειρές σπυριών, σχετικά σκληρό και το κάλυμμα που σκεπάζει τα σπυριά σχετικά μαλακό.

Το 1995 ο J. Doebley (7) απομονώνει ένα γονίδιο που βρίσκεται στο καλαμπούκι και την Teosinte, υπεύθυνο των διαφορών μεταξύ των σταχιών της Teosinte

που είναι πιο μακρύ και περιέχει επανθήσεις αρσενικές και θηλυκές ενώ εκείνο του καλαμποκιού είναι πιο κοντό και περιέχει μια επάνθηση (θηλυκή ή αρσενική). Η γενετική συνέχεια αυτού του γονιδίου παρουσιάζει λιγότερες διαφοροποιήσεις από ό,τι το αντίστοιχό του της Teosinte, κ' αυτή η παρατήρηση συμφωνεί με την υπόθεση ότι το καλαμπούκι προέρχεται από την Teosinte. Επί πλέον οι αναλύσεις των διαφορών των πρωτεϊνών μεταξύ των δύο φυτών (καλαμπούκι, Teosinte) είναι στατιστικά αδιάκριτες.

Μια εξήγηση των όσων είπαμε παραπάνω είναι ότι ο άνθρωπος οικειοποιώντας την Teosinte διευκόλυνε την επικράτηση των χαρακτήρων που εξαρτώνται απ' αυτό το γονίδιο και επιπλέον διαπιστώθηκε πως προγονικά φυτά της σημερινής Teosinte υπάρχουν ακόμη στην Κεντρική Αμερική (7). Αν ακόμη λείπει η λεπτομερής γενετική απόδειξη της σκληρότητας του άξονα και του καλύμματος μεταξύ των σπυριών του καλαμποκιού και της Teosinte, χαρακτηριστικές σπουδαίοι κατά τους ειδικούς για την ξαναφύτευση και την επικράτηση του καλαμποκιού χωρίς την επέμβαση του ανθρώπου έχουμε αρχαιολογικές αποδείξεις που μας πείθουν ότι η οικειοποίηση - καλλιέργεια του καλαμποκιού έγινε πριν από 6000 χρόνια από την εποχή μας.

Σε μια κοιλότητα ενός βράχου της πεδιάδος του Οαχάτα του Μεξικού (8) βρέθηκαν το 2001 υπολείμματα καλαμποκιού και θεωρούνται τα πιο παλιά ευρήματα του φυτού αυτού στην Αμερική. Η διαμόρφωση αυτών των υπολειμμάτων του καλαμποκιού αποδεικνύουν χωρίς αμφιβολία πως η επιβίωσή τους εξαρτάται από τον άνθρωπο. Από μετρήσεις που έχουν γίνει στα υπολείμματα αυτά

πιστεύεται πως η οικειοποίηση της Teosinte ήταν ήδη προχωρημένη περισσότερο από 6000 χρόνια από την εποχή μας (1). Παρατηρείται όμως σήμερα πως οι μορφολογικές μεταμορφώσεις από την Teosinte στο καλαμπόκι είναι πολύ ταχείς για να αποδοθούν αποκλειστικά στις φυσικές επιδράσεις του περιβάλλοντος και από την άλλη μεριά είναι επίσης ταχείς για να αποδοθούν σε μια απλή διαλλαγή από τον άνθρωπο (γεωργική επιλογή).

Γι' αυτό λοιπόν πιστεύεται, κατά πάσα πιθανότητα, πως μια γενετική παρεκτροπή (μετάλλαξη) δημιουργήθηκε στο καλαμπόκι ήδη στις αρχές της οικειοποίησής του. Στα πιο παλιά ευρήματα του καλαμποκιού διαπιστώθηκε ένα φαινόμενο μεγαλύτερης σημασίας. Αυτό επιβεβαιώνει ότι μερικές ρόκες από το ίδιο φυτό έχουν χαρακτηριστικά της Teosinte και άλλες τα χαρακτηριστικά του καλαμποκιού. Η ταυτόχρονη παρουσία των

χαρακτηριστικών αυτών, υποθέτει πως οι κυνηγοί - αποθηκευτές είχαν κληρονομήσει την Teosinte σ' ένα ορισμένο βαθμό οικειοποίησής και ίσως χωρίς να το θέλουν πραγματοποίησαν την καλλιέργεια της ρόκας σε μέγεθος και σε αριθμό σπυριών (1).

Ασφαλώς αν έχει σχεδόν ανακαλυφθεί με την βοήθεια της μοριακής βιολογίας, από που προέρχεται το καλαμπόκι πολλά ζητήματα περιμένουν απάντηση, όπως π.χ. γιατί ο άνθρωπος να οικειοποιηθεί το καλαμπόκι; Εμείς θα σταματήσουμε, εδώ γιατί αυτό που κυρίως θέλαμε να επισημάνουμε εκτός από τον επαναστατικό χαρακτήρα της ανακάλυψης της γεωργίας είναι η μεγάλη δουλειά που χρειάζεται ο σημερινός άνθρωπος για τη διερεύνηση γεγονότων που φαινομενικά είναι απλούστατα. Θα συνεχίσουμε τώρα με το δεύτερο παράδειγμα "την κτηνοτροφία".

(συνέχεια στο επόμενο)

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ - ΖΕΥΓΟΛΑ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ
Τηλ.: (0655) 22529

Τηλ. Οικίας: (06510) 93622
Κιν.: 0945182799

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο άρπιο και οικοδομήσιμο (352 τ.μ.) κάτω από το Αστ. Τμήμα Κόνιτσας.

Τηλ. 2655 22384
Κιν. 6977074672

Ξανά συναντηθήκαμε

Μετά από πολύ καιρό, στις 30-3-2003, συναντηθήκαμε ξανά στην καφετέρια του ξενοδοχείου Στάνλεϋ 12 από τις κοπέλες - κυρίες τώρα πια - που φοιτήσαμε στην Οικοκυρική Σχολή Πυρσόγιαννης.

Τα συναισθήματα ήταν ανάμεικτα, χαρά και συγκίνηση. Χαρά γιατί μετά από 45 χρόνια βρεθήκαμε και θυμηθήκαμε τις νεανικές μας ανησυχίες, τα νεανικά μας όνειρα και τις ελπίδες. Ξεσηκώσαμε στην κυριολεξία τους παρευρισκόμενους με τις φωνές μας και τα κοπλιμέντα, που λέγαμε η μία στην άλλη. Μα πιο πολύ απ' όλα με το να μιλάμε για τις οικογένειές μας, τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας και όλες να καμαρώνουμε για τα αποκτήματά μας. Δε βρίσκω λόγια να περιγράψω το τι νιώθαμε όλες εκείνες τις ώρες που ήμασταν μαζί, τόσο που δεν μπορούσαμε να ξεχωριστούμε.

Αισθανθήκαμε κι ανείπωτη συγκίνηση, γιατί, μετά από τόσα χρόνια, γιαγιάδες πια με παιδιά κι εγγόνια προσπαθούσαμε να θυμηθούμε τις πιο καλές στιγμές από τα άγουρα χρόνια μας, που ζήσαμε σε ένα περιβάλλον όπου όλοι ζητούσαν από εμάς ήθος, σοβαρότητα και σεβασμό. Και υπήρχαν όλα αυτά. Όλες ήμασταν ξεχωριστές από κάθε χωριό της περιοχής

μας. Υπήρχε σεβασμός αναμεταξύ μας καθώς και προς τις Δασκάλες μας που ήταν η Ιωάννα Τολιά (Διευθύντρια), η Αριστέα Φάκα και η Άννα Ζαχαράκη.

Μερικές είχαν φέρει μαζί τους και φωτογραφίες εκείνης της εποχής και προσπαθούσαμε, με τα γυαλιά μας τώρα πια, να βρούμε ποια ήταν η μία και ποιά ήταν η άλλη. Ήμασταν 45 κοπέλες απ' όλα τα χωριά της περιοχής μας και αυτές που βρεθήκαμε ήταν: η Ανθούλα Γιαννούλη, η Ελευθερία Ψαρά και η Κική Πανταζή από τον Αμάραντο, η Λευκοθέα Τσούκα και η Βασιλική Κοκοβέ από την Αγία Βαρβάρα, η Τούλα Ρήγα από τον Πύργο, η Παναγιώτα Λαμπροπούλου και η Κούλα Νταρίλη από την Καστάνιαννη, η Λέλα Γαλάνη από το Κεράσοβο, η Αγόρω Μήτση από την Πλαγιά, η Βασιλική Κόλια από το Γοργοπόταμο και η Ελένη Αντωνιάδου από την Οξυά.

Φεύγοντας, δώσαμε υπόσχεση ότι θα κάνουμε πιο συχνά τέτοιες συναντήσεις. Γι' αυτό θα παρακαλούσαμε όλες τις συμμαθήτριές μας να επικοινωνήσουν μαζί μας στα τηλέφωνα; 6832358 Ελένη Αντωνιάδου και 5726433 Ανθούλα Γιαννούλη, ώστε να είμαστε περισσότερες την άλλη φορά.

Ευχαριστώ το περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" για τη φιλοξενία.

Ελένη Αντωνιάδου-Αθανασοπούλου

ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΚΙΤΣΙΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

... Μαρτίου 1972

Αγαπητό μου ημερολόγιο

Το πρωί της Κυριακής προς το μεσημέρι δηλαδή, μετά τον υποχρεωτικό εκκλησιασμό μας, (ο οποίος δεν βλέπω να μας ωφελεί τα μάλα, όπως πιστεύουν οι δάσκαλοί μας και οι αρχές του τόπου) ανεβήκαμε στην Αγία Βαρβάρα μήπως και λάβουμε και τη θεία χάρη (όλοι ξέρουμε ότι η θεία χάρη από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια προτιμά την ύπαιθρο). Μαζί κουβαλήσαμε και το σαράβαλο μαγνητόφωνο της Κ.

Έκανε ζέστη, ο καιρός ήταν χαρά θεού. Στρώσαμε τα τζάκει και τα παλτά μας και καθήσαμε αντίκρυ στον ήλιο ν' ακούσουμε την "παθητική συμφωνία" του Τσαϊκόφσκι. Αυτά βέβαια είναι κατεργαριές του Β., του οποίου του αρέσει να μας κάνει εκπλήξεις, να μας βλέπει ν' ανοίγουμε το στόμα μας σαν χάνοι, γνωρίζοντας για πρώτη φο-

ρά, πράγματα που δεν είχαμε φανταστεί ότι υπάρχουν καν.

Ωστόσο, ο Τσαϊκόφσκι, μου είναι λιγάκι γνωστός από ένα άλλο έργο του, την οβερτούρα 1812¹³ που κάποια φιλόμουση μ' εντυπωσίασε, σε πιο μικρή ηλικία, όταν μου έβαλε ν' ακούσω αυτές τις απίστευτα πειστικές κανονιές, που τις εκτελούσαν τα όργανα της ορχήστρας!

Ακούσαμε όλη τη συμφωνία σιωπηλοί, κι όταν τελείωσε η Α. ζήτησε ξανά ν' ακούσει το πρώτο μέρος.

Βλέπω η αισθητική σου αντίληψη¹⁴ είναι ανεπτυγμένη, της είπε ο Β., αλλά ξέρετε ότι ο Τσαϊκόφσκι την πρώτη νύχτα του γάμου του παράτησε τη νύφη;

Του είπα να σκάσει, και να μην παίρνει αυτό το θριαμβευτικό ύφος, όταν μιλάει για τα προσωπικά των σπουδαίων, παριστάνοντας τον ειδήμονα. Στο κάτω κάτω αυτό είναι ένα θέμα, που οι άλλοι κι εμείς, δεν θα αντιληφθούμε ποτέ την πραγματική του διάσταση.

Τότε, συνέχισα, τι να πούμε για τους

13. Η Οβερτούρα 1812 του Τσαϊκόφσκι πρωτοπαρουσιάστηκε σε μια Γαλλική έκθεση. Περιγράφει την Νίκη των Ρώσων εναντίον του Μ. Ναπολέοντα το 1812. Το μουσικό κομμάτι περιέχει μοτίβα απ' τη Μασσαλιώτιδα, κανονιές που δηλώνουν τη μάχη και κωδωνοκρουσίες για τη Νίκη. Αυτή είναι μια απλή περιγραφή που δεν ταιριάζει στον ανυπέρβλητο Τσαϊκόφσκι. Όσοι είστε φιλόμουσοι δεν μένει παρά να την ακούσετε. Στην εκτέλεση, από τον Ιάπωνα Οσάονα, οι κανονιές μοιάζουν πολύ με αληθινές.

14. Ο όρος αισθητική προέρχεται όπως ξέρουμε από τη λέξη αίσθηση, που σημαίνει την αντίληψη που αποκτούμε με τη μεσολάβηση των αισθήσεων, επειδή όμως αυτό το "με τη μεσολάβηση των αισθήσεων" δεν σημαίνει καθόλου "με τις αισθήσεις" η αισθητική αντίληψη έχει το θεμέλιό της πάνω σ' αυτό που την κάνει αντίληψη του αισθητού.

αρχαίους ημών προγόνους; Μήπως θα έπρεπε να έμπαινε κι ο Τσαϊκόφσκι στη φυλακή προς συμμόρφωση, όπως ο Όσκαρ Ουάϊλντ, ο οξυδερκέστερος των συγγραφέων, που καταστράφηκε στις φυλακές για κάτι που ούτως ή άλλως είναι ένα γνώρισμα κι αυτό της ανθρώπινης φύσης;

Αν η λογική, είναι αυτή που κυβερνά τους ανθρώπους, κι αν η ηθική διαμορφώνεται ανάλογα με τις εποχές, τότε είναι λογικότερο, ο καθένας νάχει την ηθική του και τοιουτοτρόπως να πορεύεται αναγνωρισμένος και εγκεκριμένος από την Κοινωνία.

Άλλωστε οι σώφρονες γνωρίζουν πολύ καλά, ότι κάθε τι έχει τη δική του ηθική (οικονομία, θρησκεία, Τέχνες, έρωτας¹⁵ κ.λ.π). Και δεν είναι λογικό να ισχύει αυτό, που τα σκουριασμένα μυαλά θεωρούσαν άλλοτε φυσικό, δηλαδή αυτό που είναι ηθικό για τον αφέντη, να είναι ανήθικο για το δούλο.

Ο δούλος ξεσπαθώνει, ψιθύρισε ο Β., ξέροντας ότι θα νευριάσω αν το

άκουγα δυνατά, σ' όλη τη διάσταση της αγριοφωνάρας του.

Αλλά ξαφνικά αναφώνησε.

- Πουλάκι μου! Σήμερα σας έχω και κάτι άλλο, που συνοδεύεται από μια ενδιαφέρουσα ιστορία, η οποία έχει τη σφραγίδα των εξομολογήσεων του Σωστακόβιτς.

Κι έβαλε στο σαράβαλο ν' ακούσουμε τις παραλλαγές του Βεethioven για πιάνο, πάνω στο Φινάλε της "ηρωικής" του συμφωνίας που είχε γραφεί κατ' αρχάς για τον Μ. Ναπολέοντα. Εκείνο τον καιρό όλοι ήταν ξειτρελλαμένοι με το Μεγάλο Στρατηλάτη! Πιάνο έπαιζε μια μεγάλη Ρωσίδα πιανίστρια η Λιουντίνα.

Η ιστορία της Λιουντίνα όπως μας τη διηγήθηκε ο Β. είναι η εξής: "Ο Στάλιν που πολύ ανακατευόταν στις τέχνες (ανησυχούσε μήπως οι καλλιτέχνες δεν εκφράζουν στα έργα τους τον οίστρο της επανάστασης)¹⁶, άκουσε κάποια μέρα από τη Ραδιοφωνία της Σοβιετικής Ένωσης το κοντσέρτο για

15. Αυτή η άποψη για την ηθική εντάσσεται στην λεγόμενη "ηθική της νεωτερικότητας" (ο Νίτσε θεωρείται ο πρώτος διδάξας), που έρχεται όμως σε αντίθεση με την ηθική του Χριστιανισμού, όπου αν δεν υπάρχει πίστη στο θεό, δεν υπάρχει και ηθική, αλλά και στην "αριστοτελική" ηθική, του τύπου "των ηθικών Νικομαχείων" όπου η ηθική είναι ενιαία και έχει ένα τέλος, ένα σκοπό.

16. Το κόμμα υπό την ηγεσία του Στάλιν αποφάσισε να διασαφηνίσει τις βασικές αρχές της μαρξιστικής Λενινιστικής αισθητικής. Το γνωστό σχόλιο του Στάλιν σύμφωνα με το οποίο οι καλλιτέχνες είναι "μηχανικοί της ανθρώπινης ψυχής" εκφράζει με ιδιαίτερη ακρίβεια το παράλογο πνεύμα του "Σοσιαλιστικού ρεαλισμού".

Το 1934 ολοκληρώθηκε το πρώτο Γενικό Συνέδριο των Σοβιετικών συγγραφέων. "Ο Σοσιαλιστικός ρεαλισμός" αναγορεύτηκε αισθητική του Μαρξισμού Λενινισμού.

Η έννοια ορίστηκε από τον Αντρέϊ Ζντάνωφ: "Ο Σοσιαλιστικός Ρεαλισμός" είναι η θεμελιώσης μέθοδος της Σοβιετικής Λογοτεχνίας και Κριτικής: Απαιτεί από τον καλλιτέχνη μια πιστή Ιστορικά συγκεκριμένη αναπαράσταση της πραγματικότητας στην επαναστατική της εξέλιξη". Το ίδιο ισχύει και για όλες τις καλές τέχνες.

πιάνο του Μότσαρτ K 488. Ενθουσιάστηκε πολύ από το παίξιμο του πιανίστα στο μέρος του *adagio*¹⁷, και πήρε αμέσως τηλέφωνο στη Ραδιοφωνία να του στείλουν το δίσκο. Ο Διευθυντής που έτρεμε από το φόβο του, δεν του είπε, “δυστυχώς είναι ζωντανή μετάδοση”, (γιατί έτσι ήταν), παρά υποσχέθηκε ότι “ο σύντροφος Στάλιν θα τον έχει αύριο το πρωί”. Όλη τη νύχτα λοιπόν προσπαθούσαν να γράψουν το συγκεκριμένο κοντσέρτο σε δίσκο για το σύντροφο Στάλιν.

Τρεις διευθυντές ορχήστρας δοκίμαστηκαν εκείνο το βράδυ, διότι από την ταραχή που τους προκαλούσε ο φόβος... της Σιβηρίας, δεν τα κατάφεραν. Η Λιουντίνα¹⁸ όμως (διότι αυτή ήταν η πιανίστρια) σταθερή, είχε πίστη ακλόνητη, τείχος αδιαπέραστο για το σύντροφο Στάλιν.

Εν τέλει ο Στάλιν έλαβε το δίσκο την επομένη το πρωί, θαύμασε το παίξιμο της Λιουντίνα και αφού της έστειλε ως δώρο, μερικές χιλιάδες ρούβλια, την κάλεσε να τη συγχαρεί από κοντά. Η Λιουντίνα πήγε.

Ο Στάλιν την συνεχάρηκε εγκάρδια κι η Λιουντίνα απάντησε με το εξής ριψοκίνδυνο. “Ευχαριστώ σύντροφε Στάλιν, εύχομαι ο θεός να συγχωρέσει τις αμαρτίες σου”! Ο Στάλιν απαλά-απαλά την ξαπόστειλε και της επέτρε-

ψε να πεθάνει από φυσικό θάνατο! Κατά περίεργο τρόπο ο σύντροφος Στάλιν φοβόταν τις θρησκώληπες γυναίκες! Η Λιουντίνα πέθανε στο κρεβάτι της, εν έτει 1970”.

Μετά απ’ όλα αυτά, που στους καιρούς που ζούμε, επιτρέπεται να τα συζητάμε μόνο στα βουνά και στα λαγκάδια, αρχίσαμε να μαζεύουμε για να φύγουμε. Η πείνα και το ότι η απογευματινή καταχνιά, θα μας μελαγχολούσε μας έκαναν βιαστικούς.

Αρχίσαμε να κατηφορίζουμε, ενώ φαινόταν ότι αυτός ο εξαίσιος καιρός θα κρατούσε καθ’ όλη τη διάρκεια της μέρας. Στις άκρες του μονοπατιού σωροί φαγωμένων κουκουναριών μας προειδοποιούσαν ότι οι φίλοι μας οι σκίουροι ακόμα συχνάζουν στα μέρη μας. Πού και πού ξεπρόβαλλαν μπουκέτα φύλλων, τα καταπληκτικά φύλλα των κυκλαμίνων, που η ζωηράδα τους, φανέρωνε ένα ολοζώντανο βολβό, ριζωμένο αναπαυτικά στη θαλπωρή του υπεδάφους. Άρχισαν όλοι μια πολυλογία για το “κυκλάμινο το Περσικόν” και τα είδη των βολβών του. Τους είχα βαρεθεί κιόλας, σκεφτόμουν την μελαγχολία του απογεύματος της Κυριακής και νευρίαζα προκαταβολικά.

Στη στροφή του Β’ Δημοτικού σχολείου, στο “Δέντρο” συναντήσαμε “τον

17. Ο Μότσαρτ θεωρείται ότι έχει γράψει τα ωραιότερα *adagio*. Ειδικά αυτό το *adagio* του K. 488 Κοντσέρτου για πιάνο, είναι εξαιρετικό. Απόδειξη είναι ότι συγκίνησε ακόμη κι αυτή την ταραγμένη καρδιά του Στάλιν.

18. Ρωσίδα Πιανίστρια (1899-1970).

οφθαλμό του Βασιλέως”¹⁹, τον χαιρετήσαμε με το σοβαρότερο ύφος που διαθέταμε εκείνη τη στιγμή, κι αφού είχαμε απομακρυνθεί, ο Σ., ως άλλος μάντης Τειρεσίας, ο μάντης του κακού μας του καιρού, προφήτεψε, ότι αύριο θα είμαστε όλοι όρθιοι στον Πίνακα και στα έξι μαθήματα της ημέρας, όπως είμαστε τώρα, όλοι μαζί κομπα-νία! Τότε, καθώς αυτό φάνταζε ανήκουστο, πέσανε οι σχετικές καταπακ-κίες για να ξορκίσουμε το κακό!

Αλλά ωστόσο η προφητεία βγήκε αληθινή, κι έπεσε στα μάτια μας ο κύριος αυτός, όχι γιατί από καιρό θεωρούσε ότι είμαστε “εκτός” των επιτρεπών ορίων, αλλά επειδή, οι μικρότητες, όπως και τόσους άλλους ανθρώπους, θα τον ακολουθούν εις τους αιώνες των αιώνων, αμήν!

Γειά σου αγαπητό μου ημερολόγιο.

Συγχυσμένη αλλά ενισχυμένη και δυνατή!

Άντε μην αρχίσω κι εγώ τα κόλπα της Λιουντίνα και με φοβηθεί, όχι μόνο το “μάτι του Βασιλέως” αλλά και ο ίδιος ο “Ξέρξης”!!!

Κ.Ρ.

Αλλά, καθώς η μουσική υπάρχει, για να κατέχει ένα μεγάλο κομμάτι της ύπαρξής μου, οι σελίδες αυτού του

ημερολογίου ήταν για μένα μια απο-κάλυψη. Κυριολεκτικά το ανήσυχο πνεύμα αυτής της νεαρής, κινείται μέ-σα σε μουσικές ατμόσφαιρες ακατά-παυστα. Τα ρίχτερ μαζί μ’ όλους τους καημούς και τις υποχρεώσεις, μου αποκάλυψαν και μια αδελφή ψυχή.

Κι αν ο κόσμος δεν ψυχάσει ποτέ απ’ τις οδύνες του, η μουσική θα υπάρχει πάντα, για να τις απαλύνει, εις τους αιώνες των αιώνων, αμήν!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ιστορία των αισθητικών θεωριών: Monroe Beardsley. Νεφέλη 1989.

2. Στοχείωση της Ευρωπαϊκής Φιλοσοφίας Μιχ. Δημητρακόπουλος 2003

3. Ηράκλειτος και η Φιλοσοφία. Εξά-ντας 1986. Κ. ΑΞΕΛΟΣ

4. Η έννοια της αγωνίας. Σ. Κίρκεγκωρ Δωδώνη 1971.

5. Τέσσερα Κουαρτέτα. Τ. Eliot Ύψι-λον/Βιβλία 1994 ΑΘΗΝΑ.

6. Το Λυκόφως των ειδώλων Φ. Νίτσε Κάκτος 1989.

7. Μακιντάιρ και ορθολογικότητα των Παραδόσεων Νέα Εστία, 2002.

8. Τέσσερα δοκίμια περί Ελευθερίας Isaiah Berlin Scripta 2001 Αθήνα.

19. Οι Πέρσες Βασιλείς, είχαν χωρίσει το μεγάλο κράτος τους σε σατραπείες. Ο Σατράπης έδινε αναφορά στο βασιλιά του για τα όσα συνέβαιναν στην σατραπεία του, γι’ αυτό κι είχαν αυτό το τιμητικό όνομα. “Ο Οφθαλμός του Βασιλέως”. Εδώ υπονοείται κάποιος αι’ την άρχουσα τάξη του Γυμνασίου, που επαγρυπνούσε για το ήθος των μαθητών. (Αλλά καθώς οι νέοι θεωρούν τους εαυτούς τους το λιγότερο “τραγικούς ήρωες”, εμείς ας θεωρήσουμε το συγκεκριμένο περιστατικό “ηπιότερο”).

90 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΕΑ Ι. ΔΑΦΝΗ

*“Τα πήραμε τα Γιάννενα μάτια πολλά
το λένε που τραγουδούν και κλαίνε”*

Αυτοί οι σίχοι από τη λαϊκή μούσα και παράδοση ξαναζωντάνεψαν στο Π. Μουσείο την 19.02.03, σε μια εθνική μυσταγωγία για την 90η επέτειο της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων, εκδήλωση που οργανώθηκε από την ΕΑΑΣ με πρόεδρο τον Αντιστράτηγο Α. Καλεντερίδη ετ ΑΥ/ΓΕΣ και με κύριο ομιλητή τον Αντιστράτηγο Α. Προκοπίου ετ Δ/τη VIII Μεραρχίας.

Στην εκδήλωση παρέστησαν σύσσωμο το Δ.Σ. της Κεντρικής Διοικήσεως της ΕΑΑΣ με επικεφαλής τον πρόεδρο αυτής, το Δ.Σ. του Παραρτήματος της Ενώσεως Ν.Α. Αττικής οι βουλευτές τ. Υπουργοί Σ. Παπαθεμελής και Σ. Κούβελας, ο βουλευτής στρατηγός Κ. Σπυριούνης, οι αντιστράτηγοι Α. Υφαντής ΒΥ/ΓΕΣ, ο Δ/τής Μηχανικού ΓΕΣ Υποστράτηγος Α. Κωφός, ο Δήμαρχος Παπάγου ναύαρχος εα Β. Ξύδης, ο τ. πρωθυπουργός Ι. Γρίβας ο ετ. πρέσβης Γ. Παπούλιας, ο ετ Α/ΓΕΕΘΑ στρατηγός Ι. Βερυβάκης οι ετ Α/ΓΕΣ στρατηγοί Ε. Καραγιάννης, Β. Κούρκαφας, Ε. Καπραβέλος, Κ. Βούλγαρης, ο ετ Αρχηγός ΕΛΑΣ στρατηγός Σ. Μακρής, καθηγητές ΑΕΙ, εα αξ/κοί όλων των βαθμών μετά μελών οικογενείας και πολλά επίλεκτα μέλη της Αθηναϊκής Κοινωνίας.

Την έναρξη της εκδηλώσεως εκήρυξε ο πρόεδρος της ΕΑΑΣ ο οποίος αφού αναφέρθηκε στο χρονικό της ημέρας, διάβασε το βιογραφικό του ομιλητή Αντιστρατήγου εα Α. Προκοπίου, ο οποίος γνωρίζει άριστα την επισκοπούμενη περιοχή μετά της ιστορίας της ως διατελέσας Διοκτής της ένδοξης VIII Μεραρχίας, της οποίας η ίδρυση συμπίπτει με τους αγώνες για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων και έκτοτε η τύχη της είναι συνυφασμένη με αυτή της Ηπείρου.

Αρχομένης της ομιλίας του, ο κ. Α. Προκοπίου αναφέρθηκε στα προκαταρκτικά του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου, στην εξόρμηση του στρατού την 5.10.1913 συγχρόνως στο Μακεδονικό και Ηπειρωτικό μέτωπο με απελευθέρωση της Ελασσόνας και διάβαση του Αράχθου π. αντιστοίχως και, σε ότι αφορά το Ηπειρωτικό μέτωπο, αναφέρθηκε στην τηρούμενη, βάσει εντολών της ανωτάτης ηγεσίας από την Στρατιά Ηπείρου με Διοικητική τον Στρατηγό Σαπουντζάκη, αμυντική αρχικά τακτική ελλείπει επαρκών δυνάμεων και την εν συνεχεία επικράτηση των ελληνικών όπλων με την απελευθέρωση των πόλεων Φιλιπιάδας, Πρεβέζης, Μετσόβου και Χειμάρας, στις επικές μάχες Πέντε Πηγαδιών, Πεστών και Γκριμπόβου και σε άλλους αγώνες, που είχαν σκοπό την εξασφάλιση ερεισμάτων, την περίσχεση της αμυντικής γραμμής των Τούρκων καθώς και την “προλείανση” του εδάφους

για την μετέπειτα μεγάλη εξόρμηση κατά Μπιζανίου της 19/20.2.1913, που διεξήχθη υπό την διεύθυνση του τότε διαδόχου στρατηλάτη Κωνσταντίνου και οδήγησε στην απελευθέρωση των Ιωαννίνων, πρωτεύουσας της ενιαίας Ηπείρου.

Ο ομιλητής αναφέρθηκε στην διαμάχη μεταξύ Κωνσταντίνου και Σαπουντζάκη αλλά και στην δικαίωση αργότερα του δευτέρου από τον ίδιο τον διάδοχο, έκανε μνεία στις παραλείψεις του Αποσπάσματος της II Μεραρχίας στο προγεφύρωμα των Αγ. Σαράντα και επεσήμανε την κήρυξη από τον Ισμαήλ Μπέν της ανεξαρτησίας της Αλβανίας, που ως γνωστόν έγινε με προτροπή των "Αδριατικών δυνάμεων".

Συνεχίζοντας ο ομιλητής αναφέρθηκε στην μάχη του Δρίσκου και στην ηρωική δράση των Γαριβαλδινών, των 500 Κρητών προσκόπων και των Ηπειρωτών εθελοντών και στον ηρωικό θάνατο του ποιητή Λορέντζου Μαβίλη, έκανε σύντομη περιγραφή της τελικής κατά Μπιζανίου μάχης με πρωταγωνιστές βεβαίως τους δ/τές των ταγμάτων ευζώνων 8ου ταγματάρχου Ιατρίδη και 9ου, Ταγ/χου Βελισσαρίου κυρίως του δευτέρου θυελλώδους νηήτορα επονομασθέντος και "Μαύρου καβαλλάρη" (και οι δύο έπεσαν ηρωικώς μαχόμενοι κατά τον εναντίον της Βουλγαρίας δεύτερο Βαλκανικό πόλεμο) και εξήρε επίσης την δράση του προϊσταμένου τους Διοικητού Ιου Σ.Ε. Συνταγματάρχου Παπαδόπουλου για τον οποίο δεν έχουν γραφεί πολλά πράγματα ενώ πρόκειται περί ηρωικής ηγετικής φυσιογνωμίας και, όπως πρότεινε ο ομιλητής και ο πρόεδρος της ΕΑΑΣ απεδέχθη, θα εκπονη-

θεί για τον Διοικητή του Ιου Σ.Ε. ειδική μονογραφία.

Ο ομιλητής έδωσε έμφαση στην θριαμβευτική είσοδο στα Ιωάννινα του Στρατηλάτη Διαδόχου μετά του στρατού, στην ενθουσιώδη και με παραλήρημα χαράς και δακρύων υποδοχή από τους κατοίκους και εξήρε την δράση της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας που ενεργούσαν εν "αγαστή συμποία".

Ο κ. Α. Προκοπίου με την εμπειριστατωμένη και με γλαφυρό τρόπο παρουσίαση, απέσπασε τα θερμά συγχαρητήρια των ακροατών όπως επίσης θερμά συγχαρητήρια απέσπασε και ο πρόεδρος της ΕΑΑΣ μετά των μελών του Δ.Σ., για την άρτια διοργάνωση και επιτυχία της εκδηλώσεως, που για το συγκεκριμένο θέμα, γίνεται πρώτη φορά.

Η απελευθέρωση των Ιωαννίνων είναι μεγάλης εμβέλειας και πανεθνικής σημασίας όχι μόνο διότι δικαιώθηκαν οι προηγηθέντες αγώνες - εξεγέρσεις των Ηπειρωτών και γενικότερα του ελληνισμού καθ' όλον τον 19ον αιώνα, όχι διότι τα Γιάννενα είναι "πρώτα στ' άρματα στα γρόσια και στα γράμματα" αλλά και διότι η απελευθέρωση κατοχύρωσε την ελευθερία του ελλαδικού χώρου γενικότερα - έστω κι αν μεγάλα τμήματα παρέμειναν εκτός εθνικού κορμού - και συνετέλεσε η απελευθέρωση στην αναγνώριση της Ελλάδος ως υπολογίσιμης δύναμης στα Βαλκάνια. Αυτός είναι και ο λόγος που λαϊκοί στιχουργοί και ποιητές εξύμνησαν με λόγια συγκινητικά της αρχής του κειμένου και με άλλα, αυτό το μεγαλούργημα του Έθνους.

Ι. Δάφνης

ΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΤΩΝ ΒΕΤΕΡΑΝΩΝ ΤΟΥ ΕΔΕΣ

Υπό του Υποστρατήγου εα Ι. ΔΑΦΝΗ

Ενα πλήθος επιζώντων αγωνιστών εθνικής αντιστάσεως του Πανελληνίου Συνδέσμου "ΕΔΕΣ-ΕΟΕΑ - Ν. ΖΕΡΒΑΣ" μετά απογόνων και φίλων ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα του Δ.Σ. του Συνδέσμου και συγκεντρώθηκε την 2-3-03 στο πολυτελές και φημισμένο Ξενοδοχείο STANLEY όπου, σε συνδυασμό με τον πανηγυρικό χαρακτήρα των ημερών, οι προσκεκλημένοι είχαν την ευκαιρία να αναπολήσουν στιγμές δόξας και λεβεντιάς από τον τετράχρονο επικό αγώνα 1941-1944.

Στην εκδήλωση παρέστησαν σύσσωμο το Δ.Σ. της Οργανώσεως, με Πρόεδρο τον Δ. Παππά, οι Ε.Τ. Πρόεδροι αυτής Δ. Ιωάννου, βετεράνος αρχηγός αντάρτικων σωμάτων εκείνης της περιόδου, τ. βουλευτής και Γ. Καρούσος Αντιστρατήγος ε,α και ετ. Δ/τής ΜΕΔ Πρόεδρος ΠΣΕΑΟ, ο οποίος είχε και τον συντονισμό της εκδηλώσεως συνεπικουρούμενος από τους Σ. Σιαμαντά και Ν. Κουτσούκαλη, εκπρόσωποι αντιστασιακών Οργανώσεων που απαρτίζουν την ΠΣΕΑΟ και συγκεκριμένα της ΕΟ Κρήτης, 5/42 ΣΕ, ΕΣΕΑ, ΠΑΟ, "Όμηρος" κ.λ.π., ο επιχειρηματίας και χορηγός της ημέρας Κ. Γκούμας, ο ανηψιός του αρχηγού Αντ/γος ε.α. Ν. Ζέρβας, εκπρόσωποι της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας

και Βορειοπειρωτικών Συλλόγων, του πολιτικού κόσμου και πλήθος αγωνιστών και φίλων όπως αναφέρθηκε (περίπου 400 άτομα) που υπερκάλυψαν την αίθουσα του Ξενοδοχείου.

Η εκδήλωση άρχισε με προσφώνηση του Προέδρου του Συνδέσμου Δ. Παππά Σ/χου ε.α. και διακεκριμένου αγωνιστή, ο οποίος αναφέρθηκε εν συντομία στο έργο του ΕΔΕΣ και του πολέμαρχου στρατηγού, είπε ότι ο αγώνας εκείνος ήταν συνέχεια του έπους του 1940 και της μάχης της Κρήτης, ότι η συγκεκριμένη δράση αποτελεί περίλαμπρο κεφάλαιο της ιστορίας μας, κληροδοσία ήθους και φρονηματισμού, αλλά και βάρους ευθυνών και υποχρεώσεων και επισήμανε το χρέος όλων να διατηρούν τον αγώνα σε επικαιρότητα.

Στη συνέχεια ακολούθησε μουσικοχορευτικό πρόγραμμα υπό τους ήχους της στρατιωτικής ορχήστρας της ΣΔΑ η οποία, με ποικίλη μουσική και τραγούδια μοντέρνα και παραδοσιακά, χάρισε στους παριστάμενους ένα αξέχαστο απόγευμα.

Με την ευκαιρία αυτής της εκδηλώσεως θυμίζουμε ότι ο αγώνας της Οργανώσεως ΕΔΕΣ ξεκίνησε από τον θρυλικό Στρατηγό Ν. Ζέρβα τον Ιούνιο 1941 και, στο διάστημα της τετραετούς δράσεως, έδωσε εναντίον των κατα-

κτητών μία πληθώρα μαχών, εκατό από τις οποίες χαρακτηρίζονται ως σημαντικότερες. Μεταξύ αυτών αξιοθαύμαστη θέση κατέχει η συμμετοχή στο εγχείρημα του Γοργοποτάμου την 25-11-1942 που αποτέλεσε το έναυσμα του εθνικού ξεσηκωμού και η διήμερη επική μάχη του ΕΔΕΣ στην Μενίνα 17/18-8-1944 που αποτέλεσε το αποκορύφωμα του αγώνα και τη λήξη αυτού.

Ειδικότερα ως προς την τελευταία προστίθεται ότι αυτή η μάχη διεύρυνε το περίφημο προγεφύρωμα της Παραμυθιάς, πρώτο ελεύθερο κομμάτι της Ηπειρωτικής Ελλάδας, το οποίο συνδέθηκε με τις τακτικές ελληνικές μονάδες του ελεύθερου Ελληνικού "κράτους" της Μέσης Ανατολής, που επιχειρούσαν από κοινού με τους συμμάχους στην Ιταλική Χερσόνησο κατά μήκος των ακτών της Αδριατικής.

Η περιγραφόμενη εκδήλωση του ΕΔΕΣ της 2-3-03 έκλεισε με το παραδοσιακό τραγούδι "Απ' την Αθήνα ο Ζέρβας κίνησε...", κατά διασκευή των στίχων "Ο Ρόβας ξεκίνησε με στη Βλαχιά να πάει..." ήταν τότε που ο μυθικός αγωγιάτης Ρόβας μετέφερε τους Ηπειρώτες στην Βλαχιά και σε άλλα μέρη για να καζαντίσουν και να μεταφέρουν τον καρπό του μόχθου τους στην πατρώα γη για να χτίζονται Ζάπεια, Αρσάκεια, Πολυτεχνεία, Παναθηναϊκά Στάδια κ.λπ. και να ναυπηγούνται πλοία όπως π.χ. το θρυλικό θωρηκτό "ΑΒΕΡΩΦ" που έγραψε σελίδες άφθαστης δόξας στους πολέ-

μους 1912-13 και 1940-1944. Ήταν αυτό το πλοίο - δώρο του Ηπειρώτη Γ. Αβέρωφ - που με Κυβερνήτη τον Π. Κουντουριώτη κατατρόπωσε τον Τουρκικό στόλο το 1912 και οδήγησε στην απελευθέρωση των νήσων του Αρχιπελάγους, ενώ 30 χρόνια μετά, ο επίσης Ηπειρώτης Ν. Ζέρβας ξεκινούσε τον αντιστασιακό αγώνα που συνέβαλε μεγάλως στην απελευθέρωση της Πατρίδας.

Ι. Δάφνης

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

Ο Δωδεκανήσιος εθελοντής του 1940

Σε μία σεμνή τελετή οι Δωδεκανήσιοι των Αθηνών απότισαν την 15.3.03 τον οφειλόμενο φόρο τιμής στον ήρωα του 1940 συμπατριώτη τους Υπολοχαγό Αλέξανδρο Διάκο, με την τοποθέτηση και τα αποκαλυπτήρια προτομής του, στο πάνθεον του πολεμικού Μουσείου, ανάμεσα στους ήρωες της ίδιας περιόδου και άλλων εποχών.

Στην τελετή παρέστησαν ο τ. πρόεδρος της Δημοκρατίας Χ. Σαρτζετάκης, ο Υπουργός Εσωτερικών Δ. Δ/σης και Αποκέντρωσης Κ. Σκανδαλίδης, που έκανε και τα αποκαλυπτήρια, ο βουλευτής τ. Υπουργός Α. Παυλίδης (και οι δύο πολιτικοί είναι Δωδεκανήσιοι), ο βουλευτής Γ. Αλογοσκούφης, ο ετ Α/ΓΕΕΘΑ στρατηγός και ακαδημαϊκός Δ. Σκαρβέλης, σύσσωμο το Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Δωδεκανησιακών Σωματείων με πρόεδρο τον Φ.

Καλούδη, αντιπροσωπεία ανωτάτων και ανωτέρων αξ/κών από ΓΕΘΘΑ και ΓΕΣ, ο πρόεδρος του Πολεμικού Μουσείου Υπ/γος Π. Λάζος, 18 Δήμαρχοι από όλο το σύμπλεγμα της Δωδεκανήσου, οι στρατηγοί ε.α. Κ. Κόρκας, Γ. Παπαδόπουλος της Λέσχης Καταδρομέων-Ιερολοχιτών, (που διατηρεί στενούς δεσμούς με τα Δωδεκάνησα), αξ/κοί ε.α. όλων των βαθμών και πλήθος Δωδεκανησίων και άλλων μελών της Αθηναϊκής Κοινωνίας.

Σε σύντομη προσλαλιά με την σειρά τους ο Υπουργός ΕΣ.Δ.Δ.&Α. ο πρόεδρος των Δωδεκανησιακών σωματείων, η Δήμαρχος Χάλκης Ε. Παναγή και ο Αντ/γος Ι. Κακουδάκης της ΔΙΣ/ΓΕΣ αναφέρθηκαν στο βιογραφικό του τιμώμενου αξ/κού και στην ηρωική θυσία του την 1η Νοεμβρίου 1940 στην Φούρκα Κονίτσης η δε κυρία Αθηναΐς Αγαπητίδου που συνέλαβε την ιδέα κατασκευής της προτομής και χρηματοδότησης του έργου εξήρε επίσης την δράση του ήρωα Υπολοχαγού, λέγοντας ότι ο Διάκος αποτελεί σύμβολο διαχρονικότητας της ελληνικής ψυχής. Γι' αυτό το εθνικό έργο της, η κυρία Αγαπητίδου τιμήθηκε από τον πρόεδρο των Σωματείων την επομένη, στα πλαίσια πολιτιστικών εκδηλώσεων στο Δημοτικό θέατρο Πειραιώς, με παρουσία της υπερνόμαρχου Φ. Γεννηματά, του Δημάρχου Χ. Αγραπίδη Δημοτικών και Κοινοτικών αρχόντων και εκπροσώπων του πολιτικού κόσμου της ευρύτερης περιοχής και πλήθους κόσμου. Η εκδήλωση στον

Πειραιά περιελάμβανε καλλιτεχνικό πρόγραμμα με παραδοσιακούς χορούς από 36 Δωδεκανησιακά χορευτικά Συγκροτήματα.

Στα παιδικά του χρόνια, πρόσκοπος στην πατρίδα του Ν. Χάλκη ο Αλέξανδρος Διάκος είχε - όπως όλοι οι Δωδεκανήσιοι - μία και μόνο φλόγα στην ψυχή του, την φλόγα της λευτεριάς που θα ερχόταν (η λευτεριά) με την κατάταξή του στον ένδοξο στρατό της ευρύτερης ελεύθερης πατρίδας του της Ελλάδας πράγμα που συνέβη με την εισαγωγή του το 1930 στην ΣΣΕ και την αποφοίτησή του μετά τρία χρόνια με τον βαθμό του ανθυπολοχαγού.

Η έκρηξη του πολέμου την 28.10.1940 τον βρίσκει στις επάλξεις του έθνους υπηρετούντα με τον βαθμό του Υπολοχαγού ως διοικητής Λόχου, εντεταγμένο στο Απόσπασμα Πίνδου του θρυλικού Δαβάκη, αντιμέτωπο της 3ης Ιταλικής Μεραρχίας Αλπινιστών "Τζούλια".

Στις επιχειρήσεις για την εξάλειψη του ρήγματος που είχε δημιουργηθεί στην ελληνική διάταξη, ενεργώντας αντεπίθεση επικεφαλής του Λόχου του κατά του υψώματος Τσούκα Φούρκας την 1.11.1940, μετά από αλλεπάλληλες εφόδους και μάχες εκ του συστάδην, σώμα προς σώμα, ο Διάκος έπεφτε ηρωικώς μαχόμενος υπέρ πίστεως και πατρίδος. Ήταν ο πρώτος Έλληνας αξιωματικός που σκοτώθηκε στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο.

Όμως με την ηρωική δράση του καταφέρθηκε καίριο πλήγμα κατά της

Ιταλικής φάλαγγος, τα πρώτα τμήματα της οποίας είχαν φθάσει σε απόσταση αναπνοής από το Μέτσοβο και η συγκεκριμένη ενέργεια του Διάκου, σε συνδυασμό και με άλλες εκ Μετσόβου και Σαμαρίνας, συνέβαλε στον εγκλωβισμό και απόρριψη των εισβολέων πέραν των συνόρων.

Το παράδειγμα του Διάκου ακολούθησαν στην συνέχεια χιλιάδες Δωδεκανησίων με την συγκρότηση του ομωύμου Συντάγματος εθελοντών που έδρασε κατά των Γερμανών στο Βέρμιο τον Απρίλιο 1941 καθώς επίσης και με την συγκρότηση του Δωδεκανη-

σιακού τάγματος στην Αίγυπτο που έμελλε να αποτελέσει τον πυρήνα του αναγεννηθέντος εκεί ελληνικού στρατού περιόδου 1941-1944. Ήταν αυτός ο στρατός από τους κόλπους του οποίου προέκυψε ο Ιερός Λόχος που με τους αγώνες του εξασφάλισε την απελευθέρωση της Δωδεκανήσου την 8.5.1945, έτσι η κατάκτηση της ελευθερίας της Δωδεκανήσου προήλθε με αγώνες και των ιδίων των τέκνων της. Ο Υπολοχαγός Διάκος τους έδειξε τον δρόμο.

Ι. Δάφνης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΡΟΥΜΠΑΣ

Ασφαλιστικός Πράκτορας

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ - ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΔΑΝΕΙΑ

Ν. Ζέρβα 2 Κόνιτσα 44100
Τηλ.: (0655) 23616-24957
Κιν. 0944412994

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 1800 Τ.Μ. στην
Α. Κόνιτσα Ηλίας Τζήκας

Τηλ.: 0107702828
0945378016

ΕΠΑΥΛΗ "ΑΝΤΩΝΗΣ", STUDIOS

Προς Πλατεία

Προς Γέφυρα

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΕΠΑΥΛΗ "ΑΝΤΩΝΗΣ"

Ε. Ο. ΚΟΖΑΝΗΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΚΑΤΩ ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. & FAX: 06510/71402

0944-225347
0651- 71402
0655-23618

ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΣΤΑΓΕΣ ΟΥΤΕ ΠΡΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗ
ΟΥΤΕ ΠΡΟΣ ΜΙΜΗΣΗ ΠΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΙΛΟΓΗ

ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ ΡΑΓΓΑ

 εν έχω καμιά πρόθεση αντι-παράθεσης. Όπου όμως προκύπτουν αντιθέσεις, χρέος είναι η διαπίστωσή τους και όχι η συγκάλυψή τους. Θα προσπαθήσω, με διευκρινίσεις και εξηγήσεις, να προσεγγίσω, όσο είναι μπορετό, συγκεκριμένα και αντικειμενικά το δημοσίευμα του ιερέα της Μολυβδοσκεπάστης κ. Απόστολου Νάκου στο περιοδικό "Κόνιτσα", τεύχος 106, Σεπτέμβρης - Οκτώβρης 2002, σελ. 314.

Αρχικά, ο ιερέας κ. Απόστολος Νάκος, γράφει: "...η κυρία ΝΕΛΗ ΧΑΝΙΑ λίγο - πολύ μας καλεί να μιμηθούμε μια πρωτότυπη ιδέα του κ. Σωκράτη Ράγγα δηλαδή μια *Συνάντηση Μνήμης...*". Αυτό δεν είναι αληθινό. Η κ. Ν.Χ. διαπιστώνει μια πρωτότυπη ιδέα και μ' όλο το δικαίωμά της την εκτιμάει, κατά την κρίση της, όπως αυτή νομίζει. Τίποτα περισσότερο, τίποτα λιγότερο. Δεν καλεί κανέναν "ούτε λίγο ούτε πολύ" να τη μιμηθεί. Αφήνει τον καθένα εντελώς ελεύθερο! Όποιος θέλει τη μιμείται κι' όποιος θέλει την αποφεύγει. Αυτή είναι η αλήθεια και στο γράμμα και στο πνεύμα του κειμένου της. Ελεύθερος ο άνθρωπος. Ελεύθερη και η επιλογή του.

Μετά παραθέτει το ακόλουθο απόσπασμα από το κείμενό της: "Η αλλιώτικη κι αξιοπρόσεκτη τούτη *Συνάντηση Μνήμης* στη Μολυβδοσκεπάστη δεν έγινε σε καμιά απ' τις τακτές - τυπικές

ημερομηνίες. Δεν απασχόλησε καθόλου την Εκκλησία. Δε χρησιμοποίησε και δεν ενόχλησε απολύτως καμιά θρησκεία". Και σχολιάζει ο φίλος ιερέας: "Ίσως δεν γνωρίζει η κ. Νέλλη ή σκόπιμα το αποσιωπά ότι η αείμνηστη Ευδοκία Τζάτζου... το καντήλι στο σπίτι της το διατηρούσε ακοίμητο".

Στο παραπάνω σχόλιο χωρούν τρεις παρατηρήσεις - διευκρινίσεις. Την ΠΡΩΤΗ την ονομάζω δεοντολογική. Γράφει στο σχόλιό του ο ιερέας: "Ίσως δε γνωρίζει η κ. Νέλλη...".

Είθισται να γράφουμε όνομα και επώνυμο ή τουλάχιστον μόνο το επώνυμο "η κ. Χάνια". Εδώ χρησιμοποιείται μόνο το μικρό όνομα. Είναι μήπως ειρωνική επίκριση; Παραλείπεται ίσως τυχαία το επώνυμο; Είναι, πιθανόν, τυπογραφική η παράλειψη; Να τη θεωρήσουμε, τέλος, φιλική έκφραση; Εγώ καλοπροαίρετα, θα δεχτώ την τελευταία εκδοχή, γιατί γνωρίζω πως η κ. Ν.Χ. και η κ. Αφροδίτη Νάκου, η μητέρα του ιερέα, είναι πολύ φίλες.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ διευκρίνισή μου στο ίδιο σχόλιο αναφέρεται σ' αυτό που λέει: "η αείμνηστη Ευδοκία Τζάτζου... το καντήλι στο σπίτι της το διατηρούσε ακοίμητο". Όντως, και με βάση ακριβώς "τ ακοίμητο καντήλι" της Ευδοκίας, σύμφωνα με την Ελεύθερη θέλησής της, με την εντολή της, με τα δικά της χρήματα, τελέστηκαν "Θρησκευτικά Ορθόδοξα" όλα "τα τακτικά - τυπι-

κά”, νεκρικά, κηδειακά, ενταφιακά και μετενταφειακά (τα Εννιάμερα, τα Σαράντα, ο Χρόνος) όπως ήθελε η Ευδοκία. Προς τί λοιπόν, ο λόγος; Κανένας δε διανοήθηκε να απουσιάσει “σκόπιμα” απ’ τις τελετές που επιθυμούσε να της γίνουν μετά το θάνατό της. Οι απουσίες που σημειώθηκαν στα “Σαράντα” και στο “Χρόνο”, σ’ άλλες αιτίες οφείλονται. Ο σεβασμός και ο αγώνας για κάθε Ευδοκία, για κάθε άνθρωπο, να ισχύει απόλυτο το δικαίωμά του και να γίνεται ελεύθερα το θέλημά του στη ζωή και στο θάνατο, είναι και βαθειά πεποίθησή μου και πρακτική μου. **Γενηθήτω το θέλημά της!**

Η ΤΡΙΤΗ παρατήρησή μου, επίσης στο ίδιο σχόλιο, είναι για τη φράση: “ίσως δε γνωρίζει... ή σκόπιμα το αποσιωπά”. Αυτό το “σκόπιμα το αποσιωπά” δε γίνεται παραδεχτό. Άριστα γνώριζε η κ. Χάνια “το Ακοίμητο καντήλι” της Ευδοκίας. Όμως τι λόγους είχε να το υπενθυμίσει ή να το αποσιωπήσει! Δεν εξηγείται, δε δικαιολογείται και δε χαρίζεται. Γι’ αυτό, ας μου επιτραπεί να το θεωρήσω, το λιγότερο, άτυχη φράση. Η κ. Ν.Χ. με συνόδευσε από την Αθήνα για τη Μολυβδοσκεπάστη, μάζεψε κλωνί - κλωνί τ’ αγριολούλουδα στη Μπορόγια, τ’ απόθεσε στο φέρετρο και μαζί με το σύζυγό της Δημήτρη Χατζηπαναγιώτου, στάθηκαν στο πλάι μου, στην “ορθόδοξη χριστιανική κηδεία” της Ευδοκίας.

Μετά κάνει λόγο για “οργανωτές αυτής της εκδήλωσης (Συνάντηση μνήμης)”. Ας μη μπλέκουμε άλλους ένο-

χούς οργανωτές. Δεν υπάρχουν. Ο μόνος ένοχος οργανωτής είναι “η αφεντιά μου”. Ποιούς βαφτίζει “οργανωτές”; Τους φίλους μου που με συνόδεψαν απ’ την Αθήνα; Την Ηλέκτρα και την Πολυξένη που έφεραν τα λουλούδια κι’ εναπόθεσαν τ’ ανθοκλώναρα της λιπανθιάς δίπλα στα κρασοπότηρα όλων των συνδαιτημόνων; Το κατάστημα, μήπως, της κ. Αθηνάς που προσφέρει τις υπηρεσίες του στους πάντες με το αζημίωτο; Αφού λοιπόν, δεν υπάρχουν άλλοι οργανωτές για “να το πάρουν”, τ’ αφήνω τούτο, ευγενικά “να το πάρει το ποτάμι”.

Λέει επίσης “οι οργανωτές... δεν παρευρέθησαν το πρωί της Κυριακής στη Θ. Λειτουργία”. Εδώ η απάντηση είναι ευθεία και παστρική: Ο εκκλησιασμός δεν είναι διατεταγμένος, είναι ελεύθερος. Δε δεχόμαστε έλεγχο από κανένα για οποιαδήποτε μη συμμετοχή μας σε οποιοδήποτε εκκλησιασμό.

Και προσθέτει “δεν παρευρέθησαν... και στην επιμνημόσυνη δέηση”. Πρώτα-πρώτα η Κυριακή εκείνη, 23 του Ιούνη 2002, δεν ήταν μέρα ούτε “τακτική” ούτε “τυπική” για “τρισάγια” και “δεήσεις”. Δεύτερο, για την ημέρα εκείνη, δεν είχαμε παραγγείλει ούτε εγώ ούτε κανένας άλλος “δέηση” και “τρισάγιο” για την Ευδοκία. Γιατί, λοιπόν, να παρευρεθούμε σε κάτι, που εμείς δεν είχαμε παραγγείλει να γίνει κι ήμασταν σίγουροι ότι, αφού δεν παραγγέλθηκε, δε θα γίνει. Εκείνη η μέρα ήταν επιλογή δική μου. Η αγγελία, με την υπογραφή μου, έλεγε *Σκέτα: “Συνάντηση Μνήμης”* για την Ευδοκία την αγαπημένη μου αδερφή” κι’ ακο-

λουθούσε η πρόσκληση ΟΛΩΝ των συγχωριανών. Η αγγελία τοιχοκολλήθηκε δεκαπέντε μέρες πριν από τη ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ μέσα στον πίνακα του καταστήματος, έξω στη τζαμαρία του Καταστήματος, στην πόρτα του σπιτιού της Ευδοκίας και στον κορμό της αγαπημένης της λιπανθιάς. Δεν τοιχοκολλήθηκε στην εκκλησία. Συνεπώς γίνεται ολοφάνερο, πως δεν ενόχλησα καθόλου την εκκλησία και τη θρησκεία. *Ενοχλήθηκαν που καθόλου ΔΕΝ ΤΙΣ ΕΝΟΧΛΗΣΑ;*

Και κάτι ακόμα. Το Σάββατο το βράδυ, παραμονή της Συνάντησης μνήμης, που πέρασα απ' τη Μολυβδοσκεπάστη, με πλησίασε ο πολύ αγαπητός κ. Θανάσης Δάφνης, παράγοντας της εκκλησίας του χωριού και μου είπε "κ. Σωκράτη, αύριο θα κάνουμε κανένα τρισάγιο": Του απάντησα "Θανάση μου, από τη μεριά μου δεν έχω παραγγείλει κάτι τέτοιο και δεν είναι στο πρόγραμμά μου". Μετά, μαζί με την παρέα και την κ. Πολυξένη Τζάτζου επισκεφτήκαμε τον ιερέα κ. Απόστολο Νάκο στο σπίτι του. Μιλήσαμε κι' είπαμε πολλά και διάφορα. Για "επιμνημόσυνη δέηση" δε μου είπε ούτε λέξη. Και βέβαια δεν παραπονούμαι καθόλου γι' αυτό.

Δε θ' αφήσω απαρατήρητο κι' αυτό που λέει, ότι δεν παραβρεθήκαμε στην επιμνημόσυνη δέηση για την Ευδοκία, "που ετέλεσαν οι χωριανοί". Αυτό δεν ευσταθεί, δεν είναι σωστό. Δεν παράγγειλαν και δεν τέλεσαν οι χωριανοί την επιμνημόσυνη δέηση. Απλώς - εκκλησιαζόμενοι κυριακάτικα - παραβρέθηκαν στη δέηση που τέλεσε με πρωτο-

βουλία του ο ιερέας του χωριού. Απόλυτο το δικαίωμά του. Αδέσμευτος και ελεύθερος.

ΓΕΝΝΗΘΗΤΩ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΤΟΥ!

Προς το τέλος του δημοσιεύματος ο συμπαθέστατος ιερέας γράφει: *"Πράγματι αυτή η εκδήλωση - μνήμης - ήταν αλλιώτικη και αξιοπρόσεκτη"*. Τον ευχαριστούμε πολύ - πολύ, που δεν αμφισβητεί ότι η πρωτότυπη ιδέα - εκδήλωση του Σωκράτη Ράγγα, έστω και μη αρεστή στον ίδιο (ή και σε άλλους) *"ήταν αλλιώτικη και αξιοπρόσεκτη"*.

Κι' αφού, όπως έχω αναφέρει, όλα τα "τακτά" και "τυπικά" ήταν ανεμπόδιστα κι έγιναν σύμφωνα με το Θέλημα της Ευδοκίας, την εντολή της και τα χρήματά της, απόλυτο δεν ήταν το δικαίωμά μου, έξω απ' τα "τακτά" και κατεστημένα να γίνει η προσφορά μου; Γεννηθήτω το θέλημά μου! Σημειώσαμε, λοιπόν, τρία υπέροχα Γεννηθήτω! Γεννηθήτω το θέλημά της (της Ευδοκίας, της αγαπημένης μου αδερφής). Γεννηθήτω το θέλημα του (του ιερέα, του αγαπητού Παπα-Τόλη). Γεννηθήτω το θέλημά μου (του Σωκράτη, του κάθε ανθρώπου, του ελεύθερου πολίτη). Ζήτω, λοιπόν, το Ελεύθερο Θέλημα, το Ελεύθερο Δικαίωμα! Η Ελευθερία - το Ελεύθερο στάθηκε πάντα η υπέρτατη αξία για τον πραγματικό άνθρωπο. Το Ελεύθερο σημαίνει αληθινό, σημαίνει Ανθρώπινο, σημαίνει Όμορφο! Έλεγε ο εθνεργάτης και μεγάλος αγωνιστής Ρήγας Φεραίος *"Οποιοσ ελεύθερα συλλογάται, συλλογάται καλά"*.

Η έννοια της ελευθερίας κλείνει μέσα στον πυρήνα της πεμπουσίας της

τη βαθειά έννοια της ευθύνης και της υπευθυνότητας. Η ελευθερία πολεμάει την κάθε ανελευθερία, μάχεται ενάντια σε κάθε ασυδοσία, αρνείται κάθε ελευθεριότητα.

Ο δούλος προϋποθέτει αφέντη. Ο ελεύθερος άνθρωπος δε δέχεται ούτε να είναι δούλος ούτε να ονομάζεται δούλος ούτε να προσφωνείται δούλος ΑΠΟ ΚΑΝΕΝΑ ούτε από ΥΠΑΡΚΤΟ γήινο ούτε από ΑΝΥΠΑΡΚΤΟ επουράνιο.

Ο παπα-Πυρουνάκης, "ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ" Πρωτοπρεσβύτερος και καθηγητής θεολογίας, στις λειτουργίες του, επαναλάμβανε επίμονα από τον άμβωνα: "Είναι ντροπή να λέμε τον άνθρωπο δούλο. Ο άνθρωπος είναι ελεύθερος. Ο Θεός δε θέλει δούλους. Θέλει ανθρώπους ελεύθερους. Αν ο Θεός ήθελε δούλους, δε θα ήταν Θεός". Ποτέ στα βαφτίσια που τελούσε δεν έλεγε "Βαπτίζεται ο δούλος του Θεού", "Βαπτίζεται η δούλη του Θεού". Ποτέ στους γάμους δεν έλεγε "Στέφεται η δούλη του Θεού τον δούλον του Θεού". Μιλούσε ωραία τη Δημοτική κι απάγγελλε: "Βαπτίζεται ο Γιος του Θεού", "Βαπτίζεται η Θυγατέρα του Θεού". "Στεφανώνεται ο Γιος του Θεού τη Θυγατέρα του Θεού", "Στεφανώνεται η Θυγατέρα του Θεού το Γιο του Θεού".

Κι' εγώ που είμαι άθρησκος και άθεος, έτρεχα στις λειτουργίες του Παπα-Πυρουνάκη ν' ακούσω τον υπέροχο λόγο του, με τις πρωτότυπες ιδέες,

λευτερωμένες από δουλείες, υποταγές και αλλοτριώσεις. Ιδέες, μάλιστα, βγαλμένες από "σπλάχνο" της "ορθοδοξίας", που υψώνουν τον άνθρωπο σε προσωπικότητα ελεύθερη και περήφανη. Αυτόν, λοιπόν, τον "ορθόδοξο χριστιανό", καταδίωξε και εξόρισε η Χούντα, η "Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών" του Παπαδόπουλου, του Ιερώνυμου, του Σεβαστιανού και του Χριστόδουλου. Ελεύθερος ο άνθρωπος! Δεν είναι δούλος ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ, έλεγε και έγραφε ο πρωτοπρεσβύτερος Παπα-Πυρουνάκης.

Έτσι, το θέμα μας τούτο φτάνει στο τέλος του με λευτερωμένο το λόγο. Χωρίς δόγματα, κηρύγματα και κατηχήσεις.

Ελεύθερος λόγος. Ελεύθερος διάλογος. Ελεύθερος αντίλογος.

Και βέβαια σεβασμός στην παράδοση αλλά αληθινός σεβασμός με γνώση και κριτική σκέψη. Όχι κατεστημένες και εξουσιαζόμενες παραδόσεις. Παραδόσεις ελεύθερες - κι όσο είναι δυνατό - σωστά αξιολογούμενες και δημιουργικά αξιοποιούμενες.

Τελικά κλείνω με την ΑΠΑΝΤΗΣΗ που κρωσιάω στο κεντρικό ερώτημα που θέτει το δημοσίευμα του ιερέα της Μολυβδοσκεπάστης "παράδειγμα προς μίμηση ή προς αποφυγή;" Κι' η απάντηση έρχεται ΕΛΕΥΘΕΡΗ, γι' αυτό είναι και ξάστερη: Χωρίς εντολές και προσταγές ούτε προς αποφυγή ούτε προς μίμηση. ΠΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΠΙΛΟΓΗ!

Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί Τουρκοκρατίας

ΧΑΡΙΛΑΟΥ Γ. ΓΚΟΥΤΟΥ

Η αγάπη του Χαρ. Γκούτου για τη γενέτειρά του και την ευρύτερη περιοχή είχε ως αποτέλεσμα την πρόσφατη έκδοση του βιβλίου του με τον παραπάνω τίτλο.

Κινημένος από την επιθυμία να γνωρίσει το παρελθόν της Μόλιστας και της επαρχίας Κόνιτσας και να εξηγήσει κυρίως: “ποιοί παράγοντες οδήγησαν στη διαμόρφωση της κατάστασης που υπάρχει τώρα..., γιατί η ιστοριογραφία δεν ασχολήθηκε με αυτούς (τους τόπους), ποιες υπήρξαν οι βασικές πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνιστώσες τους, επί τουρκοκρατίας τουλάχιστον, και ποιες ήταν οι σχέσεις τους με τις γειτονικές περιοχές της Αλβανίας, του Πωγωνίου, του Ζαγορίου και της Δ. Μακεδονίας...”, έψαξε σε βιβλιοθήκες, ρώτησε, επεξεργάστηκε συστηματικά τις πληροφορίες που συγκέντρωσε και μας παρέδωσε μια μελέτη πολύ σημαντική και ενδιαφέρουσα “στους απλούς φιλίστορες (συμπατριώτες και άλλους) ως ενδιαφέρουσα πηγή πληροφόρησης, στους ερασιπέχνες ιστορικούς ως οδηγός για σχετικές εργασίες τους και στους ειδικούς ως αφορμή για να στρέψουν τις έρευνές τους και προς τους τόπους τούτους...”.

Όπως γίνεται φανερό το βιβλίο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για

τους Μολιστινούς και όσους σχετίζονται με την επαρχία της Κόνιτσας, είναι, όμως, πολύ χρήσιμο και σε όσους άλλους επιθυμούν να αναζητήσουν κάποιες απαντήσεις σε αντίστοιχα ερωτήματα που αφορούν στις περιοχές τους με τρόπο συστηματικό.

Η Μόλιστα με την ιστορία της και τις απaráμιλλες φυσικές της ομορφιές είναι ένα στολίδι της επαρχίας Κόνιτσας, πηγή έμπνευσης και αντικείμενο λατρείας όχι μόνο για τους κατοίκους της, αλλά και όσους τη γνώρισαν από κοντά. Απόδειξη οι συναισθηματικά φορτισμένοι στίχοι του Ρένου Αποστολίδη που εισαγωγικά παρατίθενται στο βιβλίο:

“... Μόλιστα,
αν ήσουν η πατρίδα μου,
η δικιά μου η πόλη,
θα διάβαζες στα μάτια μου,
κι η βρύση δε θα σιγομουρμούριζε
τόσο λυπητερά...”

Κι όμως
ο ξένος σ’ αγαπούσε
εκείνο το πρωινό”.

αλλά και το γεγονός ότι “για την έκδοση του βιβλίου τούτου, το μισό ποσό της δαπάνης χορηγήθηκε από τον φίλο Γιώργο Σ. Κωστακόπουλο, εκ Τριφυλίας, ο οποίος διευθύνει μεγάλο δικηγορικό γραφείο στην Αθήνα και ζήτησε να συμβάλει στο εγχείρημα μου

από το 1961 που γνωριστήκαμε αγάπησε τη Μόλιστα και την επαρχία της Κόνιτσας...”.

Το υλικό της μελέτης κατανέμεται σε έξι κεφάλαια με τους ακόλουθους τίτλους, που είναι ενδεικτικοί του περιεχομένου τους:

Κεφάλαιο πρώτο: Περίγραμμα Ιστορίας της Επαρχίας της Κόνιτσας

Κεφάλαιο Δεύτερο: Περίγραμμα Ιστορίας της Μόλιτσας.

Κεφάλαιο Τρίτο: Η κληροδοσία Νικολάου Ξεινού

Κεφάλαιο Τέταρτο: Οικογένειες και σπίτια Μολιστινών.

Κεφάλαιο Πέμπτο: Ληστείες και απαγωγές στην Μόλιστα

Κεφάλαιο Έκτο: Νομικά έγγραφα σχετικά με Μολιστινούς

Ακολουθούν: Παράρτημα Εικόνων, Ευρετήριο Ονομάτων Συγγραφέων, Ευρετήριο Οικισμών και Κατάλογος άλλων δημο-

σιεύμάτων του συγγραφέα: α) για το χώρο της επαρχίας Κόνιτσας β) Ιστορία εργασιακών σχέσεων και γ) εργατικό δίκαιο.

Το περιεχόμενο του βιβλίου όπως προεκτέθηκε, αλλά και οι πυκνές υπομνηματίσεις - παραπομπές - 606 τον αριθμό - αποτελούν μια σοβαρή ένδειξη της αξίας της συγκεκριμένης μελέτης - έρευνας.

Λεπτομερέστερη αναφορά στο περιεχόμενο του βιβλίου δεν είναι δυνατό να γίνει από τη στήλη της βιβλιοπαρουσίασης.

Για τους ενδιαφερόμενους παραθέτουμε τη διεύθυνση του κ. Χ. Γ. Γκούτου, στον οποίο ευχόμαστε υγεία και δύναμη να συνεχίσει την αξιόλογη όντως ερευνητική του προσπάθεια:

Κονοπισσοπούλου 32 Αθήνα

Τ.Κ. 11524

Τηλ. 2106925472

2263022435

2103826933

I.T.

ΠΟΡΕΙΑ ΓΕΝΝΑΙΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ

Στην “Πορεία Γενναίων” ο Β. Αρχιμανδρίτης, έφεδρος ανθυπολοχαγός κατά τον ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940-41, καταγράφει μια σειρά πολεμικών κυρίως γεγονότων, στα οποία πρωταγωνίστησε και ο ίδιος και τα οποία, χωρίς την απόφασή του να τα διασώσει από τη λησμονιά, διαθέτοντας κόπο και χρόνο, θα μας στερούσαν σημαντικές σελίδες δόξας.

Ο συγγραφέας σε γλώσσα απλή και ρέουσα αφηγείται όσα έζησε στο μέτωπο από την 27η Οκτωβρίου 1940 μέχρι τα τέλη Απριλίου 1941, όταν λόγω και της γερμανικής εισβολής κάθε συντεταγμένη στρατιωτική αντίσταση ήταν αδύνατη.

Όπως ο ίδιος σημειώνει στον πρόλογό του: “Κι όταν ανέβαινα πολλές φορές τα ζεστά καλκαίρια προς τη Δρακόλιμνη του χωριού μου (Πάπιγκο) κι απλώνονταν μπροστά μου πέτρα μακριά οι γραφικές πλαγιές του Σμόλικα ... ζούσαν μέσα μου έντονα οι αναμνήσεις απ’ εκείνη την πρωτάκουστη ανθρωποσφαγή, που το μυαλό δεν παραδέχεται πως ήταν ιστορία, αλλά παραμύθι απ’ τα πιο παράξενα. Κι ήθελα κι εγώ πραγματικά να ξεθυμάνω, να βγάλω το άχτι μου, να γράψω απλά, όπως τα είδα και τα έζησα από κοντά, μαζί με τόσους και τόσους της γενιάς μου έξι ολόκληρους μήνες”.

Δεν μπορεί να χωρέσει ο ανθρώπι-

νος νους όσα συνέβησαν τις σκληρές εκείνες ημέρες της ιταλικής εισβολής και αργότερα και είναι να απορεί κανείς γιατί η ανθρωπότητα δε διδάσκεται από τις πράξεις της και εξακολουθούμε να βλέπουμε και στις μέρες μας σκηνές φρίκης και ολέθρου.

Όταν μάλιστα οι σύγχρονοι “Ατίλλες” επαίρονται για τον πολιτισμό τους και θέλουν να προβάλλονται ως πρότυπα δημοκρατίας, τη στιγμή που απροκάλυπτα και επαίσχυντα καταρρακώνουν κάθε έννοια ανθρωπισμού, βομβαρδίζουν στα σπίτια τους ανυπεράσπιστους πολίτες, οδηγούν στο θάνατο χιλιάδες αθώους, αφού τους στερούν τα φάρμακα και τους κλέβουν το ψωμί, που να αναζητήσουμε τη σωτηρία; Τι να πούμε στα παιδιά που μεγαλώνουμε;

Στις 400 και πλέον σελίδες του βιβλίου του ο Β. Αρχιμανδρίτης καταγράφει με πολλές λεπτομέρειες την επική πορεία του 2ου λόχου του Ανεξάρτητου Τάγματος Προκαλύψεως Κονίσης από τις λοφοσειρές της Ηλιόρραχης μέχρι το Τερμέστι, όπου σκοτώθηκε ο συνταγματάρχης Μαρδοχαίος Φριζής, την Πρεμετή, το Λιμπόχοβο, το “καταραμένο” Μάλι-Σπατ.

Ένα μέρος των ιστορούμενων γεγονότων, κυρίως κατά τις πρώτες ημέρες της ιταλικής εισβολής, έλαβαν χώρα στην περιοχή της Κόνιτσας: Παλαιοσέλι-Ελεύθερο-Βρυσοχώρι-Κόνιτσα και

έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για όσους κατάγονται από την περιοχή ή τη γνωρίζουν.

Για όσους έζησαν τα γεγονότα ή άλλα αντίστοιχα η ανάγνωση του βιβλίου θ' αποτελέσει μια καλή ευκαιρία να σκαλίσουν τη μνήμη τους για να βάλουν το δικό τους λιθαράκι, διορθώνοντας ή προσθέτοντας.

Ο συγγραφέας έκανε την προσπάθειά του χωρίς να διεκδικεί δάφνες ιστορικού και γι' αυτό, όπως ο ίδιος σημειώνει "... είμαι βέβαιος πως οποιαδήποτε καλοπροαίρετη κριτική θα προσθέτει και κάτι που θα το ανεβάσει (το πόνημα), θα το κάνει καλύτερο.

I.T.

Για τη γιορτή της Μητέρας

Μάνα μου

Έπλαθες όνειρα κι ελπίδες
Έκτιζες σώματα κι ασπίδες

Σκιά εσύ μας τριγυρνούσες
Κι όλα μας γύρω τ' αγαπούσες

Λάθη και τρέλες τις συγχωρούσες
Τις πίκρες έκρυβες κι όλο γελούσες

Άγγελος ήσουν με τα φτερά σου
Μας προστάτευες όλα κοντά σου

Το φυλαχτό σου μάνα κρατάω
Για να αντέξω όπου κι' αν πάω

Θα ξέρω πως έχω εσένα μαζί μου
Φύλακα άγγελο μες στη ζωή μου

Καλλιόπη Τουφίδου
Λος Άντζελες

ΕΟΡΤΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΛΗΚΑΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

Στο βόρειο τμήμα του Ν. Ιωαννίνων και μέσα στα όρια του Δήμου Μαστοροχωρίων βρίσκεται το χωριό Πληκάτι, με εξαιρετική φυσική ομορφιά, προικισμένο από τη φύση με πλούσια πανίδα και χλωρίδα. Προστάτισσα του χωριού είναι η "Παναγία η Πληκατιώτισσα".

Η εικόνα της Παναγίας βρίσκεται τοποθετημένη στον κεντρικό ναό του χωριού, στην εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Η εικόνα έχει διαστάσεις 0,85 μ. Χ 0,60μ. και απεικονίζει την Παναγία καθιστή να κρατά στην αγκαλιά της το Χριστό. Επίσης, στο χωριό έχει κτισθεί και μικρότερος ναός, αφιερωμένος στα Γενέθλια της Θεοτόκου, η "Παναγιούλα".

Την 16η Φεβρουαρίου κάθε έτους τελείται μεγαλόπρεπη θρησκευτική εορτή και πανήγυρη αφιερωμένη στην Παναγία την Πληκατιώτισσα. Το έθιμο τηρήθηκε και φέτος σε όλο το μεγαλείο του. Αν και ο καιρός ήταν ιδιαίτερα κρύος και το χιόνι είχε σκεπάσει όλους τους δρόμους, οι πιστοί βρήκαν τρόπο να φθάσουν μέχρι την εκκλησία, συρρέοντας από όλα τα γειτονικά χωριά και Δήμους. Η προσέλευση του κόσμου ήταν μεγαλύτερη από κάθε προηγούμενη χρονιά, ένδειξη της λατρείας των πιστών στο πρόσωπο της Παναγίας και της προσήλωσης με την οποία τηρούν τα έθιμα και τις παραδόσεις του τόπου μας.

Την παραμονή της εορτής, ο ιερέας, κατέβασε την εικόνα από το εικονοστάσι και την τοποθέτησε στο μέσο του ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Τελέσθηκε ο

εσπερινός μέσα σε κλίμα κατανύξης και θρησκευτικής ευλάβειας. Τη μέρα της εορτής τελέσθηκε θεία λειτουργία χοροστατούντος του Μητροπολίτη Κόνιτσας Σεβασμιωτάτου π. Ανδρέα, των ιερέων Χαράλαμпу Αναστάση, εφημέριου, Καλλιθέας, Νικολάου Μέμου, εφημέριου Λαγκάδας, Κωνσταντίνου Μήτσιου, εφημέριου Κόνιτσας, Απόστολου Νάκου, εφημέριου Μολυβδοσκεπάστου, Διονυσίου Τάτσι, εφημέριου Ασημοχωρίου και Χαράλαμпу Χατζή, εφημέριου Πληκατίου.

Στη συνέχεια της λειτουργίας η εικόνα μεταφέρθηκε από το ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο ναό της Παναγιούλας. Εκεί, η εικόνα τοποθετήθηκε σε ειδικό εικονοστάσι, εψάλη ο Μικρός Πα-

ρακλμπτικός Κανών και η εικόνα επέστρεψε στο ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου, όπου απολύθηκε η λειτουργία.

Ακολούθησε, πανηγύρι στο προαύλιο της εκκλησίας με παράθεση γεύματος από την Κοινότητα Πληκατίου στους πιστούς που παραβρέθηκαν στην όλη τελετή.

Η εορτή αυτή αποτελεί ευκαιρία έκφρασης του θρησκευτικού συναισθήμα-

τος των ανθρώπων και ταυτόχρονα αποτελεί αφορμή συνάντησης Πληκαδιωτών που ζουν μακριά και ανταμώνουν μία τέτοια μέρα. Προσπάθεια όλων μας είναι να διατηρηθεί ακέραιο το πνεύμα και το τελετουργικό της, επειδή αποτελεί ένα σημαντικό κρίκο που μας συνδέει με τη θρησκευτική και ιστορική παράδοση της ιδιαίτερης πατρίδας μας.

Γεώργιος Δ. Τσίτσος

ΨΑΡΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΒΟΥΡΚΟΠΟΤΑΜΟ

Το ψάρεμα είναι και αυτό ένα σπορ όπως όλα τα άλλα. Ένα σπορ γεμάτο όνειρα και εκπλήξεις το αν πιάσεις ψάρια και το πόσα θα πιάσεις. Είναι και αυτό ένα σπορ όπως και το κυνήγι.

Ήταν τέλος Αυγούστου του 1946. Αποβραδύς συνεννοηθήκαμε να πάμε το πρωί για ψάρεμα, να γυρίσουμε το Βουρκοπόταμο. Ήμαστε τέσσερα νέα παιδιά: ο Φώτης, ο Αποστόλης, ο Κώστας και εγώ, που θα πηγαίναμε.

Έπρεπε να φύγουμε πολύ πρωί γιατί είχε αρκετή δουλειά το γύρισμα του ποταμιού.

Γι' αυτό, πριν φέξει η μέρα, φύγαμε, παίρνοντας μαζί μας ένα φτυάρι, έναν κασμά, ένα τσουβάλι για να κουβαλήσουμε την άμμο καθώς και τσεκούρι για να κόψουμε τα κλαδιά για τη δέση και ασφαλώς τα απαραίτητα καλάθια.

Οι πέτρες στο δρόμο μας τρυπούσαν τα πόδια - γιατί τα παπούτσια την εποχή εκείνη ήταν μόνο για την Εκκλησία, μπορώ να 'πω σαν πολυτέλεια. Φορούσαμε όλοι σανδάλια.

Τα πουλιά τότε ξυπνούσαν, και πήγαιναν από δένδρο σε δένδρο ψάχνοντας για τροφή. Πιο κάτω ένα μικρό κοπάδι από πέρδικες πετούσε τρομαγμένο, γιατί κάποια κυνηγόσκυλα τις κυνηγούσαν.

Μόλις φθάσαμε στο αγνάντιο του εξωκκλησιού Μεταμόρφωση του Σωτήρος, από απέναντι ακούγαμε τα σκυλιά του τσοπάνου που βοσκούσε τα γί-

δια του χωριού στη θέση Λιβάδι να γαβγίζουν. Σ' ένα τέταρτο από εκεί φθάσαμε στο ποτάμι. Αμέσως πιάσαμε δουλειά, γιατί ήταν αρκετά δύσκολο το γύρισμα του ποταμού. Άλλος έσκαβε, άλλος έρριχνε με το φτυάρι το χώμα και οι άλλοι δύο έκοβαν και κουβαλούσαν κλαδιά για να τα βάλουμε στη "δέση" που θα φτιάχναμε.

Ήταν κουραστικό αλλά για μας τα παιδιά ούτε που το καταλαβαίναμε.

Μετά από αρκετές ώρες ανοίξαμε καντάκι περίπου 80 πόντους βάθος για να πάρουμε το νερό του ποταμού και αμέσως αρχίσαμε να φτιάχνουμε τη "δέση" βάζοντας πρώτα τις πέτρες και μετά σειρά είχανε τα κλαδιά που είχαμε κουβαλήσει. Αφού τοποθετήθηκαν όλα αυτά αρχίσαμε να ρίχνουμε άμμο. Κουβαλήσαμε πολλά τσουβάλια άμμο που ρίξαμε πάνω στα κλαδιά με αποτέλεσμα το νερό να στερέψει. Αφήσαμε τόσο όσο χρειαζόταν για να πέσουν τα ψάρια στο καλάθι.

- Πιο πριν ο Αποστόλης με το Φώτη πήγαν να βάλουν τα καλάθια, γιατί σ' αυτή τη δουλειά ήταν η ειδικότης και των δύο. Χρειαζόταν κάποια τέχνη και υπομονή να τα τοποθετήσουν. Ψάρια δεν βλέπαμε και πολλά μέσα στο νερό. Κάπου-κάπου βλέπαμε κάποιο μεγάλο ψάρι.

- Όταν τελείωσαν με την τοποθέτηση των καλάθιων, καθήσαμε όλοι μαζί στον ίσκιο μιας λεσιάς (νεροπλάτανος), για να φάμε. Το φαγητό μας

ήταν πενιχρό, αλλά για την εποχή εκείνη πολύ πλούσιο. Το ψωμί, το τυρί και το κρεμμύδι μας φαινόταν παντεσπάνι. Αφού φάγαμε κάναμε μια βόλτα, μέχρι τα καλάθια να ιδούμε εάν είχαν ψάρια μέσα. Πράγματι είχανε περίπου οκά και παραπάνω, αλλά όλα μικρά γιατί όπως ξέραμε τα μεγάλα θα πέφτανε τη νύχτα. Βρήκαμε έναν ίσκιο κοντά στα καλάθια και ξαπλώσαμε. Έξω από τον ίσκιο ο ήλιος έκαιγε αρκετά, ενώ η ζέστη στον ίσκιο ήταν υποφερτή.

- Ο ήλιος μετά από αρκετές ώρες πήγαινε στη δύση του, ενώ εμείς ετοιμάσαμε τα κρεββάτια μας κάτω από μια γέρικη λεσιά κόβοντας διάφορα μαλακά κλαδιά να κοιμηθούμε αναπαυτικά το βράδυ.

Μόλις άρχισε να βραδιάζει άκουγες παντού τα πουλιά να κρίζουν ψάχνοντας να βρουν ένα ήσυχο μέρος για να κοιμηθούν.

- Μαζέψαμε ξύλα και ανάψαμε φωτιά. Όχι βέβαια γιατί κρυώναμε, αλλά εάν δεν είχαμε φωτιά θα υποφέραμε από τις "σκνίπες".

Είναι μικροσκοπική μύγα που τσιμπά και δεν σ' αφήνει σε ησυχία όλη τη νύχτα.

- Ξαπλώσαμε και λέγαμε διάφορες ιστορίες για να περάσει η ώρα ώσπου να κοιμηθούμε, όταν ξαφνικά ο Κώ-

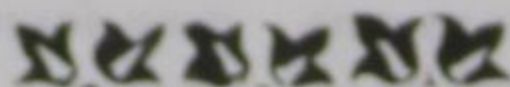
στας με το Φώτη μας είπαν πως θα πάνε να φέρουν σταφύλια για να φάμε, γιατί το μέρος που ήμαστε ήταν απέναντι απ' τον "Αντζερούχη" τοποθεσία του χωριού μας που ήταν και τα κτήματα.

- Το φεγγάρι έλαμπε ενώ στην ποταμιά φάνταζε ότι είχε γλυκοχαράξει. Κάπου-κάπου άκουγες κάποιον μπούφο ή και κουκουβάγια. Τα τρωκτικά βγήκαν από τη φωλιά τους ψάχνοντας κάτι για να φάνε. Αλλά η κουκουβάγια καιροφύλαγε και δεν τα άφηνε σε ησυχία ορμώντας να τα αρπάξει.

- Μετά από αρκετή ώρα γύρισαν ο Κώστας με το Φώτη φέρνοντας τα σταφύλια. Όπως μας είπαν πήγαν στα αμπέλια του Καντσαούση και εκεί βρήκαν το γέρο Πανταζή "Μπότσιο" που φύλαγε το αμπέλι από ασβούς, γουρούνια αλλά και από ανθρώπους. Πήγε ο ένας και έπιασε κουβέντα με τον γέρο Πανταζή κι ο άλλος γέμιζε το σακίδιο με σταφύλια. Φάγαμε σταφύλια και πέσαμε να κοιμηθούμε.

- Χαράγματα το πρωί πήραμε τα καλάθια και φύγαμε για το χωριό. Όταν φθάσαμε, ζυγίσαμε και μοιράσαμε τα ψάρια. Είχαμε πιάσει ένδεκα οκάδες ψάρια. Μέσα υπήρχαν μουστακάρια, συρτάρια και μερικές πέστροφες.

Σπυρίδων Ξεινός
Γανναδιό

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ “ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ”

Οπως κάθε χρόνο ετσι και φέτος γιορτάσαμε με επιτυχία το κάψιμο του έλατου.

Πλήθος κόσμου απόλαυσε το φαντασμαγορικό θέαμα και παλιές μνήμες ζύπνησαν στους γεροντότερους.

Επιτυχία είχε και το έθιμο του “Χάσκα” το οποίο συμβολίζει την έναρξη της σαρακοστής. Άφθονο γέλιο πρόσφερε η καθιερωμένη μας σάτιρα.

Επίσης, ο σύλλογός μας έκανε έκκληση στο Δήμο για μεγαλύτερη συμβολή στο έθιμο ώστε να δημιουργήσουμε μεταξύ άλλων και ένα τουριστικό τριήμερο για την περιοχή μας.

Τέλος τα πυροτεχνήματα καθώς και το παραδοσιακό συγκρότημα Πανουσάκου-Χριστοπούλου χάρισαν κέφι στο κόσμο, ο οποίος συνεχάρη το σύλλογο που για άλλη μια φορά με μεράκι, διοργάνωσε την άρτια αυτή εκδήλωση του μοναδικού εθίμου της περιοχής.

Την Καθαρή Δευτέρα, απολαύσαμε όλοι νοστιμότατη παραδοσιακή φασολάδα ενώ πλήθος γονιών και παιδιών μαζεύτηκαν στον προφήτη Ηλία για το πέταγμα του χαρταετού και έδωσαν ζωή στον πανέμορφο χώρο.

Ευχόμαστε σε όλους καλή Σαρακοστή και του χρόνου σας περιμένουμε πάλι όλους στις εκδηλώσεις μας.

Κύριε Δήμαρχε, κύριοι Δημοτικοί Σύμβουλοι και Εκπρόσωποι όλων των φορέων.

Ο πολιτιστικός Σύλλογος “Άγιος Νικόλαος” σας καλωσορίζει στην αποκριάτικη εκδήλωση για μια ακόμη φορά και εύχεται σε όλους “Χρόνια Πολλά” υγεία και ειρήνη.

Για μια ακόμη συνεχή χρονιά, γιορτάζουμε την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς με το πατροπαράδοτο έθιμο κάψιμο του έλατου.

Ο στόχος μας είναι, να διοργανώσουμε κάθε χρόνο όλο και καλύτερα τη σημερινή εκδήλωση. Θεωρούμε ότι ο αποκριάτικος έλατος είναι ένα μοναδικό φαινόμενο σε όλη την ελληνική επικράτεια, γι’ αυτό και πρέπει να γίνει γνωστό ως ένα ξεχωριστό πολιτιστικό και αποκριάτικο δρώμενο της περιοχής μας, δημιουργώντας πόλο έλξης και ενδιαφέροντος γι’ αυτούς που θέλουν να περάσουν ένα ξεχωριστό τριήμερο στην περιοχή μας.

Εφέτος, λοιπόν, εμείς ως σύλλογος κάνουμε το πρώτο βήμα με την τηλεοπτική κάλυψη της καύσης του ελάτου, και σ’ αυτήν την προσπάθεια θα σας θέλαμε όλους στο πλευρό μας. Πρώτα πρώτα το Δήμο αλλά και όλους τους φορείς της πόλης μας.

Με την ευκαιρία αυτή θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους εκείνους που πίστε-

ψαν σε μας και δέχτηκαν να μπουκωθούν χορηγοί στη σημερινή μας εκδήλωση. Αλλά και τους απλούς πολίτες, που ο καθένας πρόσφερε τον οβολό του για να διατηρηθούν και ν' αναδειχτούν τέτοια παραδοσιακά έθιμα. Έτσι, λοιπόν θέλουμε να ευχαριστήσουμε επιγραμματικά μερικούς από αυτούς. Πρώτα απ' όλους το Δήμο Κόνιτσας για την οικονομική ενίσχυση, ελπίζοντας τον χρόνο σε μια πιο γενναιοόδωρη υποστήριξη γιατί το αξίζουμε.

Αλλά και όλους τους απλούς πολίτες που θέλησαν να ενισχύσουν τον σύλλογό μας οικονομικά για το έργο του συλλόγου μας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων το σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του Α΄, Δημ. Σχολείου για την ιδέα να συμμετέχουν τα παιδιά τους αύριο "Καθαρή Δευτέρα" χορεύοντας γαϊτανάκι.

Ακολουθεί η καθιερωμένη σάτιρα και αμέσως η καύση του έλατου όπου θα ανάψει τη φωτιά ένας εκ των παλαιότερων.

Απόψε που βρεθήκαμε
για να γιορτάσουμε όλοι
πρέπει σπουδί να φύγουμε
και μ' άδειο πορτοφόλι.
Το κέφι μας να κάνουμε,
να φάμε και να πιούμε
κι από Δευτέρα ύστερα
να μην ξαναρτηθούμε.
Όμως απόψε χωριανοί,
κύριοι και κυρίες
θα σας διασκεδάσουμε
με λίγες ιστορίες.
Μιας και το λέει ο λαός

και η παράδοσή μας
τ' άσχημα να ξορκίσουμε,
σήμερα, απ' τη ζωή μας.
Και πάλι με τους άρχοντες
του τόπου ξεκινούμε
πιο κάτω έχουμε πολλά,
και πιο καλά να πούμε.
Για φέτος είχαμε εκλογές
με δύο παρατάξεις
οι άλλες εναυάγησαν,
έπεσαν στις επάλξεις.
Έτσι ο αγώνας δόθηκε
μόνο με δυό θηρία
ο ένας τρώει τον άλλον
κι αρχίζει η ιστορία.

Άνισες οι δυνάμεις τους,
μα δεν το βάζουν κάτω.
Ο ένας παίρνει το σπαθί
κι ο άλλος το δρεπάνι
και βγήκαν να θερίσουνε,
βγάλανε και φερμάνι:
πως όποιος μπει στο μέρος μας
θα έχει ό,τι ζητήσει
κι αφού καλά γλεντήσαμε
προίκα θα αποκτήσει.
Τι χρήματα σκορπίσανε,
τι φέραν βουλευτάδες
και ασφαλτο μας ρίξανε
σαν να 'μασταν πασάδες.
Τώρα αποφασίσαμε
ποιος θα μας κυβερνάει
και τα χατήρια όλων μας
ποτέ δε θα χαλάει.
Και μεις να τους χαιρόμαστε
αφού έτσι το θέλαμ' όλοι.
Δήμο κι αντιπολίτευση
να έχουμε στην πόλη.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Δημοτικό συμβούλιο
 πήγα να συμμετέχω
 στο πίσω μέρος τυ μυαλού
 πως πρέπει να κατέχω.
 Αράρα-αράδα κάθονταν
 όλοι οι σπουδαγμένοι
 στο νου τους έχουν το σωστό,
 την πείρα ζαλωμένοι.
 Κάνω στη μέση για να δω,
 που μου φαντάζει κάπως
 μην είναι τσέλιγκας θαρρώ,
 μην είν' ο Πουλικάκος;
 Τότε αυτός εφώναξε
 "Μισό λεπτό λιγάκι"
 ταραχτηκαν τα πάχη του
 κι έστριψε το μουστάκι,
 τον πρόεδρο να σέβεστε,
 "δεν ντρέπεστε λιγάκι;"
 Μεγάλες γίνονται κατασκευές,
 τις πλάκες να διορθώσουν
 κι όμως δεν είναι άξιοι σωστά
 να τις μπαλώσουν.
 Μ' άσπρο τσιμέντο μπάλωσαν
 τις πλάκες στο σοκάκι
 και τό'καναν να φαίνεται
 σαν βάση από σκάκι.
 Μια συμβουλή στον πρόεδρο:
 φτάνει αυτό το χάλι να φαίνεται
 η Κόνιτσα σα να'ναι καρναβάλι.
 Σαν κάπως καθάρισαμε
 απ' τα πολλά σκουπίδια
 θέλει καλάθια κι η αγορά
 μην έχουμε τα ίδια.
 Φώτα καλά δεν έχουμε,
 σμπουδιόμαστε στο δρόμο
 και να κυκλοφορήσουμε
 σκεφτόμαστε με τρόπο.

Σας το'παμε χωριάτικα,
 το λέμε και στα ίσια
 βάλτε μας λάμπες γρήγορα
 κι αφήστε τα καπρίτσια.
 Τα πεζοδρόμια φτιάχνουμε
 στην αγορά τριγύρω
 για να παρκάρω που θα βρω
 να πάρω ένα γύρο;
 Η αγορά κατάντησε
 να είναι καρναβάλι
 πάρκιγκ αφού δεν φτιάχνετε
 θα είναι μέσ' το χάλι.
 Πάπιγκο και Καπέσοβο
 γέμισαν τα κρεββάτια
 κι εμείς μέσ' τα Χριστούγεννα
 κοιπόμασαν στα μάτια.
 Που είναι η διαφήμιση
 τον τόπο να προβάλλει;
 δεν έχουμε υποδομή να δείξουμε
 τα κάλλη. Ωραία θα τανε,
 παιδιά, κάπου να πα να φάμε,
 Πήγαινε ρώτα εδώ κοντά
 που έχει για να πάμε;
 Ρε παλικάριμ' κουβαρνά,
 μην ψάχνεις στα χαμένα.
 Εδώ που ήρθες δε θα βρεις
 να σε ταΐσει κανένας.
 Μεγάλα λόγια ξέρουμε
 όλοι μας για να λέμε
 και τον καμπόσο κάνουμε
 στον καφεéné τα λέμε.
 Για το εστιατόριο τα είπαμε
 και πέρσι.
 ο κόσμος πάει κι έρχεται
 κι εμείς "σαπέρα βρέχει".
 Όλοι τα λόγια βάζουνε
 μα κώλο, όμως κανένας.
 Από κουβέντα είναι πολλοί
 μα για δουλειά κανένας

ΤΣΙΠΟΥΡΑΔΙΚΟ

Από κρασοκατάνυξη
όλοι καλά τα πάμε
μα απ' το πολύ το τσίπουρο
τουρίστες κυνηγάμε
Ανακαινίσεις γίνονται
σ' όλα τα μαγαζιά μας
κι απ' το πολύ το τσίπουρο
θα σκάσει η καρδιά μας
Στα ύψη μας ανέβηκε
και η χοληστερίνη.
κι απ' τους μεζέδες τους πολλούς,
κανένας δε θα μείνει.
Τ' αδέσποτα είναι πολλά,
θρηνήσαμε και θύμα
κι ακόμα τα μαζεύουνε
απ' της Σχολής το κτήμα.

ΕΥΘΛΟ

Τον εύαθλο τον θέλετε,
του λέτε επιτυχία
μα δεν ανταποκρίνεστε
στα βασικά στοιχεία.
ο Πορτοκάλογλου, θαρρώ,
είπατε πως θα έρθει κι εμείς
ετοιμαστήκαμε, μας έμεινε το κέφι.

ΑΠΙΣΤΙΕΣ

Γράφουμε, ξαναγράφουμε,
τι να σας πρωτοπούμε της νεολαίας
τον καημό θα θέλαμε να δούμε.
Γυναίκες ψάχνουν για να βρουν
στης νύχτας τα μπαράκια
και φεύγουνε στα τέσσερα
απ' τα πολλά σφηνάκια.
Μα οι νέοι έχουν τον καημό,
οι άλλοι έχουν το χάλι
πηδάνε μάντρες τη νυχτιά

για να χαρούν τα κάλλη.
Μπόλικοι γίναμε, θαρρώ,
οι ξενοπηδηχτιάδες
κι από τις πόρτες δεν χωρούν
να μπουν οι κερατάδες.
Αλισβερίσι έχουνε ο ένας
με τον άλλον γυρίζοντας
στο σπίτι μας θα βρούμε
κάναν άλλον.
Παπούτσια είδα στη πόρτα μου
και νούμερο μεγάλο γυναίκα
πως μεγάλωσαν τα πόδια μου
και άλλο; Τρέχω προς το παράθυρο
να δω ποιος θα πηδήξει
κι αναρωτιέμαι ο κερατάς
μήπως και με....

Βογγάει ο κόσμος και ο λαός,
τι να πρωτοπιστέψεις τι θα μας βρει
αργότερα και πως να το μαντέψεις.
Βοήθειά μας χωριανοί να βρέξει
και να λιώσει μπας και αυτά
τα κέρατα στο τέλος ξεριζώσει.

ΤΕΛΩΝΕΙΑ

Το τελωνείο φτάσαμε
για να δουλέψουν όλοι
μα άδειοι πάνε κι έρχονται
οι ταξιτζήδες, όλοι.
Το ΚΤΕΛ τους παίρνει
τη δουλειά γιατί είναι παρακράτος.
Την Κόνιτσα δεν ωφελεί
και θα μας πάρει ο πάτος.
Έχω την αίσθηση παιδιά,
πως ύποπτοι είμαστε όλοι.
Τρομοκρατία στην TV
και στη μικρή μας πόλη.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Μπράβο στην Πίνδο,
στα παιδιά εκεί που φτάσαν
τώρα βοήθεια από πουθενά
κι είναι στον άσσο τώρα.
Το χόρτο -ναι- εφύτρωσε
κι ο κόσμος διασκεδάζει ψάχνουν
για τους παράγοντες
κι είναι μέσ' το μαράζι.

ΣΥΝΟΡΙΑΚΟΙ

Όλοι αδύνατοι ήτανε στο σώμα
όταν μπήκαν και τώρα κάνανε
κοιλιές και τα κουμπιά κοπήκαν.
Πίνουν και τρώνε σάντουϊτς
όλοι μέσ στα τζιπάκια καλοριφέρ
στο διαπασών γίνανε μπιτζουνάκια.
Δάνεια όλοι πήρανε, τα σπίτια
για να γίνουν.
Και τώρα πια δεν έχουνε
τις δόσεις για να δίνουν.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ"

Ο Σύλλογος μας γέμισε
ωραία παλικάρια
μα σαν κι εσάς είναι κι αυτοί
μόνο με τα φεγγάρια.
Ο πρόεδρος μας έρχεται
συνέχεια κουστουμάτος.
και το μικρόφωνο κρατά
σα να'ναι Ευαγγελάτος.
Κι ο αντιπρόεδρος κι αυτός

που είναι ξενυχτισμένος
στο σύλλογο όταν έρχεται
είναι σαν κοιμισμένος.
Ο Πέτρος, ο ταμίας μας
που είναι όλο μούσι
και εξυπνάδες μας πετά
μοιάζει σαν τον Πανούση.

Είναι ψηλός και μερακλής,
ψηλό αμάξι έχει, ψηλό σκυλί
αγόρασε κι από κοντά το έχει.
Είναι και λίγο φωνακλάς,
του αρέσουν τα ξενύχτια, ακούει
πάντα σκυλάδικα και σφίγγει τα ουίσκια.
Ο φωτογράφος του χωριού
που είναι ερωτευμένος
με τζάμπο πήσεις έρχεται συνέχεια
κουρασμένος.
Από μικρός edιάβαζε,
μικρό σερίφη Κοπω
σαν μεγάλωσε, παιδιά,
ο ίδιος είναι ακόμα.
Αυτό είναι το συμβούλιο
κι άλλοι δυο ακόμα στο νου μας
στόχο βάλαμε να σώσουμε τη χώρα.
Κι αφού στο τέλος φτάσαμε
και πιάσαμε το πάτο ποτήρια
ας σπκώσουμε κι ας πούμε άσπρο πάτο.
Το γλέντι να αρχίσουμε,
χορός να ξεκινήσει, τον έλατο
να κάψουμε το κέφι να σκορπίσει.

ΡΕΝΤΖΟΣ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ο Δ Ο Ν Τ Ι Α Τ Ρ Ο Σ

Δέχεται 9.30 - 7.30 μ.μ.

ΚΟΡΑΗ 8 (1ος όροφος) ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ.: 26510 39618 - 39817

ΚΙΝΗΤΟ 6974959732

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΞΥΑΣ: ΑΡΤΟΚΛΑΣΙΑ - ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

ΑΡΤΟΚΛΑΣΙΑ

Οπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος ο Σύλλογος Οξυάς τίμησε τον προστάτη της, Άγιο Νικόλαο, το όνομα του οποίου φέρει. Συγκεκριμένα, την πρώτη Κυριακή μετά του Αγίου Νικολάου, στις 8 Δεκεμβρίου 2002 πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη αρτοκλασία υπέρ υγείας και ευημερίας των απανταχού μελών, χωριανών και φίλων της Οξυάς, στον Ιερό Ναό της Χρυσοσπηλιώτισσας, στην Αθήνα.

Φέτος τους άρτους προσέφερε η χωριανή μας οδοντίατρος, Χαρίκλεια Παπαχρήστου.

Για άλλη μια φορά η αρτοκλασία έδωσε την ευκαιρία στους χωριανούς μας να βρεθούμε μετά από πολύ καιρό και να ανταλλάξουμε ευχές. Και παρόλο το κρύο η συμμετοχή ήταν ικανοποιητική.

Ευχόμαστε χρόνια πολλά, υγεία, πρόοδο και ευημερία σε όλους τους χωριανούς.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Στις 2/2/2003 ο Σύλλογος Οξυάς πραγματοποίησε στο Ξενοδοχείο Stanley, στην Αθήνα, την ετήσια γενική συνέλευση και την κοπή πίτας για το 2003. Μέρος της εκδήλωσης αυτής αποτέλεσε και η διενέργεια αρχαιρεσιών για την ανάδειξη του νέ-

ου διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου καθώς και η βράβευση των νέων μας που εισήχθησαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2002.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν αρκετοί χωριανοί και φίλοι της Οξυάς. Αισθητή και ελπιδοφόρα για το μέλλον του Συλλόγου και του χωριού μας ήταν για άλλη μια φορά η παρουσία των νέων μας. Τίμησαν την εκδήλωση με την παρουσία τους ο πρόεδρος του Συλλόγου της Καστάνιανης και ο αρχιμανδρίτης, πατήρ Νικόλαος Λιόλιος, του οποίου η γιαγιά ήταν αδελφή του συχωριανού μας Ηλία Κυπαρίσση.

Αρχικά η Πρόεδρος της συνέλευσης απύθυνε ευχές για το νέο έτος και τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή για τους συχωριανούς μας, που έφυγαν από κοντά μας τη χρονιά που πέρασε.

Εν συνεχεία, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. ενημέρωσε τους παρευρισκομένους για τα πεπραγμένα του Συλλόγου, τα έργα και τις εκδηλώσεις κατά το 2002. Ανάμεσα στις εκδηλώσεις που αναφέρθηκαν, ήταν και η μονοήμερη εκδρομή στις Πρέσπες και στην Καστοριά, που πραγματοποιήθηκε το μήνα Αύγουστο, με την πολύτιμη βοήθεια του Δήμου Κόνιτσας, ο οποίος προσέφερε πούλμαν για την μετακίνηση των εκδρομέων. Θεωρήθηκε μια επιτυχημένη κίνηση του Συλλόγου, η οποία έδωσε χαρά, ιδιαίτερα στους νέους που παρευρίσκονταν εκείνη την περίο-

δο στο χωριό.

Ακολούθησε ενδιαφέρουσα συζήτηση κατά την οποία ο καθένας από εμάς είχαμε την ευκαιρία να εκφράσουμε απόψεις και προτάσεις πάνω στα θέματα που τέθηκαν απ' την εισήγηση του Προέδρου. Η συζήτηση έκλεισε με τον προγραμματισμό των έργων, τη λήψη αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης και τις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη του νέου Δ.Σ. του Συλλόγου μας.

Μετά την συνέλευση ήρθε και η στιγμή της κοπής πίτας, η οποία έγινε μέσα σε ένα κλίμα χαράς, αισιοδοξίας και ευχών για έναν καλύτερο χρόνο. Το φλουρί φέτος έτυχε στη νέα του χωριού μας, Φωτεινή Πορφύρη. Οι γυναίκες προσέφεραν πίτες, σαραγλί, τηγανίτες, δίπλες και άλλα εδέσματα, που πρόθυμα έφτιαξαν όλες τους. Φυσικά δεν πρέπει να παραλείψουμε ότι και φέτος μοιράστηκε σε όλους το ημερολόγιο που εκδόθηκε από το Σύλλογο, με τη πολύτιμη βοήθεια των

γαμπρών μας, Δημητρίου Τζια και Κωνσταντίνου Αγγελάκη, και του συγχωριανού μας, Αθανάσιου Παπαχρήστου. Ο Σύλλογος μας τους ευχαριστεί ιδιαίτερα.

Φέτος, βραβεύτηκε ο νέος του χωριού μας, Αλέξανδρος Λύκος, εγγονός της Αθηνάς Βενέτη, ο οποίος με τη συμμετοχή του στις Πανελλήνιες Εξετάσεις πέτυχε στο τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων, του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Αθήνας.

Τέλος, ο Πρόεδρος ευχαρίστησε όλους για την παρουσία τους, τα μέλη του Δ.Σ. για την προσφορά τους και όλους εκείνους που βοήθησαν στο έργο του Συλλόγου.

Ευχόμαστε στο νέο Δ.Σ. που θα αναδειχθεί, καλή συνέχεια στο έργο του. Χρόνια πολλά, καλά και ειρηνικά στους συμπατριώτες μας και σε όλον τον κόσμο.

Αμαλία Χ. Ζούκη

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ. ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Ομήρου 6, 2ος όροφος
ΑΘΗΝΑΙ Τ.Κ. 10564

Τηλ: 3242626
Τηλ: - Fax.: 3244988
Κιν. 094-676109

Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΟΞΥΑ

|| Πρόεδρε, πρέπει φέτος να κάνουμε Απόκριες στο χωριό. Κάνε ό,τι μπορείς". Η ιδέα έπεσε, η συλλογική επιθυμία έγινε σεβαστή. Στη Γ.Σ. κοινοποιήθηκε η απόφαση να γιορτάσουμε στη γενέτειρα. Οι δηλώσεις έγιναν σύντομα, οι λεπτομέρειες διευθετήθηκαν και την Παρασκευή 7/3/03 το βράδυ όλοι ήταν παρόντες στο σημείο εκκίνησης. Συμμετέχοντες 30, από 15 ως 85 ετών. Όλοι ευδιάθετοι και χαρούμενοι. Ευχές εγκάρδιες, πρόσωπα φωτεινά, χαμογελαστά. Η παρουσία της νεολαίας ζωντανή, συγκινητική.

Το νυχτερινό ταξίδι κουραστικό, αλλά, όταν πηγαίνεις στο χωριό σου, δεν αισθάνεσαι την κούραση. Πηγαίνοντας για την "Ιθάκη" σου, έστω και για λίγες μέρες, αισθάνεσαι μια χαρά, μια ευφορία ανείπωτη και όλες οι στιγμές είναι ωραίες. Η ατμόσφαιρα σε όλη τη διαδρομή ήταν ευχάριστη. Ακόμη και όλοι οι κοιμώμενοι είχαν πρόσωπα χαμογελαστά. Σίγουρα ονειρεύονταν ότι είχαν φτάσει κιόλας στο χωριό μας. Η επιθυμία τους πραγματοποιήθηκε νωρίτερα με τα όνειρά τους.

Ξημέρωμα φτάσαμε στην Κόνιτσα, που ακόμα κοιμόταν. Θαυμάσαμε τη χιονισμένη Γκαμήλα, τα πετρόχτιστα οικοδομήματά της και την όμορφη πλατεία της. Μερικοί ψώνισαν τον επιούσιο και ξεκινήσαμε. Τώρα η διαδρομή, στο φως της ημέρας, είναι υπέρο-

χη. Χιονισμένες κορυφές, γκριζόμαυρος νεφοσκεπής ουρανός, ομίχλη στην ποταμιά, στα χαμηλά. Μια άγρια, σπάνια ομορφιά. Φύση παρθένα με χειμωνιάτικη όψη και πνοή σε αναζωογονεί, σε ηρεμεί, σε μαγεύει.

Σε λίγο πρόβαλε απέναντί μας η λαχτάρα μας, η όμορφη γενέτειρά μας, το ξεχωριστό χωριουδάκι μας, η Οξυά. Όμορφο, φωτεινό, αγέροχο δεσπόζει από ψηλά σε όλη την περιοχή. "Γεια σου, Οξυά" ακούστηκε ομαδικός χαιρετισμός και όλα τα μάτια στράφηκαν προς εκείνη, που μας περίμενε με λαχτάρα. Οι δυο λαχτάρες είχαν έρθει πολύ κοντά. Η δική μας να πάμε κοντά της κι εκείνης να μας υποδεχτεί, να χαρεί με την παρουσία μας, με τη χαρά μας, να γελάσει με το γέλιο μας, να ζωντανέψει με τη ζωντανία της νεολαίας της.

Επιτέλους φτάσαμε. Αποβιβαστήκαμε. Οι λιγοστοί μόνιμοι φρουροί και θεματοφύλακες της γης των προγόνων μας και των εστιών μας μας υποδέχτηκαν με ανοιχτές αγκάλες. Θερμές χειραψίες, φιλιά, ευχές, συγκίνηση, δάκρυα χαράς. Στιγμές ανείπωτες, απερίγραπτες.

Νόμιζες ότι σε καλωσόριζαν και τα άψυχα. Τα κλειστά σπίτια καίρονταν που θα τα ζέστανε η παρουσία μας. Τα δέντρα με το ψυχρό αεράκι κινούσαν τα γυμνά κλαδιά τους για το καλωσόρισμα. Οι έρημοι δρόμοι γέμισαν ζωή,

φωνές, γέλια, χαρά. Η Οξυά μας ξαφνικά ζωντάνεψε, πήρε την πρέπουσα όψη της, όπως παλιά που έσφυζε από ζωή.

Τα σπίτια άνοιξαν, τα τζάκια άναψαν, οι καμινάδες άρχισαν να καπνίζουν. Άλλοι κοιμήθηκαν για λίγες ώρες, άλλοι περιδιάβηκαν τα δρομάκια του χωριού, άλλοι οδηγήθηκαν στα ξωκλήσια και στο ψυχαστήριο των κοιμηθέντων, για ν' ανάψουν τα καντήλια κι ένα κεράκι, και άλλοι στις κορφούλες με την ανεπανάληπτη θέα. Όλοι ανέπνεαν τον ανόθευτο αέρα και ζούσαν την ηρεμία του χωριού, άκουγαν την ψυχία και τον απόμακρο ήχο των νερών του ποταμού, που κυλούσαν κάτω μακριά. Γύρω γύρω θωρούσαν τις βουνοκορφές στεφανωμένες με το ολόλευκο στέμμα του χιονιού.

Όλα ωραία, όλα φυσικά, όλα ανόθευτα, όλα κοντά στον άνθρωπο, όλα κοντά στην αληθινή, τη φυσική ζωή. Όχι άγχος, όχι αυτοκίνητα και καυσαέρια, ούτε πχορρύπανση, όχι μοναξιά μες στην κοσμοπλημμύρα της πόλης. Ο άνθρωπος κοντά στη φύση, ο άνθρωπος κοντά στον άνθρωπο. Όλα φυσικά, όλα ανθρώπινα. Τίποτε αφύσικο, τίποτε απάνθρωπο.

Και το βραδάκι ήρθε. Όλοι συγκεντρωθήκαμε στο καφενείο, με τον όμορφο επίκαιρο στολισμό που φρόντισε η νεολαία μας. Όλοι μαζί σαν μια οικογένεια. Η ατμόσφαιρα γρήγορα ζεστάθηκε με τις ευχές, τα αστεία και τα όμορφα πειράγματα, τους ωραίους μεζέδες, που ήρθαν από κάθε

σπίτι, και το ωραίο κρασί. Σε λίγο άνοιξε η πόρτα και μπήκε η νεολαία. Η ομορφιά της και τα φωτεινά πρόσωπα ομόρφυναν το χώρο, φώτισαν την ατμόσφαιρα και ζέσταναν πιο πολύ τις καρδιές μας. Σύντομα ο χορός ξεκίνησε κι άναψε. Όλοι στο χορό, νέοι και νέες. Οι μεγαλύτεροι καμάρωναν και χειροκροτούσαν τη ζωντάνια, τη χάρη και την ομορφιά τους, με πρόσωπα χαμογελαστά και δακρυσμένα μάτια από έκδηλη συγκίνηση. Πόσο απλή αλήθεια είναι η ευτυχία: Πόσο εύκολα μπορείς να τη βιώσεις, όταν είσαι με κόσμο, όταν οι καρδιές χτυπούν στον ίδιο ρυθμό κι όταν οι ψυχές είναι τόσο κοντά! Έτσι κύλησε το Σαββατόβραδο με παραδοσιακή μουσική, χορό, γέλια, αστεία, εύθυμα πρόσωπα και πλημμυρισμένες από ευτυχία καρδιές. Κι όταν προχώρησε αρκετά η ώρα, η ατμόσφαιρα ηρέμησε, άρχισε η παρέα να τραγουδάει παραδοσιακά τραγούδια, τα παλιά, τα τοπικά, που μας άφησαν ιερή λαϊκή παράδοση οι πρόγονοί μας κι έχουμε χρέος να τα διασώσουμε, να τα διατηρήσουμε, να τα καταγράψουμε. Όλοι μετείχαν στην πανδαισία: οι μεγαλύτεροι τα θυμούνται και τα τραγουδούσαν με λαχτάρα και συγκίνηση και οι νεότεροι άκουγαν και προσπαθούσαν να τα συνοδεύσουν, να τα μάθουν, γιατί κάτι άγγιζε την καρδιά και την ψυχή τους. Έτσι έκλεισε εκείνο το αξέχαστο βράδυ.

Η Κυριακή της Αποκριάς ξημέρωσε όμορφη, με κατακάθαρο ουρανό. Ήταν όλες τις ημέρες ο καιρός και ο

Θεός μαζί μας. Μας χάρισαν ημέρες υπέροχες. Η νεολαία περιδιάβηκε τα αξιοθέατα σημεία πέριξ του χωριού, περπάτησε αρκετά, έφτασε στο χιόνι που στεφάνωνε και στόλιζε την παρθένα φύση πάνω απ' το χωριό. Οι μεγαλύτεροι έκαναν τον περίπατό τους, κουβεντιάζοντας και ρεμβάζοντας, απολαμβάνοντας την υπέροχη θέα. Κάποιες κυρές περιπλανήθηκαν στις πλαγιές και τα χέρσα χωράφια και μάζεψαν χόρτα αγνά και δροσερά.

Το βραδάκι άνδρες και νεολαία μαζεύτηκαν στο χώρο της παραδοσιακής φωτιάς. Εκεί η “κλαδαριά” με τα κέδρα ήταν σχεδόν έτοιμη. Είχαν φροντίσει να κόψουν τα κέδρα, να τα μεταφέρουν και να κάνουν θημωνιά οι αειθαλείς συνταξιούχοι, που ήταν στο χωριό ή είχαν πάει πριν λίγες μέρες από την Αθήνα. Όλοι συμπληρώσαμε και με άλλα κέδρα την ολοκλήρωσή της. Ένας προβολέας φώτιζε το χώρο και τον κόσμο.

Μετά από λίγη ώρα όλοι ήταν συγκεντρωμένοι γύρω από τη “μπουτζιανίδα”. Οι νέες, μασκαρεμένες όμορφα και με πολύ γούστο, ήταν μια όμορφη επίκαιρη νότα, που έδινε το χρώμα της γιορτής, μαζί τους και κάποιοι νέοι. Και να, η ώρα ήρθε. Η φωτιά άναψε και σε λίγο έγινε υπέροχη “μπουτζιανίδα”. Φώτισε όλα τα χαρούμενα πρόσωπα και τα μάτια που λαμπύριζαν από ευτυχία κι ένα παρατεταμένο χειροκρότημα με ευχές “και του χρόνου” συνόδευε τις πύρινες γλώσσες και το χακτηριστικό ήχο, που άφηνε το κά-

ψιμο των κέδρων. Φωτίστηκε κι ο ουρανός και γέμισε φωτεινούς λαμπυρισμούς και πυροκόκκινες σπίθες, που ταξίδευαν ψηλά, ομόρφαιναν τον αιθέρα και χάνονταν, συνεχώς ανεβαίνοντας. Τη φωτιά συνόδευαν τραγούδια και χορός.

Αυτός συνεχίστηκε για αρκετή ώρα, με την ανατροφοδότηση της φωτιάς με άλλα κέδρα, που έριχναν οι νέοι και οι νέες και που υπήρχαν γι' αυτόν το σκοπό. Σιγά σιγά η φωτιά καταλάγιασε, αλλά συνέχιζε να δίνει η γλυκιά θαλπωρή της σε λίγους που έμειναν κοντά της μέχρι να σβήσει σχεδόν.

Και μετά όλοι στο χώρο συγκέντρωσης. Έφτασαν αμέσως οι μεζέδες και το απαραίτητο κρασί. Η πολυμελής οικογένεια όλη παρούσα. Το καφενείο γέμισε ασφυκτικά. Η ατμόσφαιρα ζωνρά εορταστική. Η νεολαία όμορφη, ζωντανή, με τα αστεία της, τα γέλια της, τη χαρά της. Σύντομα ο χορός ξεκίνησε, ακολούθησαν τα τραγούδια, στα οποία όλοι συμμετείχαν, το κρασί έλυσε τις γλώσσες κι έφερε γλυκιά ευθυμία. Ώρες γλυκές, ώρες σπάνιες. Τυχεροί όσοι τις ζήσαμε. Ήρθε και η ώρα της τέλεσης ενός παλιού παραδοσιακού εθίμου “του χάσκαρη”. Όλοι προσπάθησαν να πιάσουν με το στόμα το βρασμένο αυγό, που κρεμόταν με μια κλωστή από μια ρόκα και ο οικοδεσπότης το κινούσε ρυθμικά μπροστά από τον καθένα. Όλη την ώρα πχούσαν τα γέλια, τα αστεία, οι παροτρύνσεις, οι επιδοκιμασίες και το αυγό γύριζε από στόμα σε στόμα. Πολύ δύ-

σκολο, όχι όμως και ακατόρθωτο, αφού ένας γαμπρός και μία νύφη του χωριού μας τα κατάφεραν θαυμάσια και καταχειροκροτήθηκαν.

Έτσι η βραδιά έκλεισε υπέροχα κι όλοι χαρούμενοι και χαμογελαστοί παραδοθήκαμε στην αγκαλιά του Μορφέα.

Το πρωί της Καθαρά Δευτέρας πάλι σαν μια οικογένεια κάναμε τα Κούλουμα στην πλατεία του χωριού. Γύρω από το πεζούλι του πλάτανου στρώθηκε ο μπουφές. Όλοι τσιμπολογούσαν τα νησιτίσιμα εδέσματα και, τσουγκρίζοντας τα ποτηράκια με το γνήσιο τσίπουρο, αντάλλαζαν ευχές και “καλή Σαρακοστή” και “το Πάσχα με υγεία”. Η ώρα της αναχώρησης έφτασε. Απο-

χαιρετιστήκαμε με δάκρυα στα μάτια και επιβιβαστήκαμε. Μας ξεπροβόδησαν με το τραγούδι του αποχωρισμού και ξεκινήσαμε. Η διαδρομή από Γρεβενά ήταν υπέροχη, ανάμεσα από χιόνια, παρθένο πράσινο και υπέροχη θέα. Φθάσαμε με κάποια καθυστέρηση. Στη σκέψη όλων έρχονταν οι ωραίες στιγμές που περάσαμε, η αναβίωση των εθίμων στο χώρο που τα γέννησε. Όλοι ήθελαν να ξαναγυρίσουν πίσω, αλλά ήταν αδύνατο. Η ζωή κάποτε σε οδηγεί, δεν την οδηγείς..

“Και του χρόνου!”

(Ευχαριστώ για τη Φιλοξενία)

Κ.Α.Α.

ΠΟΙΗΣΗ

Ο Ουρανός

Ψηλά μου κρέμει ο γαλανός ουρανός
Κοντά μου είναι ο Θεός
Τεντώνω τα χέρια προς τον ήλιο
Τριγύρω μου απλώνεται το δικό μου βασίλειο

Εδώ πλουμιστά πουλιά γλυκά κελαηδούν
Χτυπούν την πόρτα του καλυβιού μου
και με ρωτούν

"Που βρίσκεται τόση δύναμη
σε σένα γλυκιά μας;"

"Είσαι η αγάπη μας και σε θέλουμε
κοντά μας, καρδιά μας"

Και γω ταπεινά και συνετά τους απαντώ
Έχω βρεί κι εγώ επτέλους το δικό μου ουρανό
Με τα χρυσά άστρα που λάμπουν δυνατά
Με τα γλυκά χελιδονάκια που τραγουδούν ψιλά
Τραγουδούν με φωνή αγγελική
Γράφουν στον αέρα γραφή μελωδική
Νότες ψιλές και στίχους χρυσούς
Και σκαλίζουν στους ουράνιους διαδρόμους
κρίνους χρυσοκεντημένους και απόλυτα λευκούς..

Τσάγκα Βικτωρία

ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Το Κράτος, με την σύμφωνη γνώμη της αυτοδιοίκησης και με σκοπό την προώθηση της Δημοτικής αποκέντρωσης και της Λαϊκής συμμετοχής στις τοπικές υποθέσεις, την ενεργοποίηση, την κινητοποίηση και την οργάνωση των πολιτών στα πλαίσια του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την έρευνα, τον εντοπισμό, την καταγραφή των τοπικών προβλημάτων, αναγκών και δυνατοτήτων κάθε περιοχής, καθώς και την ιεράρχηση, επεξεργασία και προώθηση επίλυσης κάθε τοπικού προβλήματος ανάπτυξης, απασχόλησης, διαβίωσης και ψυχαγωγίας των κατοίκων του Δήμου θέσπισε τον ν. 2539/97 για μια ισχυρή Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση ικανή να παρέχει υπηρεσίες σε ευρύ φάσμα, να αντιλαμβάνεται τα προβλήματα και να τα αντιμετωπίζει με λειτουργικό τρόπο, συνιστά σε κάθε Δήμο, Τοπικά Συμβούλια τα οποία φέρουν την ονομασία "Τοπικό Συμβούλιο..." και στη συνέχεια το όνομα της Κοινότητας που καταργήθηκε με την Συνένωση.

Λειτουργία Τοπικών Συμβουλίων.

Λήψη αποφάσεων - Απαρτία

1. Οι συνεδριάσεις του τοπικού συμβουλίου είναι δημόσιες.

Το συμβούλιο έχει απαρτία, όταν είναι παρόντα τα περισσότερα μέλη του.

Τα τριμελή συνεδριάζουν με την παρουσία όλων των μελών τους.

2. Το συμβούλιο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που να ορίζει διαφορετικά.

Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων είναι ο ακέραιος αριθμός που είναι αμέσως μεγαλύτερος από το ένα δεύτερο του αριθμού των μελών του.

3. Τα καθήκοντα του γραμματέα του συμβουλίου ασκεί υπάλληλος του δήμου που ορίζεται από το δήμαρχο ή σύμβουλος που ορίζεται από τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου.

4. Στη συνεδρίαση του συμβουλίου τηρούνται πρακτικά σε ειδικό βιβλίο αριθμημένο και μονογραφημένο από τον πρόεδρο ή σε φύλλα χάρτου αριθμημένα και μονογραφημένα από τον ίδιο. Στο τέλος του έτους τα πρακτικά αυτά βιβλιοδετούνται με ευθύνη του προέδρου και του γραμματέα.

Στα πρακτικά καταχωρούνται από τον πρόεδρο και το γραμματέα και οι απόψεις της μειοψηφίας.

5. Τα δημοτικά συμβούλια λειτουργούν νόμιμα έστω και με ελλιπή σύνθεση και στις περιπτώσεις που για οποιονδήποτε λόγο δεν υπάρχουν πρόεδροι τοπικών συμβουλίων.

6. Όπου από τις διατάξεις του νόμου 2539 1997 προβλέπεται η διατύπωση πρότασης ή γνώμης από τα τοπικά συμβούλια, αυτή υποβάλλεται εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή του ερωτήματος, μετά την πάροδο της οποίας τα αρμόδια όργανα αποφασίζουν και χωρίς αυτήν.

Εκλογή προέδρων και μελών των τοπικών συμβουλίων - Θητεία

1. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του τοπικού συμβουλίου εκλέγονται για τέσσερα χρόνια από το σύνολο των εκλογέων του δημοτικού διαμερίσματος.

Η εκλογή γίνεται την ίδια μέρα που εκλέγονται τα δημοτικά συμβούλια στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές και εφόρους δικαστικών αντιπροσώπων.

Η εγκατάσταση του τοπικού συμβουλίου, γίνεται με τον ίδιο τρόπο που γίνεται η εγκατάσταση των δημοτικών αρχών.

Σε κάθε περίπτωση η θητεία τους αρχίζει και λήγει μαζί με τη θητεία του δημοτικού συμβουλίου.

2. Τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου αναπληρώνει ο επόμενος με σταυρούς προτίμησης υποψήφιος του ίδιου συνδυασμού στο δημοτικό διαμέρισμα.

Αρμοδιότητες Προέδρου Τοπικού Συμβουλίου - Έξοδα κίνησης

1. Το αξίωμα του προέδρου και του μέλους του τοπικού συμβουλίου είναι

τιμητικό και άμισθο.

2. Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου:

- Συγκαλεί και εκπροσωπεί το τοπικό συμβούλιο.

- Υπογράφει βεβαιώσεις, πιστοποιητικά και άλλα έγγραφα για τα οποία τον έχει εξουσιοδοτήσει ο δήμαρχος με απόφασή του.

- Ενημερώνει το δήμαρχο και τα άλλα αρμόδια όργανα του δήμου για τα προβλήματα του δημοτικού διαμερίσματος και συνεργάζεται με αυτά και τις αρμόδιες υπηρεσίες για την επίλυσή τους.

- Ασκεί όλες αρμοδιότητες του μεταβιβάζει ο δήμαρχος ή το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή τους που δημοσιεύεται σε μια τουλάχιστον ημερήσια ή, αν δεν υπάρχει, εβδομαδιαία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού. Αν ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου και ο αναπληρωτής του απουσιάζουν ή κωλύονται αυτές τις αρμοδιότητες τις ασκεί ο δήμαρχος.

- Εκτελεί τις αποφάσεις του τοπικού συμβουλίου και

- Ενεργεί πληρωμές με σύσταση πάγια προκαταβολής κατά τις σχετικές διατάξεις του π.δ/τος 410/1995.

3. Ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο σε συνεδρίαση, διευθύνει τη συζήτηση, φροντίζει με κάθε κατάλληλο μέτρο για την τάξη στη συνεδρίαση και μπορεί να διατάξει να αποβληθεί από το ακροατήριο κάθε πρόσωπο που διαταράσσει τη συνεδρίαση.

4. Αν ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου απουσιάζει ή κωλύεται τον

αναπληρώνει ο αναπληρωτής αυτού σε όλα τα καθήκοντά του.

5. Ειδικά για τους προέδρους των τριμελών τοπικών συμβουλίων (δημαρχιακούς παρέδρους) εφαρμόζονται κατ' αναλογία και οι διατάξεις του άρθρου 8 παράγραφοι 1,3 β' και γ', 4,8 έως και 13 του Ν. 2539/ 1997.

6. Στους προέδρους των τοπικών συμβουλίων καταβάλλονται από το δήμο έξοδα κίνησης, τα οποία καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών.

Αναπλήρωση μελών τοπικού συμβουλίου

Εκλογές για την ανάδειξη μελών των τοπικών συμβουλίων δεν προκηρύσσονται κατά τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κανενός συνδυασμού.

Διάλυση τοπικού συμβουλίου

Αν ένα δημοτικό συμβούλιο διαλυθεί, σύμφωνα με το άρθρο 92 παρ. 1, συμπαρασύρει και τα μέλη των τοπικών συμβουλίων και όταν προκηρυχθεί η εκλογή νέου δημοτικού συμβουλίου, τότε, κατά την εκλογή αυτή εκλέγονται και τα μέλη των τοπικών συμβουλίων.

Αρμοδιότητες Τοπικού Συμβουλίου

1. Το τοπικό συμβούλιο έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Εκφέρει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το δημοτικό συμβούλιο για όλα τα ζητήματα που ενδιαφέρουν το δημοτικό διαμέρισμα.

Διατυπώνει προτάσεις στα πλαίσια της κατάρτισης του τεχνικού προγράμματος του δήμου για τα εκτελεστέα έργα και προγράμματα που αφορούν την περιφέρειά του.

β. Παρακολουθεί την υλοποίηση των έργων και προγραμμάτων που εκτελούνται στο δημοτικό διαμέρισμα, έχοντας δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των οικονομικών και τεχνικών στοιχείων που αφορούν τη μελέτη και εκτέλεση των έργων και προγραμμάτων αυτών και υποβάλλει σχετικές προτάσεις προς τα αρμόδια όργανα του δήμου.

γ. Παρακολουθεί τη λειτουργία των κέντρων και εγκαταστάσεων παροχής διοικητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών εξυπηρετήσεων του δήμου που λειτουργούν στο δημοτικό διαμέρισμα και προτείνει στα αρμόδια όργανα του δήμου τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργία τους.

δ. Προτείνει κατά τις ισχύουσες διατάξεις στο δημοτικό συμβούλιο τον ορισμό μελών των διοικητικών συμβουλίων, ιδρυμάτων, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και επιχειρήσεων του δήμου που λειτουργούν στο δημοτικό διαμέρισμα.

ε. Ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται σύμφωνα με το άρθρο 139.

2. Το τοπικό συμβούλιο έχει τις ακόλουθες ειδικές αρμοδιότητες:

α. Ο πρόεδρος του ή και μέλη του συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος στην οποία, αντίστοιχα προβλέπεται σύμφωνα με την πράξη σύστασής του η συμμετοχή του δημάρχου του καταργούμενου δήμου ή προέδρου της καταργούμενης κοινότητας, δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων. Στην περίπτωση που το κληροδοτήμα αποτελεί κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης, τις πράξεις διαχείρισης εκδίδει η δημορχειακή επιτροπή μετά από σύμφωνη γνώμη του τοπικού συμβουλίου.

Η αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά για δημοτικό διαμέρισμα, γίνεται από τη δημορχειακή επιτροπή μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου τοπικού συμβουλίου.

β. Διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη στο Δημοτικό Συμβούλιο, για τον τρόπο διάθεσης των βοσκήσιμων εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια του Δημοτικού Διαμερίσματος. Ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία εκδόσεως αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου για τη διάθεση των ανωτέρω εκτάσεων ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

γ. Διατυπώνει γνώμη για την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δασικών εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια του δημοτικού διαμερίσματος, κατά τις διατάξεις του άρθρου 257.

δ. Εκφέρει γνώμη για την αξιοποίη-

ση, ανταλλαγή, δωρεά, εκποίηση περιουσιακών στοιχείων που ανήκαν στον καταργηθέντα Ο.Τ.Α. ή προσαρτηθέντα συνοικισμό.

3. Αποφάσεις των οργάνων του δήμου, που αναφέρονται σε δραστηριότητες και ενέργειες οι οποίες αφορούν στη διατήρηση του χαρακτήρα παραδοσιακού οικισμού, λαμβάνονται μετά από γνώμη του οικείου τοπικού συμβουλίου.

Ανάθεση αρμοδιοτήτων από το Δημοτικό Συμβούλιο

1. Το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορεί να αναθέτει στα τοπικά συμβούλια ή στον πρόεδρό τους αρμοδιότητες του στους εξής τομείς:

- Την συντήρηση και λειτουργία των εσωτερικών Δικτύων ύδρευσης των αντλιοστασιών και των υδρομαστεύσεων.

- Την συντήρηση και λειτουργία του δικτύου άρδευσης.

- Την συντήρηση και λειτουργία εγκαταστάσεων στους βοσκοτόπους.

- Την συντήρηση του συστήματος αποχέτευσης.

- Την συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών και άλλων παιδιών.

- Την συντήρηση και λειτουργία σχολικών κτιρίων του εξοπλισμού τους

- Την συντήρηση και λειτουργία των

νεκροταφείων.

- Την συντήρηση των δημοτικών οδών και γεφυρών, πλατειών και των άλλων κοινόχρηστων χώρων, καθώς και των αγροτικών οδών.

- Την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών εγκαταστάσεων.

- Την παροχή υπηρεσιών και προστασίας στους ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής του, στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου.

- Την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή του δημοτικού διαμερίσματος.

Στην απόφαση του δημοτικού συμβουλίου αναφέρεται υποχρεωτικά και

λεπτομερώς ο τρόπος και οι όροι άσκησης των ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί επίσης να αναθέτει αρμοδιότητές του και σε όποιον άλλο τομέα κρίνει σκόπιμο με κριτήριο την εξυπηρέτηση των κατοίκων, την αποτελεσματικότητα και την οικονομία. Οι αποφάσεις της παραγράφου αυτής τοιχοκολλούνται στο δημοτικό κατάστημα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 96 παρ. 6.

2. Αν, για οποιονδήποτε λόγο, το τοπικό συμβούλιο δεν ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες, τότε τις ασκεί ο δήμος με τα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα.

Χρήστος Γ. Φασούλης

ΤΟ ΤΖΑΚΙ	Pension
	ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ ΜΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΜΠΑΝΙΟ, ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΠΑΡΚΙΝΓ
	Δεμερτζίδης Ευάγγελος
	ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΚΟΖΑΝΗΣ ΤΗΛ.: 0655-22867, ΚΟΝΙΤΣΑ

ΕΥΗ ΣΚΟΥΡΤΗ- ΚΑΡΑΜΙΧΑΗΛΙΔΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ	
Δέχομαι: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9-12 π.μ. και 5-8 μ.μ.	
28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 25 ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ	Τηλ.: ΙΑΤΡ. 28.25.298 ΟΙΚ. 28.20.644

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΛΥΚΟΡΡΑΧΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΛΑΓΙΑΣ "Η ΖΕΡΜΑ"

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΔΟΥΚΟΣ

Στις 22 Φλεβάρη 2003 στην κατάμεστη αίθουσα του ξενοδοχείου Stanley όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος πραγματοποιήθηκε ο αποκριάτικος χορός των συμπατριωτών που διαμένουν στην Αθήνα.

Μαζί τους παραβρέθηκαν και πολλοί φίλοι τους. Η προσέλευση γινόταν κατά παρέες και οι συγχωριανοί πιάνανε κουβέντα στα όρθια. Μετά πλησιάζαν στα τραπέζια της αίθουσας η οποία ήταν στολισμένη κατάλληλα για την βραδιά.

Αφού γέμισε η αίθουσα άρχισε να παίζει η κομπανία του συμπατριώτη μας Θωμά Βλαχόπουλου με το κλαρίνο του. Στη συνέχεια ο πρόεδρος του Συλλόγου Πλαγιάς Ηλίας Χάτσιος χαιρετίζει τους παρεβρισκομένους και τους εύχεται καλή διασκέδαση.

Μετά ο Δημήτρης Σδούκος πρόεδρος της Αδελφότητας Λυκορράχης ανακοινώνει το περιεχόμενο των επιστολών του Δημάρχου Μαστοροχωρίων Κοσμά Σδούκου και προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου Κων/νου Παπαδημητρίου.

Εύχονται σε όλους τους συνδημότες και φίλους τους θερμές ευχές, υγεία, ειρήνη και

δημιουργικότητα το 2003.

Επίσης η Γραμματέας του Συλλόγου Πλαγιάς Μαριάνθη Παπανικολάου ευχήθηκε σε όλους καλή διασκέδαση και χρόνια πολλά.

Με το άκουσμα του κλαρίνου μαζί με τα όργανα, από την κύρια είσοδο της αίθουσας εμφανίζεται το χορευτικό που αποτελούσαν παιδιά των χωριανών μας.

Τα παιδιά με τις παραδοσιακές στολές χόρεψαν με πολύ κέφι δημοτικούς χορούς της Ηπείρου.

Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε, ότι η προσπάθειά τους είναι προς μίμηση για άλλα παιδιά έτσι ώστε να υπάρχει συνέχεια στην παράδοση.

Το χορευτικό οργάνωσε με μεγάλη φροντίδα η συμπατριώτισσά μας Γεωργία Βλαχοπούλου - Μιχαλάκα και χόρεψαν τα παρακάτω παιδιά:

1. Νούτσου Αριστέα
2. Νούτσος Πέτρος
3. Μιχαλάκα Μαρία
4. Μιχαλάκα Νίκη
5. Νούτσου Κρίστιν
6. Η μικρούλα Ηλιοδρομίτη Αναστασία

Ενώ τα παιδιά χόρευαν τους δημοτικούς χορούς, έξω έπεφταν άσπρες τούφες χιονιού και η πλατεία της Αθήνας άσπρισε για λίγο.

Την αλλαγή σκηνικού στην αίθουσα

συνέχισαν τα μέλη Δ.Σ. Πλαγιάς και Λυκόρραχης (Κεφαλοχώρι) αφού πιάσαν το χορό.

Μετά κατά παρέες από κάθε τραπέζι συνεχίζεται το γλέντι με χορούς και πολύ κέφι το οποίο κράτησε μέχρι τις πρωΐνες ώρες.

Πρέπει να τονίσουμε, ότι το μενού του ξενοδοχείου ήταν πολύ πλούσιο, κατάλληλος ο στολισμός της αίθουσας και άριστη εξυπηρέτηση.

Μείναν όλοι ευχαριστημένοι και του χρόνου.

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ (ΤΟ ΠΕΚΛΑΡΙ)

ΕΥΑΓ. ΒΟΥΡΔΟΥΚΑ

Επειδή το χωριό μου είχε πολλούς μαστόρους, αρκετές ιστορίες αναφέρονται σ' αυτούς.

Έκαναν παρέες και πήγαιναν σε διάφορα μέρη για δουλειά, όπως Ζαγόρια, Πελοπόννησο και αλλού. Μια από αυτές τις ομάδες ήταν ο μπαρμπα-Αχιλλέας Βαζούκης με τον μπάρμπα-Κώστα Χούψια. Ήταν καλοί μαστόροι. Ο μπαρμπα-Αχιλλέας ήταν πολύ καλός πελεκάνος.

Μια μέρα, εκεί που δούλευαν ο ένας στη μια γωνιά και ο άλλος στην άλλη, λέει ο μπάρμπα - Κώστας στον Αχιλλέα.

- Ω Αχιλλέα...

- Ντα, διάολε, τι θέλεις;

- Τι σου έβαλε σήμερα η Αθηνά (η γυναίκα του) για φαΐ;

- Ε, τι μου έβαλε, για γκίζα μου έβαλε, τι άλλο να μου βάλει;

Ο Αχιλλέας είχε κάμποσα γίδια και η γκίζα ήταν στην ημερήσια διάταξη.

Μόλις ο Κ. Χούψιας άκουσε "γκίζα" γέλασε ειρωνικά:

- Χα, χα, χα, η δική μου η γυναίκα, η

Ουρανία, σήμερα μου έβαλε αυγά.

Τα τσοκάνια δούλευαν πυρετωδώς.

Μετά από λίγο λέει πάλι ο Χούψιας στον Αχιλλέας.

- Ω Αχιλλέα!

- Ντα, διάολε, τι θέλεις πάλι;

- Για, σκέφτηκα να κάνουμε μια δουλειά: τώρα το μεσημέρι που θα φάμι να φάμι τη δική σου γκίζα και μετά να φάμι τα δικά μ' τ' αυγά, για να ν' και του στόμα νόστιμου. Τι λες, Αχιλλέα, δεν είναι καλή ιδέα;

- Ας κάνουμ' κι έτσι, λέει ο Αχιλλέας.

Ήρθε η ώρα για μεσημέρι, κατέβηκαν από τις σκαλωσιές και πήραν τα τροβάδια με το φαΐ. Βγάζει ο Αχιλλέας το κλειδοπίνακο με δυο οκάδες γκίζα και άρχισαν να τρώνε. Το κλειδοπίνακο άδειασε, το σκούπισαν για τα καλά, οπότε λέει ο Αχιλλέας.

- Αμ, αϊντε, βγαλ' κι εσύ τα θκά σ' τ' αυγά τώρα.

Ο Χούψιας γέλασε σαρκαστικά:

- Χα, χα, χα! Αμ, άμα είχα ιγώ αυγά, τη θκή σ' παλιόγκιζα θα να τρωγα;

- Αχ! μ' τη νίφιρις, του λέει ο Αχιλλέας!

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Πολλές μέρες πριν, ο ορειβατικός σύλλογος της Κόνιτσας είχε ανακοινώσει ότι θα γίνει ο καθιερωμένος περίπατος: Κόνιτσα-Μπούσι-Πηγή (Πεκλάρι) - Πλατανάκια Κόνιτσας.

Ο περίπατος αυτός είχε ως αφετηρία την Κόνιτσα. Στις 8:30 η ώρα την Καθαρά Δευτέρα συγκεντρωθήκαμε στην πλατεία "ΦΡΙΖΗ". Μαζεύτηκαμε περίπου είκοσι άτομα. Ο καθένας είχε το δικό του σακίδιο.

Περπατώντας φτάσαμε στο γεφύρι της "Μπούσι". Εκεί φωτογραφίσαμε το γεφυράκι. Το αφήσαμε πίσω μας. Πήραμε το μονοπάτι προς τη χαράδρα, που οδηγεί στο χωριό μου Πηγή (Πεκλάρι).

Η διαδρομή ήταν λίγο δύσκολη για μένα, γιατί έπρεπε συχνά να περνάω απέναντι το ρέμα που είχε νερό.

Στη μέση της διαδρομής ενώ καθίσαμε να ξεκουραστούμε, κάποιος από την παρέα μας είπε να κοιτάξουμε σε ένα σημείο.

Ήταν μια σπηλιά που μέσα σ' αυτήν βρισκόταν μια τοιχογραφία της Παναγιάς.

Από ψηλά ακούγαμε τα πουλιά που κελαηδούσαν, τα γάργαρα νερά που κυλούσαν και έβλεπα διάφορες πέτρες (μικρές, μεγάλες, πράσινες, καφέ, γκρίζες σε διάφορα σχήματα).

Στη συνέχεια της διαδρομής φτάσαμε στο νερόμυλο. Ο μπαμπάς άρχισε να μου λέει την ιστορία του. Εκεί άλεθαν οι χωριανοί το σιτάρι και το καλαμπόκι τους. Όμως τα χρόνια πέρασαν και έπαψε να δουλεύει εδώ και 35 χρόνια. Ανέβηκα να δω τι υπάρχει μέσα. Ήταν δύο μεγάλες οριζόντιες πέτρες. Όπως έπεφτε το νερό με πίεση,

οι πέτρες άρχιζαν να γυρίζουν. Στο κέντρο της πέτρας υπήρχε μια κυκλική τρύπα, όπου εκεί μέσα έριχναν τον καρπό και όπως έφερναν γύρω-γύρω το άλεθε. Αφού φωτογραφίσαμε το Μύλο βαδίσαμε για το χωριό.

Έξω από το χωριό υπάρχει ένα ξακουστό θολωτό γεφύρι. Το φωτογραφίσαμε και είπαμε την ιστορία του. Παλιότερα οι χωριανοί που πήγαιναν στη Μπούση που είχαν τα ζώα τους έπρεπε να περνάνε το γεφύρι φορτωμένα είτε με τα παιδιά τους είτε με κλαδιά.

Προχωρήσαμε προς το κεντρικό καφενείο του χωριού. Εκεί μας περίμενε ο πρόεδρος του συλλόγου με τα μέλη του. Μας πρόσφεραν το παραδοσιακό "ποντζι" και σ' εμάς τα παιδιά αναψυκτικά.

Αφού βγάλαμε μερικές φωτογραφίες πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Τώρα πλέον ο δρόμος ήταν σφαλτοστρωμένος. Σ' όλη τη διαδρο-

μή λέγαμε ανέκδοτα, αστεία και διάφορα τραγούδια.

Φτάνοντας στην Παναγία βλέπαμε καπνούς που έβγαιναν ενώ έβραζε η φασουλάδα.

Επίσης στον ουρανό κάπου-κάπου βλέπαμε και κανένα χαρταετό. Άλλοι ανέβαιναν και άλλοι κατέβαιναν. Όσο πλησιάζαμε η φασουλάδα μοσκοβόλαγε. Εκεί ήταν συγκεντρωμένος πολύς κόσμος στα πλατανάκια. Περίμενα στην ουρά να πάρω κι εγώ φασουλάδα με ελιές και λαγόνα.

Εκεί συνάντησα τους συμμαθητές μου που με περίμεναν να πετάξουμε μαζί το χαρταετό. Οι μεγαλύτεροι μπήκαν στο χορό.

Αφού χαιρετηθήκαμε, ο καθένας πήγε με την παρέα του.

Αυτή η Καθαρά Δευτέρα θα μου μείνει αξέχαστη.

Αλέξανδρος Σ. Κίτσιος
Τάξη Ε', Α', Δ.Σ. Κόνιτσας

ΓΕΩΦΑΡΜΑ

Μελέτες - Κατασκευές ΚΗΠΩΝ - ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΕΙΣ - ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΕΙΣ

- ✓ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ
- ✓ ΦΑΡΜΑΚΑ
- ✓ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ - PET SHOP
- ✓ ΣΠΟΡΟΙ
- ✓ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ
- ✓ ΕΙΔΗ ΚΗΠΟΥ
- ✓ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΕΚΖΗΣ
ΓΕΩΠΟΝΟΣ Γ.Π.Α.

Γ.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 28α ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ.- Fax 0651,31770

email: geofar@ln.gr

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ

"Να ξαστοχήσεις μπορεί.
να ξεχαστείς δεν γίνεται".

Ήταν από κείνους τους λίγους, που δε μας λείπουν μόνο στις επετείους.

Ένας άνθρωπος σπάνιος, ξεχωριστός, γι' αυτό και αξέχαστος. Δεν ξέρω καμμιάν αρετή, καμμιάν ανθρώπινη χάρη που να μην κοσμούσε την ψυχή, την προσωπικότητα, την ύπαρξη και τη βιοτή του.

Ασυμβίβαστα και αμετακίνητα έντιμος και αξιοπρεπής, υπόδειγμα και υπόμνημα ήθους.

Ανεξίκακος, μεγαλόψυχος, δίκαιος, ακέραιος - κατά το "πάντα καθαρά τοις καθαροίς", ένας άνθρωπος άφογος και άμεμπτος.

Απλός και καταδεχτικός, αθόρυβος και διακριτικός, πράος και μειλίχιος, φιλόξενος και γενναιόδωρος, ένας ΕΥΓΕΝΗΣ.

Ευθύς και ανυπόκριτος, δεν ήξερε το ψέμμα και την διγλωσσία, είχε ένα χαρακτήρα γνήσιο και περήφανο, ήταν καθαρός σαν το χρυσάφι και διάφανος σαν το κρύσταλλο. Διέθετε μια σπάνια παιδεία, μιαν έξοχη συγκρότηση και καλλιέργεια και βέβαια μιαν ευαίσθητη ψυχή.

Ήταν σεμνός και ταπεινός, μετριοπαθής και μετριόφρων, καλόγνωμος και καλότροπος, αυστη-

ρός με τον εαυτό του, επιεικής με τους άλλους.

Η εργατικότητα και η φιλοτιμία του, η αέναν δραστηριότητά του και το πάθος του για την τελειότητα συνόδευαν μόνιμα το όνομα και τη φήμη του και είμαι βέβαιος πως "το τελευταίο που πέθανε μέσα του, ύστερα από τις αγάπες του, ήταν το αίσθημα του χρέους".

Ως στέλεχος του Οργανισμού που με τόση συνέπεια, ευσυνειδησία και επιτυχία υπηρέτησε, υπήρξε άφογος και υποδειγματικός, ως παιδαγωγός διέπρεψε, ως δάσκαλος άφησε εποχή.

Ήταν τιμή και χαρά να συνεργάζεσαι μαζί του, μα και σπάνια τύχη, αφού κάθε μέρα, κάθε στιγμή διδασκόσουν από το ζωντανό παράδειγμά του, και δεν ξέρω πόση αλήθεια μπορεί να έχει εκείνο το "ουδείς αναντικατάστατος".

Καταξιώθηκε τέλος στη συνείδηση όσων τον γνώρισαν σαν υποδειγματικός Χριστιανός, πολίτης, οικογενειάρχης, ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

Ήταν ο Οδυσσέας Ανδρέου...

... Κι εγώ ο ελάχιστος, ένας από τα αγαπημένα του "πνευματικά παιδιά", δύο χρόνια μετά την αποδημία του, τον μνημονεύω, τον τιμώ, τον ευγνωμονώ και τον πικροκλαίω.

Σκαλωμένος Δημήτριος

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Πέρασαν σαράντα μέρες που χάσαμε ένα αγαπημένο μας πρόσωπο τον Μπάρμπα-Γιώργο, ένας υπέροχος άνθρωπος καλός, χαμογελαστός, είχε τόση καλοσύνη όχι μόνο με τους δικούς του, αλλά και για όλο τον κόσμο. Ποτέ δεν έλεγε κάποια κουβέντα που να πρόσβαλε τον άλλο· για όλους έλεγε τα καλύτερα λόγια μα και όλοι τον αγαπούσαν. Ακόμη δεν μπορούμε να πιστέψουμε πως έφυγε ξαφνικά από κοντά μας.

Μεγάλο πλήγμα ο θάνατός του και για τους αγαπημένους του φίλους που πίνανε το ρακί τους πρωί στο καφενείο του (Φώτη Κολόκα). Κοιτάζουν την καρέκλα που καθόταν και έχουν κι εκείνοι την εντύπωση πως θα έρθει πάλι στην παρέα τους. Και στο σπίτι του περνώντας από κει μας φαίνεται πως θα δούμε το τζάκι να καπνίζει, τον βλέπαμε στην αυλή του, να σκαλίζει τον μικρό κήπο του,

να βάζει λουλούδια που τόσο πολύ του άρεσαν. Δεν πρόλαβε όμως να βάλει τα κλήματα που τόσο μεράκι τα είχε. Έβαλε όμως στην καρδιά των παιδιών του, στις νύφες, στα εγγόνια του, ένα αναπάντεχο πόνο, τον πόνο του χωρισμού. Όσο κι αν μας φαίνεται ανεξήγητο πως δεν έφυγε από κοντά μας, ότι έχει πάει κάπου και θα ξαναγυρίσει, τόσο πρέπει να συνειδητοποιήσουμε πως έφυγε, γιατί η απουσία του είναι πια αισθητή.

Η κηδεία έγινε στο χωριό του Ηλιόρραχη στις 21-2-2003. σε βαρύ κλίμα. Κατά τη μεταφορά του στην τελευταία του κατοικία άκουγα να λένε: (Ήταν καλός άνθρωπος γι' αυτό ο Θεός τον πήρε κοντά του). Ελαφρύ να είναι το κώμα που σε σκεπάζει θα σε θυμόμαστε πάντα, σαν να μην έφυγες ποτέ από κοντά μας.

Μαριάνθη Νάτσι

ΕΙΛΗΣΕΙΣ

Κοπή Πρωτοχρονιάτικης πίτας της Αδελφότητας Λυκόρραχης Αθηνών

Στις 2 Φλεβάρη 2003 στη φιλόξενη αίθουσα του Δημαρχείου Καλλιθέας η Αδελφότητα Λυκόρραχης Αθηνών έκοψε την καθιερωμένη Πρωτοχρονιάτικη πίτα.

Το νόμισμα βρήκε η Θωμαή Νούτσου. Διακινήθηκε και το Ημερολόγιο του Φίλοπροόδου Πολιτιστικού Συλλόγου του χωριού, το οποίο περιέχει παλιές φωτογραφίες.

Ο πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. εκφράζουν τις θερμές τους ευχαριστίες στους συγχωριανούς μας που τίμησαν με την παρουσία τους την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας.

Δημήτρης Σδούκος

* * *

Αρχαιρεσίες Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών

Στις 16 Μαρτίου 2003, στο Ξενοδοχείο STANLEY, έγινε η προβλεπόμενη από το καταστατικό ετήσια Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών.

Μετά από τη λογοδοσία του Δ.Σ. και την ανάγνωση της έκθεσης από την εξελεγκτική επιτροπή, ακολούθησαν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη του νέου Δ.Σ. το οποίο συγκροτήθηκε σε σώμα την 23 Μαρτίου 2003 ως εξής:

Πρόεδρος: Δημάρατος Απόστολος

Αντιπρόεδρος: Φούντος Ανδρέας

Γεν. Γραμματέας: Τσούκα Αικατερίνη

Ταμίας: Μπάρκης Δημήτριος

Μέλη: Κάτσανου - Τριαντοπούλου - Ιφιγένεια, Σωτηρίου Λήδα, Τσέλεγκα Μελπομένη

* * *

Στη Λαγκάδα

Στη μικρή κοινωνία του χωριού μας γιορτάστηκε φέτος η επέτειος της Εθνικής παλιγγενεσίας και του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στις 25 Μαρτίου στην πλατεία του χωριού μας, δυστυχώς χωρίς χαρούμενες παιδικές φωνές, με ομιλία του ιστορικού της Εθνικής γιορτής από τον πρόεδρο του τοπικού Συμβουλίου Χαράλαμπο Μούσιο και παρουσία των κατοίκων του χωριού. Προτού ακόμη διαλυθούν οι παραβρισκόμενοι από την πανηγυρική εκδήλωση, πρόβαλαν 3-4 αυτοκίνητα από νέες και νέους μέλη του ορειβατικού Συλλόγου Θεσ/νίκης. Μας χαιρέτησαν όλους έναν έναν και τους προσφέραμε παραδοσιακό ντόπιο τσίπουρο και λουκούμι. Έμειναν περισσότερο από μια ώρα, τράβηξαν διάφορες αναμνηστικές φωτογραφίες και έφυγαν με τις καλύτερες εντυπώσεις για την εκδήλωση αυτή της Εθνικής μας γιορτής της 25 Μαρτίου.

Γιάννης Ντίνης

* * *

• Τον αποκριάτικο χορό του πραγματοποιήσει στο κέντρο "Πλατάνια" ο Ορειβ. Σύλλογος Κόνιτσας.

• Το ίδιο βράδυ είχε χορό και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ελευθέρου στο κέντρο "Πανόραμα".

• Ο Σύλλογος Παλιών εθίμων οργάνωσε το καρναβάλι στην Κόνιτσα και το Σάββατο παραμονή της Αποκριάς έγινε η πρώτη εμφάνιση μιας ομάδας μασκαρεμένων στην Αγορά της πόλης.

• Την Κυριακή στις 4 μ.μ. με δυο άρματα οι καρναβαλιστές βγήκαν στην κεντρική Πλατεία συνοδεία παραδοσιακών οργάνων, όπου παρουσίασαν στο συγκεντρωμένο πλήθος διάφορα επίκαιρα νούμερα και γλέντησε ο κόσμος με το λαϊκό συγκρότημα του Βουρμπιανίτη κλαρινίστα Κώστα Χαλκιά.

• Στην Πηγή ο Πολιτιστ. Σύλλογος οργάνωσε και φέτος το καρναβάλι προσφέροντας στον κόσμο κέφι με το συγκρότημα του κλαρινίστα Βαγγέλη Μπέττιου και ποτά με μεζέδες.

• Τον πατροπαράδοτο έλατο έκαψε στη θέση "Πλατάνια" ο Πολιτ. Σύλλογος "Αγ. Νικόλαος" αλλά και ο Σύλλογος "Παναγία Στομίου" στην Κάτω Κόνιτσα.

• Την Καθαρή Δευτέρα οι προαναφερόμενοι Σύλλογοι πρόσφεραν την πατροπαράδοτη φασολάδα στα Πλατάνια και στην Κάτω Κόνιτσα.

• Πορεία από Τοπόλιτσα-Χαράδρα - Πηγή - Πλατάνια πραγματοποίησε ο Ορειβ. Σύλλογος Κόνιτσας την Καθαροδευτέρα. Είναι μια διαδρομή που μπορεί να την κάνει ο καθένας πολύ άνετα και τη συνιστούμε.

• Στις 20/3 άρχισαν την εισβολή στο Ιράκ οι Αμερικανοί και Άγγλοι προκαλώντας δυσάρεστα συναισθήματα και κατακραυγή σ' όλο τον κόσμο. Συμμετέχοντας στη γενική αντίδραση κατά των εισβολέων, ο μαθητόκοσμος της Κόνιτσας πραγματοποίησε συλλαλητήριο στο κέντρο της πόλης με τα συνθήματα "όχι στον πόλεμο", "Αμερικάνοι φονιάδες

των λαών".

• Ο Εμπορ. Σύλλογος Κόνιτσας σε συνεργασία με την Γ.Γ.Π.Η. πραγματοποίησε ημερίδα στην αίθουσα του Δημαρχείου με θέμα: Τουρισμός - Μεταποίηση Μικρομεσαίες επιχειρήσεις - Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητας - Τουρισμός Ε.Π.Α.Ν. - Γυναίκεια επιχειρηματικότητα - Νεανική επιχειρηματικότητα - Πιστοποίηση Ε.Π.Α.Ν.

• Με λαμπρότητα γιορτάστηκε κι εφέτος η επέτειος της παλιγγενεσίας στην Κόνιτσα.

Την παραμονή 24/3 έγιναν στα Σχολεία ομιλίες και κατάθεση στεφάνων από τους μαθητές στο Μνημείο πεσόντων.

Στις 25/4 έγινε η Δοξολογία στο Ναό του Αγίου Κοσμά και επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο πεσόντων. Ακολούθησε η καθιερωμένη παρέλαση μαθητών και τμημάτων Στρατού στην Κεντρ. Πλατεία ενώπιον του Μητροπολίτη, της Δημ. Αρχής και του Στρ. Διοικητή. Η ηλιόλουστη μέρα συνέβαλε στην ομαλή πραγματοποίηση των εκδηλώσεων.

Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε στο Δημαρχιακό μέγαρο ο Δήμαρχος κ. Χατζνεφραιμίδης και στη συνέχεια η χορωδία "Ακαδημαϊκού μουσικού συνδέσμου Θεσσαλονικαίων" παρουσίασε πρόγραμμα με ύμνους και πατριωτικά τραγούδια. Ακολούθησε δεξίωση των συγκεντρωμένων από τη Δημ. Αρχή και ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί από μαθητές στην Κεντρ. Πλατεία.

• Το απόγευμα, στην αίθουσα του Λυκείου έγινε από τους μαθητές μια πολύ όμορφη γιορτή με απαγγελίες, τραγούδια και το θεατρικό έργο "Ο όρκος του Ψαριανού" σε δυο πράξεις.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης ικανο-

ποίησε τους παρευρισκομένους και απέσπασε τα θερμά χειροκροτήματά τους. Αξίζουν τα συγχαρητήρια διδάσκοντες και διδασκόμενοι για την προσπάθειά τους.

- Στις 29 Μαρτίου έγιναν στον Αώο αγώνες Καγιάκ για το κύπελλο Ελλάδας. Οι αγώνες διοργανώθηκαν από την Ελλ. Ομοσπονδία με τη συνεργασία του Δήμου Κόνιτσας.

- Μετά από ξηρασία πολλών ημερών στις 5 Απριλίου έβρεξε και στα γύρω βουνά έπεσε χιόνι.

- Πυκνό χιόνι από το πρωί ως το βράδυ έπεσε σ' όλη την επαρχία στις 7 Απρίλη· το ύψος του ξεπέρασε τα είκοσι εκατοστά μέσα στην Κόνιτσα και στον κάμπο.

Η παγωνιά το πρώτο και το δεύτερο βράδυ είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή των οπωροφόρων δέντρων που ήταν σε πλήρη ανθοφορία. Για το χιονοδρομικό της Βασιλίτσας ήταν ανοιξιάτικο δώρο που συνετέλεσε στην παράταση της λειτουργίας του.

Στις 14 Απρίλη οι πίστες είχαν ένα μέτρο χιόνι.

- Φέτος τα χελιδόνια άργησαν να έρθουν, το ζευγάρι των πελαργών όμως που έχει τη φωλιά του στην Κλειδωνιά έκανε την εμφάνισή του, λίγο πριν πέσει το απριλιάτικο χιόνι.

- Ο Δήμος Κόνιτσας και η Ομοσπονδία Πάλης συνδιοργάνωσαν στην Κόνιτσα το Πανελλήνιο πρωτάθλημα παιδων ελεύθερης πάλης στο κλειστό γυμναστήριο της πόλης.

- Μεγάλη κίνηση παρατηρήθηκε στην περιοχή μας το Μεγαλοβδόμαδο στην αγορά της Κόνιτσας και ξενοδοχεία, ξενώνες, νοικιαζόμενα φιλοξένησαν εκατοντάδες επισκέπτες απ' όλη τη χώρα.

- Το Πάσχα γιορτάστηκε στην περιο-

χή μας με προσέλευση συμπατριωτών και επισκεπτών που έδωσαν ζωντάνια στα χωριά μας. Σ' αυτό συνετέλεσε και ο καλός καιρός.

- Εκδήλωση υπό την αιγίδα της Ομοσπονδίας αδελφοτήτων Επαρχίας Κόνιτσας προγραμμάτισε ο Σύλλογος Ασμοχωρτών για την 8/5 στην αίθουσα τελετών της Παλαιάς Βουλής με θέμα "Εθνικά κληροδοτήματα-Εθνικοί Ηπειρώτες Ευεργέτες".

Ομιλητές: Μιχαήλ Μαρτσέκης Πρ. Ομοσπονδίας Αδ/των Κόνιτσας και Αντώνης Φούσας πρώην βουλευτής.

Το πτυχίο Οικονομολόγου του Παν/μίου Αθηνών έλαβε ο Θωμάς Γαζώνας του Ευαγγέλου και της Όλγας από την Κόνιτσα. Συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Σ.Τ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Στις 13/3 ο Νίκος Κλεισούρας και η Χριστίνα Κληματά στα Γιάννινα απόκτησαν αγοράκι.

- Ο Ανδρέας και η Μαρία Ευαγγελίδη στην Κω απόκτησαν κορψάκι στις 11/3/03.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Στις 2/3 ο Δημήτρης και η Μαριάννα Γκουντούλη βάπτισαν το αγοράκι τους στην Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο)

Όνομα: Κωνσταντίνος.

- Στην Κόνιτσα ο Βαγγέλης και η Σοφία Μπόμη βάπτισαν στις 30/3 το κοριτσάκι τους.

Όνομα: Αριστέα - Βασιλική.

ΓΑΜΟΙ

Στα Άρματα έγιναν στις 27/4 οι γάμοι του Νικολάου Παπανικολάου και της Τατιάνας Μοτελίκα.

• Η Ελπίδα Θ. Μουλαΐδη και ο Δημήτρης Κονταριτζής παντρεύτηκαν στη Θεσ/νίκη στις 8/3/03.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Στις 19/2 ο Σωτήρης Μάϊπας ετών 85 στο Δίστρατο.

• Στις 2/3 ο Σταύρος Πασσιάς ετών 74 στην Ηλιόρραχη.

• Στις 12/3 η Ελένη Κοισάφτη ετών 91 στο Μάζι.

• Στις 13/3 η Δέσπω Παρασκευά ετών 97 στο Μάζι.

• Στις 13/3 ο Αλέξανδρος, σύζυγος Ειρήνης Μπούσμπουλα, ετών 90 στα Γιάννινα.

• Στις 14/3 η Ευθυμία Στρατσιάνη ετών 91 στην Αγία Παρασκευή.

• Στις 19/3 η Αθηνά Ευαγγέλου ετών 93 στην Κλειδωνιά.

• Στις 22/3 η Μάρθα Λύτα ετών 95 στην Πηνή.

• Στις 27/3 η Ευανθία Μπέτση ετών 81 στην Κόνιτσα.

• Στις 27/3 ο Πασχάλης Λάππας ετών 77 στο Μάζι.

• Στις 2/4 ο Θωμάς Γελαδάρης ετών 72 στην Αγ. Παρασκευή.

• Στις 5/4 ο Ιωάννης Κουρούτης ετών 67 στο Μάζι.

• Στις 8/4 ο Βασίλειος Λύτος ετών 81 στην Κόνιτσα.

• Στις 8/4 ο Γεώργιος Ηλίας ετών 72 στην Κόνιτσα.

• Στις 8/4 ο Φίλιππος Λέρμης ετών 73 στον Νικάνορα.

• Στις 9/4 ο Διονύσιος Μούσιος ετών

85 στην Πουρνιά.

• Στις 11/4 ο Λεωνίδας Βουρδούκας ετών 59 στην Πηνή.

• Στις 19/4 η Σωσάνα Τάσιου ετών 95 στην Κόνιτσα.

• Στις 24/4 η Ερασμία Χαλούλου ετών 75 στην Κόνιτσα.

• Στις 26/4 ο Χρήστος Ντόμαλης ετών 59 στην Μολυβδοσκεπάστη.

• Στις 26/4 η Αναστασία Ρουπέλα ετών 90 στους Πάδες.

• Στις 26/4 ο Θεόδωρος Κεφάλας ετών 93 στη Θεσ/νίκη και κηδεύτηκε στο χωριό του Μοναστήρι Κόνιτσας. Ο Θ.Κ. ήταν θερμός φίλος του περιοδικού μας.

• Στη Δροσοπηγή Κόνιτσας πέθανε ο αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης Κώστας Κωτσίνας σε ηλικία 79 ετών.

ΜΝΗΜΕΣ

† Παντελής Κίτσιος

Στις 23/3 στο Κοιμητήριο Καλλιθέας Αττικής τελέστηκε το 40ήμερο μνημόσυνο του Παντελή Κίτσιου. Πολλοί συγγενείς και φίλοι παρευρέθηκαν να τιμήσουν τη μνήμη του. Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής γης που τον σκεπάζει.

Η γυναίκα του Μαρία, τα παιδιά του Ανδρέας και η Ευαγγελία, οι γονείς του Ανδρέας, Παναγιώτα, η πεθερά του Αγγελική, τα αδέρφια του Θανάσης και Ευαγγελία, τα ανήψια του Παναγιώτα και Ανδρέας θα τον θυμούνται πάντα και στη μνήμη του προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 30 €.

Για τον ίδιο σκοπό και ο θείος του

Μήτση Θεοδώρα Θεσ/νίκη	10	Κατσάμάνης Δημ. Δροσοπηγή	10
Βρόικος Σωτ. Ρόδος	20	Τάσιος Σωτ. Δίστρατο	26
Μεσσής Αθαν. Λάρισα	10	Χριστοδούλου Γλυκ. Πάπιγκο	7
Ντίνης Αλέκος Κέρκυρα	10	Χήρης Δημ. Γιανναδιό	7
Γκέλης Παντ. Χαλκίδα	7	Πρίτσης Γεωργ. Ηλιόρραχη	10
Παγιάτη Ιφιγένεια Αγρίνιο	15	Τσάγκας Χ. Δημ. Ζέρμα	7
Αδάμος Γιάννης Κέρκυρα	14	Φασούλης Γ. Χρ. Κεφαλοχώρι	15
Σταθακόπουλος Γιάννης Ξυλόκαστρο	20	Τρέσκα Όλγα Δίστρατο	10
Γεωργάτη Βάσω Φλώρινα	10	Κοτσιάφτης Ευάγγ. Μάζι	10
Γεωργάτη Ράνια Κατερίνη	10	Πορέτσης Μηνάς Εξοχή	10
Τσίτσος Γεωργ. Πάτρα	50	Καραγιάννης Νικ. Δίστρατο	10
Ξάνθος Αποστ. Γιάννινα	7	Ντίνου Ευφροσύνη Καλλιθέα	10
Εξάρχου Παρασκ. Γιάννινα	7	Πίσπας Αθ. Δημ. Δίστρατο	10
Ιατρού Ανέστης Γιάννινα	10	Τσελίφης Βασ. Νικάνορας	10
Καφές Χριστοδ. Γιάννινα	14	Καλησώρας Γεωργ. Καστανέα	10
Δάψη Μάρθα Γιάννινα	10	Εξάρχου Γ. Αθαν. Πηγή	8
Αράπογλου Μιχ. Γιάννινα	7	Κίτσιου Ευδοκία Πηγή	7
Δήμου Στέφ. Γιάννινα	7	Αδάμος Κώστας Λαγκάδα	7
Κάππης Βασ. Γιάννινα	10	Παρασκευάς Αντ. Μάζι	9
Μαρκόπουλος Σπ. Γιάννινα	10	Πρόκος Βασ. Καλλιθέα	7
Σταυρίδης Βασ. Γιάννινα	7	Μήτσικα Φαίδρα Νικάνορας	10
Λάππας Κώστας Καλλιθέα	10	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	10
Οικονόμου Ευαγγ. Δίστρατο	10	Κυπαρίσσης Γεωργ. Θεοτόκος	20
Σουφλέρης Αποστ. Καλόβρυση	7	Τζιάτζιος Αποστ. Μολυβδοσκεπάστη	10
Τσινώλης Γεωργ. Καλόβρυση	7	Μιχαλόπουλος Βασ. Εξοχή	8
Παπασπύρου Βασ. Αετόπετρα	10	Ζούκης Νικ. Θεοτόκος	20

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το χάνι

ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: (0655) 24567
FAX: (06550) 24568

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

ΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΓΡΕΙΟ: ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
Α ΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΥΤ. - ΤΕΤ. - ΠΕΜΤ. 6-8 Μ.Μ.
ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝ. 091 392 273

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

ΤΗΛ. 010-2759721 - 010-2691119
& 0974-491605 ΑΘΗΝΑ

ΠΑΣΤΑΜΑΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΛΑΜΠΕΡΙΑ - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΛΑΜΠΑΔΕΣ
ΙΩΛΗΣΗ ΧΟΝΤΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ☎ Καταστ. 0655 24573
0974186455 Οικίας 06510 70282

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

- Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 2 88 Κόνιτσα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΜΙΝΤΕΡΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ
Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

ST. MARIEN HOSPITAL - BORKEN ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΕΡΕΣ ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421 Α
Σ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
00 0-19
5118 02

ΠΡΩΪ
"ΥΓΕΙΑ" ΤΗΛ. 68 27 940
ΟΙΚΙΑ : ΤΗΛ. 66 45 647

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ :
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΙΟΖΙΣ - ΦΟΡΤΩΣΕΙΣ ΓΕΛΙΟΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΣΟΙΣΤΡΟΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚΡΕΤΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ

ΣΩΤ. ΛΟΥΙΣ & Β. ΧΑΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 51 3 8315

ΕΠΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΠΡΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ • ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ • ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΑ

Λάμπας Μάκας
Λογιστής

2 501 00 ΚΟΖΑΝΗ - Τηλ. (0461) 41414, Τηλ./FAX (0461) 22372

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

ΩΡΑΡΕΙΟ ΙΑΤΡΕΙΟΥ:
ΠΡΩΪ 9 - 12.30
ΑΠΟΓΕΥΜΑ: Με ραντεβού

ΚΟΡΑΗ 8 ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ 26510 66153
ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 25610 39817 - 39618 ΚΙΝΗΤΟΥ 6945706770